

VYSK. J. PELČARAS

KANTRYBĖ

VERTĖ
J. MATULEVIČIUS

Š. KAZIMIERO DRAUGIJOS LEIDINYS NR. 666
KAUNAS PRINTED IN LITHUANIA 1936

KAINA Lt. 1,—

KANTRYBĚ

VYSK. J. PELČARAS

KANTRYBĖ

VERTĖ
J. MATULEVIČIUS

Š. KAZIMIERO DRAUGIJOS LEIDINYS NR. 666

KAUNAS PRINTED IN LITHUANIA 1936

Nihil obstat
Censor ex officio
Praelatus A. Dambrauskas

IMPRIMATUR.

Nr. 2867

Datum Kaunas, die 16 mensis novembris 1936 an.

(L. S.)

K. Šaulys,
Vicarius Generalis,
Praelatus S. S.

KAS TAI YRA KRYŽIUS IR KOKIE ESTI KRYŽIAI?

Kryžiumi dvasine prasme vadiname kiekvieną kūno arba sielos kančią ir vadiname taip todėl, kad kančia mūsų valią kryžiuoja, ir kad Išganytojas išsirinko savo kančios įrankiu kryžių.

Įvairių esamų kryžių, bet jų visų ženklas yra Kristaus kryžius. Šis kryžius turėjo penkias dalis. Pirmoji, Jo švenčiausiu kūnu pašvęsta, ėjo nuo vidurio iki žemės. Antroji, į kurią švenčiausioji galva buvo atsirėmusi, kilo į dangų. Du skersiniai medžiai, prie kurių buvo prikaltos rankos, ėjo dešinėn ir kairėn. Paskutinioji dalis buvo kryžiaus vidurys, ant kurio ilsėjosi švenčiausioji Širdis. Visos tos dalys reiškia įvairius žmonių kryžius. Žemutinė reiškia kūno kryžius, t. y. tas kovas su kūno pageidimais, kad išlaikytume nesuteptą skaistybę, tuos geidulių marinimus, tuos pasninkus ir atgailas, tuos darbus, ligas ir kūno skausmus. Pagaliau ji reiškia paskutinį ir didžiausią merdėjimo ir mirties skausmą. Aukštutinė dalis reiškia dvasios kryžius,

būtent: proto paklusnumą tikėjimui, proto nežinojimą ir darbą mokslui įgyti. Pagaliau ji reiškia visus sąžinės paklydimus ir priekaištus, visas biaurias mintis ir sielos rūpesčius, ypač dėl garbės ir gero vardo, visas priešingybes, ginčus, apkalbas, šmeižtus, pažeminimus ir paniekimus. Kairė dalis reiškia išviršinius kryžius, kaip antai: neturtą, vargą, priepuolius, smūgius ir persekiojimus. Vidurys reiškia širdies kryžius, taip pat visus kentėjimus iš meilės ir sujungtas su ja aukas, gailestį už nuodėmes, baimę dėl išganymo, skausmą dėl žmonių apjakimo ir rōdomo Dievui nedėkingumo. Pagaliau, ji reiškia visus vidujinius bandymus, kaip antai: pagundas, atšalimus ir kitus Dievo duotus mums dvasinius kryželius.

Visi tie kryžiai skiriasi savo tarpe išvaizda ir sunkumu. Vieni yra maži, bet užtat aštrūs, kiti dideli, bet užtat švelnūs. Vieni auksiniai ir blizgą, bet užtat sunkesni; kiti mediniai ir negražūs, bet užtat lengvesni. Naminiai yra sunkesni už ateinančius iš kitur; netikėti yra sunkesni už pramatytus jau iš anksto. Sunkesni yra kryžiai, pasitaiką be mūsų noro, už pasirinktus laisva valia; sunkesni yra padaryti gerų, negu tie, kuriuos pasitaiko gauti iš nedorų. Sunkiausi kryžiai yra vidujiniai.

DĖL KO DIEVAS DUODA KRYŽIUS?

Kryžius yra visų žmonių likimas — našta, nes jį padarė mūsų protėvis Adomas iš to medžio, nuo kurio nuskynė užgintą vaisių, ir uždėjo kiekvienam savo vaikui ant pečių. Jau senovėje skundėsi Jobas: „Žmogus, gimęs iš moteriškos, gyvena trumpą laiką ir yra pilnas daugelio nelaimių“ (Job. 14, 1). Kas tuo netiki, teprieda ausį prie žmonių širdžių ir tesuskaito visus sopulingus dejavimus, visus žmonijos atdūsius, tesuskaito visas taip gausiai tekančias ašaras. Teprikelia jis iš kapų visus Adomo vaikus ir paklausia, ar buvo bent vienas laisvas nuo kryžiaus. Visų pirma, kryžius yra kiekvieno krikščionies dalis. Nuo to laiko, kai mūsų Mokytojas ir Išganytojas buvo prikaltas prie kryžiaus, o nuo kryžiaus ižengė į garbę, nėra Jo nuokinams kito gyvenimo ir išganymo kelio be kryžiaus. Išganytojas pats sako: „Kas neneša savo kryžiaus ir neseka manęs, negali būti mano mokytinis“ (Luk. 14, 27). Dėl ko gi Dievas išrinko mums tokį kelią? Nejaugi Jis, begalinė Meilė ir meilės Sutvėrėjas, yra pamėgęs mūsų kentėjimus arba leidžia juos be jokios priežasties? Nė maž ne: „Dievas neleidžia be priežasties kentėjimų, nes yra tobula Išmintis; ta priežastis negali būti neapykanta, nes Jis yra neapsakoma Gėrybė“. Taigi, dėl ko Dievas leidžia kančias? Dėl to, kad šitame gyvenime kentė-

jimai mums naudingi, net reikalingi; be to, siųsdamas kentėjimus, Dievas parodo mums savo išmintį ir meilę. Suprasi tai geriau, kai pažiūrėsi, kuo yra kryžius, t. y. kentėjimas, Dievui ir mums.

Kryžius yra Dievo garbės įrankis. Kaip iš visų Dievo Sūnaus darbų ir aukų kryžius daugiausia pagerbė Tėvą, taip ir iš visų mūsų darbų ir aukų vyriškas ir su noru kenčiamas kryžius labiausiai pagerbia Dievą ir tai todėl, kad, iš vienos pusės, kryžiaus meilė yra Dievo malonės pergalė, o iš kitos pusės, didžiausias mūsų pasiaukojimas. Taigi, kantri siela yra labai meili Dievui. Galima ją palyginti su auksiniu smilkytuvu, leidžiančiu savo kvapą prie Dievo sosto, arba su „stebuklingomis kanklėmis, iš kurių Šventoji Dvasia išgauna paslaptingo saldumo himnus“¹⁾).

Kryžius yra Dievo teisingumo įrankis, nes yra bausmė už nuodėmes. Žmonės dažnai sunkiai nusideda ir nuodėmėmis užsitraukia Dievo bausmę. Dievas atgailojantiems amžinąją bausmę dovanoja, bet laikinę dažnai turime ant žemės atkentėti, atkentėti kryžius. Žiūrėk, koks geras yra Dievas: kad nebaustų tavęs, atimdamas savo malones arba mesdamas tave skaistyklos kalėjiman, kryžiais atlygina sau visas skolas, kurias padarei Jo teisingumui, bet už kurias neturi noro atsilyginti. Taigi, jei ant tavęs nukris kry-

¹⁾ Šv. Augustinas in Ps. 92.

žiai, neaimanuok, kad tave Viešpats plaka, ir nestumk nuo savęs rykštės, jei nenori būti atstumtas nuo dangiškos tėvainystės, bet, prisimindamas senus savo nusidėjimus, palenk ramiai savo pečius po smūgiais ir sakyk su pranašu: „Nusidėjau“. Šv. Efremą neteisingai apskundė, būk jis padaręs baisią nedorybę, ir įmetė kalėjiman. Nusiminęs, pradėjo jis skustis prieš Dievą, kad kančias neteisingai. Tuo tarpu pasirodė jam angelas ir tarė: „Ar atsimeni, kaip, jaunas būdamas, užmušei akmenimis neturtingam ūkininkui karvę, ir koki atlyginimą už tai padarei? kokią darei atgailą? taigi, pridera dabar atgailoti“. Ir tu kančiose taip pat prisimink savo senus nusidėjimus, kad visas kančias priimtum su atgailos dvasia ir čia žemėje turėtum jau skaistyklą.

Kryžius yra Dievo gailestingumo įrankis, nes, pirmiausia, atveda sielą į tikrą kelią. Kada siela yra laimėje ir linksmybėse, ji lengvai pamiršta Dievą ir, kaip sūnus palaidūnas, išėikvoja Dievo malonių turtus; kad ji tuomet susiprastų, Dievas aplanko ją kryželiu ir tokiu būdu priverčia mesti nuodėmes. Todėl kentėjimus galima palyginti su audra. Jei lietus ilgai nelyja, upeliai išdžiūsta, gėlės vysta ir nuleidžia savo taurės, o visa gamta alpsta. Bet štai ateina audra, perkūnai po kits kito trankosi ir vandens srovės krenta iš tamsių ir tirštų debesų. Tuoju atsimaino žemės išvaizda: upeliais pradeda sruventi vanduo, o gėlės linksmi kelia į dangų savo vai-

nikus. Taip pat, kai ilgai laimės saulė šviečia, siela pasidaro kieta ir, tarytum, suakmenėjusi, gerų darbų versmė nustoja mušus, o jos mintys ir jausmai, lyg nuvytusios gėlės, linksta prie žemės. Tada siunčia Viešpats priešingybių audrą, suduoda nelaimių perkūnais — ir tuoju suklydusi siela pasitaiso, lieja ašarų upelius, o savo mintis ir troškimus kelia vėl į Dievą. O, kiek tai sielų pelnė Viešpačiui Dievui kryžius! Šv. Jeronimas Emilianietis turėjo labai audringą jaunystę. Būdamas Kastelnovo pilies viršininku, pateko į priešininkų rankas; tie apkaustė jį retėžiais ir, pririšę geležinį kamuolį, įmetė jį kalėjiman. Šiaudų kūlys buvo jo patalas, duona su vandeniu — maistas. Bet čia kaip tik laukė jo Dievo malonė. Kas valandą matydamas mirties pavojų, jis prisiminė gausingas savo nuodėmes ir pradėjo gaudžiai verkti; paskui, puolęs ant kelių, maldavo šv. Panelę pagalbos toje sunkioje padėtyje. Ir iš tikrųjų gavo pagalbą, nes staiga retėžiai nukrito, kalėjimo durys atsidarė, ir jis praėjo laimingai pro priešininko sargybą. Panašiai ir šiandien išvaduoja Viešpats ne vieną sielą su kryžiaus ir švenčiausios Dievo Gimdytojos pagalba iš nuodėmės retėžių. Laimė nuodėmingai sielai, kurią dar aplanko Dievas kryžiais, nes tai yra žymė, kad nori ją pataisyti. Ko kryžius nepataiso, tam beveik jau nebėra pagalbos; Dievas jį palieka vieną, kaip palieka gydytojas ligonį, kuris atmeta visus jo vaistus.

Kryžius atitraukia sielą nuo pasaulio. Žmogaus gyvenimas yra kelionė arba, dar teisingiau, ištrėmimas iš tėvynės. Kai kurie keleiviai eina tiesiai į tėvynę, nekreipdami dėmesio į apylinkes, per kurias keliauja. Kiti neatsargūs, užuot ėję skubiai, skina šalia kelio augančias gėles ir uogas, t. y., praleidžia gyvenimo laiką pasilinksminimuose ir žaidimuose, kuriais vilioja juos pasaulis. Kad priverstų juos greičiau eiti, nes diena trumpa, dažnai padaro Dievas, kad tos žemiškos vilties gėlės vysta, o tos pasaulio linksmybės uogos, vietoj saldumo, teikia kartybės. O, koks geras ir išmintingas esi, mūsų Dieve! „Pasaulis kartus ir taip tačiau mylimas; kaip gi būtų mylimas, jei būtų saldus“ (šv. Augustinas), jei Dievas prie jo linksmybių neprimaišytų karčių kentėjimų, kurie sužadina pasibiaurėjimą pasauliu ir Dievo ilgesį. Šv. Ignatas Lojola buvo karžygys, atsidavęs pasauliui, bet Dievas norėjo padaryti jį savo kareiviu. Sužeidė jį prieš šūviu ir paguldė į lovą, paskui padavė jam į rankas Viešpaties Jėzaus gyvenimą, kad kentėjimai ir apmąstymai prižadintų jį iš dvasinio apsnūdimo. Jaunas ir turtingas Pranciškus Karakčiola dvidešimt antrais metais įkrito į sunkią ligą, kurioje visas buvo apdengtas raupais. Šis netikėtas smūgis taip parodė jam šio pasaulio menkumą, jog jis, išdalinęs visą savo turtą, visai atsidavė Dievui ir pasidarė šventas. Galima pasakyti, kad Dievas didžiausią skaičių sielų patraukia prie sa-

vęs kryžiumi. Todėl teisingai kryžius pavadintas Viešpaties darbininku ir angelu, atliekančiu Dievo pasiuntinybę žemėje.

Kryžius saugo sielą nuo nuodėmės, nes yra, tartum, apynasris puikybės dvasiai ir kūno geiduliams. O, kiek žmonių nueitų pražūtingu keliu, jei Viešpats nesulaikytų jų įvairiais kryžiais: vieną, pavyzdžiui, neturto kryžiumi, kad nesunaudotų blogam savo turtų; kitą ligos kryžiumi, kad neatsiduotų kūno geiduliams; kitą pažeminimo kryžiumi, kad per daug nesididžiuotų ir t. t. Žino apie tai šventieji, todėl trokšta kentėti ir maldauja Dievą rykštės, kad skausmai ir baimė laikytų juos savo pavadžiais. Jie net liepia bijoti ir patys bijo dažno pasisekimo. „Reikia laikyti didelę nelaime“, sako šv. Vincentas Paulietis, „ne tik atskiriems asmenims, bet ir visoms šeimynoms bei draugijoms, jei viskas klostasi pagal jų valią taip, kad laisvai gyvena ir nieko nekenčia dėl Dievo. Tikėk manim, jei koks nors asmuo arba kokia nors draugija nepatiria jokių kentėjimų, bet, priešingai, gauna iš pasaulio pagyrimų, artimas yra jos puolimas“.

Kryžius apvalo ir tobulina sielą, nes, iš vienos pusės, naikina joje blogus prisirišimus. Jis yra lyg peilis, kuriuo dangiškas Daržininkas nupiausto kenksmingas atžalas, arba ugnis, kuri nudegina sielos rūdis. Iš kitos pusės, kelia ir tvirtina joje Dievo meilę ir su malonės pagalba permainingą ją viduje. Teisingai yra sulygintas

kentėjimas su anuo purvinu vandenimi, kurį žydai rado šulinio dugne, kur pirmiau buvo paslėpta šventoji ugnis, ir kuris sukėlė didelę liepsną, kada juo apliejo Nehemijo aukos laužą. Teisingai pasakė šv. Ignotas, kad nėra tinkamesnių malkų sukurti Dievo meilės ugniai, kaip kryžiaus malkos, kurį Viešpats panaudoja prie didelės meilės aukos. Kantriai iškęsti kentėjimai — tai tikriausias būdas sielai pašventinti, „tai — greitis traukinys į dangų“, kaip juos pavadino vienas naujesniųjų rašytojų. Jeigu, sakau tau su šv. Ignotu, lieps Viešpats tau daug kentėti, tai bus žymė, kad turi tavo atžvilgiu didelius sumanymus ir tikru keliu nori tave nuvesti išganyman. Jei trokšti tapti dideliu šventuoju, prašyk, kad tau Dievas atsiųstų daug kryžių.

Kryžius yra tikras tobulybės bandomasis akmuo, nes ne tas tobulai myli Dievą, kuris turi lūpose meilę; ne tas, kuris, rodos, dega meile, ne tas, kuris daug daro, tartum, iš meilės, bet tas, kuris noriai kenčia dėl Dievo. Nepalyginamai sunkiau yra kentėti, kaip veikti, nes prie veikimo prisimaišo lengvai savimyla. Teisingai pasakė šv. Kotryna, kad tiktai kentėjimuose pasirodo, ar siela yra nusikračiusi savimyla. Kantrybė yra paklusnumo išmėginimas ir tą patį galima pasakyti apie kitas dorybes. Tačiau iš to mėginimo ne kiekvienas išeina nugalėtoju. „Jėzus dabar turi daug savo dangiškos Karalystės mylėtojų — sako dievobaimingas „Kristaus Se-

kimo“ autorius — bet maža tokių, kurie norėtų nešti Jo kryžių. Daug trokšta su Juo džiaugtis, bet maža kas pasirengęs yra kentėti. Daug seka paskui Jėzų iki duonos laužymo, bet maža kas iki kančios kieliko išgėrimo. Daug garbina Jo stebuklus, bet maža kas nori kentėti Jo kryžiaus kartumus. Daugelis myli Jėzų, iki sutiks pasipriešinimo. Daugelis giria ir laimina Jį, iki jiems siunčia kokias linksmybes, bet, vos tik Jėzus pasislepia ir pasišalina nuo jų valandėlei, tuojau murma arba visiškai puola dvasia. Bet tie, kurie Jėzų myli dėl Jėzaus, o ne patys sau, tie garbina Jį lygiai kiekvienoje nelaimėje ir širdies prispaudime, kaip ir didžiausiose linksmybėse“¹⁾. Vienu žodžiu, kaip kryžius Golgotoje buvo Dievo įrankis pasauliui išganyti, taip šiaudien ir visuomet vartoja Dievas kryžius sieloms pašventinti. Sielos iš tų kryžių gauna neįkainojamų vaisių, jei tik, atsižvelgdamos į Išganytojo pavyzdį, neša juos vyriškai ir kantriai. Pažiūrėkim dabar į tuos vaisius, kuriuos pelno mums kryžiai.

KRYŽIAUS MEILĖS BEI KANTRYBĖS VAISIAI

Kryžius duoda išminties, nes išvaduoja mūsų protą nuo daugelio klaidų, moko niekinti pasaulio tuštybes, liepia gyvenime ieškoti Dievo ir tąjį

¹⁾ Kristaus Sek. II knyg. XI persk.

gyvenimą apšviečia einančiais iš Kristaus kryžiaus spinduliais.

Kryžius duoda jėgų, nes naikina nereikalingą jautrumą, iš kurio gema sielos išlepimas, o apvalo ir sutvirtina valią. Todėl, kas gerai išeina kentėjimo mokyklą, tas įgauna reikalingo tvirtumo ir drąsumo kovoje.

Kryžius duoda ramumo ir saldybės, nes pagal Dievo valią iškentėtuose skausmuose tirpsta mūsų savimyla, o širdis darosi nuolankesnė ir labiau atjaučianti artimo kentėjimus.

Kryžius duoda mums ramybės, nes nutildo sukilusius geidulius ir atitolina nuo mūsų pasaulio tuštumą ir kreipia į ramybės šaltinį — Kristų. Taigi, juo geriau mokame kentėti, juo ilgesnės ramybės įgauname.

Kryžius duoda palinksminimo, ne todėl, kad jau patys per save kentėjimai būtų malonūs prigimčiai, nes karti yra vargšo ašara, kietas ligonio patalas, aštri šmeižto ietis, bet kad tas, kuris su Kristumi neša kryžių, randa Kristuje stebėtino palengvinimo ir priedangos. Iš tikrųjų, kryžius — tai Kristus; kas jį su meile apkabins, tas prie Jėzaus Širdies prisiartins ir saldžiu apkabinimu susivienys su Juo.

Kryžius duoda garbę, tartum, Kristaus tarnų antspaudą, daro mus panašius į Nukryžiuotąjį Mokytoją, į Sopulingąją Motiną ir į tiek šventųjų, kurių gyvenimas buvo vienas kryžius. Teisingai pasakė „Kristaus Sekimo“ knygos auto-

rius: „Jei tau tektų išsirinkti, tai turėtumei sau velyti kentėti dėl Kristaus, nekaip turėti daug linksmybių, nes tuo būdu pasidarytum panašesnis į Kristų ir Jo šventuosius“.

Kryžius nupelno ne tik dvasinių malonių ir dovanų, bet ir laikinių. Šv. Pranciškus Salezietis, atvykęs į Romą, apsistojo viename viešbutyje, kuris buvo ant Tiberio upės kranto. Netrukus po jo atėjo kažin koks jaunas ponas ir taip pat prašė buto. Tada godus savininkas išmetė į gatvę šv. Pranciškaus daiktus, kai jo nebuvo namie. Toks biaurus pasielgimas ir paniekinimas buvo nemalonus, bet šventasis nusileido be piktumo. Netrukus pažino, kad tas kryžius buvo jam geradarybė, nes tą pat naktį upė smarkiai patvino, ir vanduo apsemė visą namą su jo gyventojais.

Mūsų kryžius ir kitiems išprašo malonių, ypač atvirtimo malonę, nes jis yra sėkmingiausia malda. Štai stovi Japonijos rinkoj misijonarius ir pasakoja apie Kristaus kryžių. Staiga prisiartina vienas japonas ir, prisirinkęs burnoje daug seilių, spiauna misijonoriui veidan. Manai, kad išsiverš pyktis? Nė maž ne. Misijonorius ramiai nusišluostė veidą ir kalbėjo toliau, lyg nieko čia nebūtų atsitikę. Tai atkreipė vieno klausytojo dėmesį. „Iš tikrųjų — pamanė jis — tikyba, kuri duoda tokios kantrybės, turi būti kilusi iš dangaus“, ir atsivertė. Todėl, jei nori

kokiai nors sielai išprašyti Dievo pasigailėjimo, aukok už ją visus savo kentėjimus.

Kryžius pelno dvasinių dovanų.

Jei Dievas nori pakelti sielą į aukštesnį tobulybės laipsnį arba apdovanoti ją kokia brangia malone, siunčia jai pirma kryžių. Šventųjų gyvenimuose matome, kad sunkiausi kryžiai buvo rankpinigiai brangiausioms dovanoms.

Kryžius teikia nuopelnų, nes, kaip meiliausia auka, sutraukia gausiausią atlyginimą. „Jokia meilė — sako šv. Alfonsas — tiek nėra nuopelninga, kiek kenčianti meilė“, taip kad vienas „Dieve užmokėk“ kentėjimuose daugiau reiškia už tūkstantį labdarybių pasisekimuose. Koks gi geras yra Dievas, kad kryžiuje atidengė visus laukus užsitarnavimui.

Kryžius, pagaliau, užtikrina mums išganymą ir puikų vainiką, nes daro mus panašius į „išrinktųjų Pirmgimį“, kuris per kryžių įėjo į garbę, ir leidžia mums dalyvauti Jo kančioje. Todėl, jei nori priklausyti prie išrinktųjų skaičiaus, turi pirma priklausyti prie kenčiančiųjų skaičiaus. Jei trokšti nešioti garbės vainiką, nešiok pirma erškėčių. Juo aštresni bus spygliai, juo puikiau žibės rūbai ir vainikas. Apaštalas sako, kad „mūsų vargas, kurs yra trumpas ir lengvas, gamina mumyse kilniausią, amžiną, visa perviršijančią garbę“¹⁾, o nors kažin kaip būtų dide-

¹⁾ 2 Kor. 4, 17.

lis, vis tiek nėra vertas būsimos garbės, kuri mums apsieikš. Neaimanuok todėl, kad turi daug kentėti, arba kad kentėjimai yra labai įkyrūs, nes Viešpats pritaikys būsimą garbę prie dabartinių darbų ir kentėjimų. Mat, kaip akmenų tašytojas aplygina paskirtus statymui akmenis ir daugiau daužo tą, kuris paskirtas geresnei vietai, taip pat ir Dievas daro. Jis kentėjimų kūjulygina sielą, paskirtą statymui dangiškos Jeruzalės, ir tai juo uoliau, juo kilnesnę paskyrė jai vietą. — „Kantrumas gi turi būti tobulas savo darbu, kad jūs būtumėte tobuli ir pabaigti, kuriems nieko netrūksta“¹⁾).

Tuo mums yra kryžius. Pasakyk dabar, ar kryžius nėra Dievo meilės dovana? Argi dar skųsies Dievui, kad Jis tave aplanko kryžiais? Juk anot Apaštalo, „ką Viešpats myli, baudžia; plaka gi jis kiekvieną sūnų, kurį priima“²⁾. Geriau dėkok Viešpačiui už kryžius ir priimk juos noriai. Jeigu tau Dievas duotų, — sako šv. Jonas Auksaburnis, — net galią prikelti numirėlius, jei tave pagautų net į trečią dangų, tai duotų tau mažiau, nekaip atsiųsdamas tau kokių nors kentėjimų. Jei turėtum stebuklą darymo dovana, būtum Dievo skolininkas, o kai kenti, tai Dievas darosi tavo skolininku. Dabar suprasi taip pat, kodėl Viešpats už darbus ir užsitar-

¹⁾ Šv. Jok. 1, 4.

²⁾ Žyd. 12, 6.

navimus užmoka kryžiais, o jei nori kokią sielą pagerbti, leidžia ją nužeminti.

PIKTO NULIŪDIMO IR NERAMUMO VAISIAI

Jei žmonės pažintų kryžių vertybę ir juos neštų, kaip Dievas nori, kitaip atrodytų jų gyvenimas. Tuo tarpu jie dažniausiai bėga nuo kryžių, o kada turi juos nešti, nuliūsta, nerimsta ir kartais įkrinta į neviltį. Kad įkainotum, kokią skriaudą daro tos sielos Dievui ir koki nuostolį sau, pažink pirma skirtumą tarp gero ir blogo nuliūdimo.

Nuliūdimas, anot šv. Tomo, yra tai nemalonus jausmas iššauktas minties apie koki nors skaudų dalyką. Kiekvienas žmogus turi mažesnią ar didesnę palinkimą nuliūsti, reikia tik kokio nors tikro ar įsivaizduoto sopulio, kad jį iššauktų. Kartais tas jausmas gali būti Dievo aplankymo vaisius arba piktos dvasios pagunda. Pats savaime tas jausmas nėra nei blogas, nei geras, bet pasidaro blogas arba geras, dėstis, koks dalykas jį iššaukia ir kokiame laipsnyje apsireiškia; vis tiek koks dalykas būtų, visur reikia valdyti jausmą, kad nebūtų peržengtas saikas. „Neduok nuliūdimo savo sielai, sako šv. Dvasia; ir nevargink savęs savo mintimis. Širdies linksmumas — tai žmogaus gyvenimas ir

neišsemiamas šventumo išdas“¹⁾). Apaštalas perspėja: „kurie verkia“ — taip teverkia — „kaip kad neverktų“²⁾).

Geras nuliūdimas plaukia iš gero šaltinio, nes Dievas yra jo akstinas, Jo valia yra taisyklė, ir turi savyje atsidavimą Dievo valiai, ramybę ir saldybę. Kokie gi yra tokio nuliūdimo šaltiniai? Dvasios žinovai skiria septynis gero nuliūdimo, arba šventų ašarų šaltinius. Pirmas šaltinis: jei, pasiduodami Dievo valiai, verkiame dėl savo arba svetimos nelaimės. Tokios ašaros buvo Onos, Samuėlio motinos, dėl jos pažeminimo, Tobijo ir Juditos dėl Izraėliaus tautos nelaimių, Marijos ir Mortos prie Lozorius grabo. Antras šaltinis: kada dieviško pasigailėjimo šviesoje svarstome savo nusidėjimus. Tokios buvo Dovid, Magdalenos ir Petro ašaros. Trečias šaltinis: kada verkiame iš dėkingumo Dievui už suteiktas malones arba džiaugsmus. Taip verkė Juozapas, buvęs Aigipte, ir jo tėvas Jokūbas, kai po ilgo laiko vienas antrą pamatė. Ketvirtas šaltinis: kai jautria širdimi svarstome Išganytojo kančias. Tokios buvo Sopulingosios Motinos ir daugelio šventųjų ašaros. Penktas šaltinis: kai su dideliu pasiilgimu ir karšta meile bėgame prie Dievo. Taip verkė Dovidas „trokšdamas gyvojo Dievo“, taip verkė Magdalena, stovėdama prie

¹⁾ Eccli 30, 22—23.

²⁾ 1 Kor. 7, 30.

Viešpaties Jėzaus grabo. Šeštas šaltinis: kai verkiame iš karštos savo artimo meilės ir iš antgamtinio gailesčio dėl kitų nusidėjimų. Taip verkė Samuėlis Sauliaus ir Viešpats Jėzus užkietėjusios Jeruzalės. Septintas šaltinis: kada verkiame dėl Dievo niekinimo ir Bažnyčios persekiojimo. Taip liūdėjo paskutiniaisiais laikais Kristaus Vietininkas, Pijus IX, ir liūdi šiandieną visi gerieji Bažnyčios vaikeliai.

Toks nuliūdimas yra geras, o jo vaisius yra didesnis širdies apvalymas, gausus nuopelnas ir šventas džiaugsmas, kaip prižadėjo Viešpats: „Palaiminti, kurie liūdi, nes jie bus paguosti“¹⁾. Teisingai tokios ašaros pavadintos dvasiniais deimantais arba sielos rasa, nes jos ją suvilgo, minkština ir daro vaisingą Dievo malonės pasėliui ir paguodai.

Yra taip pat blogas nuliūdimas, kuris plaukia iš besaikio gailėjimosi šio pasaulio gėrybių, linksmybių ir garbės arba iš ižeistos puikybės ir suerzintos savimybės, nuliūdusios dėl to, kad jos norai ir sumanymai sunaikinti. Taip buvo nuliūdęs ir nusiminęs Kainas iš pavydo, Amanas iš puikybės, Akabas iš godumo, Antiochas iš pažeminimo ir t. t. Tas nuliūdimas jungiasi paprastai su nekantrybe, pykčiu, žmonių vengimu, nepasitikėjimu Dievu. Dažnai jis priveda net prie murmėjimo ir piktžodžiavimo Dievui. Pa-

¹⁾ Mat. 5, 5.

tenka į jį ne tik blogi, bet kartais net ir dievoti, jei, pavyzdžiui, be saiko nuliūsta, kad dvasiniame gyvenime neįvyksta visi jų norai, kad negali taip melstis, tiek kartų priimti Švenčiausiąjį, tokius darbus atlikti, kaip norėtų. Kas blogiau, kad kartais klaidingai mano tai esant labai gera ir naudinga sielai.

Tad kaip gi atskirti gerą nuliūdimą nuo pikto? Į šį klausimą atsako Tėvas Skupoli: „Jei tavo nuliūdimas daro tave nusizėminusį, stropesnį ir nemažina tavo vilties, tada eina iš Dievo. Jeigu tau atima ramybę ir viltį, daro tave silpnabūdį, daro tingų ir apsileidusį gerame, tai eina iš velnio“.

Baisūs yra blogo nuliūdimo vaisiai. Jis naikina kūno sveikatą ir per anksti varo žmogų į kapus. Jis pakerta sielos jėgas, susilpnina jos ištvermę, naikina jos ramybę, sulaiko kilimą prie Dievo. Jis, kaip juodas debesis, apsiaučia aplinkui ją taip, kad nei Dievo malonės, nei žmonių paguodos spinduliai negali per jį praskverbti. Jis daro sielą nuliūdusią ir savyje užsidariusią, opią, vengiančią žmonių ir nepasitikinčią Dievu. Jis atima jai darbo pamėgimą, norą melstis ir kovoti, net į daugelį nusidėjimų ištumia. Teisingai pavadino jį Bažnyčios Tėvai „sielos kankyne ir žiauriu jos budeliu“, „piktos dvasios maudykle“ ir „galvažudžių urvu“. Kaip galvažudžiai tyko pasislėpę tarpekliuose ir iš jų užpuola praeinančius, taip piktoji dvasia laukia

pasislėpusi nuliūdimo tarpekly, t. y., stengiasi viską sudrumsti sieloje ir sukelti joje neramumą, o paskui visomis jėgomis ją užpuola. Todėl — kaip sako Faberis — mirtinas nusidėjimas neduoda piktai dvasiai tokios galios į sielą, kaip nuliūdimas. Nuliūdimas ištūmė Kainą, Saulių ir Judą į nusiminimą ir tuo pat pražudė juos: „nes liūdnumas užmušė daugelį, — sako šventoji Dvasia — ir nėra jame naudos“¹⁾).

Todėl saugokis nuliūdimo; linksmumas niekuomet teneišaina iš tavo širdies, antgamtinis ir šventas linksmumas, kurio net kentėjimai negali išrauti, nes jis eina iš sutikimo su Dievo valia. Prie to ragina tave Apaštalas: „Džiaukitės Viešpatyje visuomet; vėl sakau, džiaukitės“²⁾). Iš tikrųjų, kaip gi galėtum nesidžiaugti, kai iš Dievo malonės atradai Kristuje tiesą, kelią ir gyvenimą, kai pati Evangelija yra linksma naujiena, o tarnavimas Dievui — neapsakoma laimė, kai žemėje viskas mainos ir nyksta, išskyrus Dievą ir sielą, kai danguje laukia tavęs džiaugsmas, kuris neturi galo. Jei iš prigimties esi linkęs į nuliūdimą, stenkis jį būtinai nugaldėti. Žiūrėk į viską tikėjimo akimis ir spęsk apie gyvenimo bandymus, remdamasis sveikais pagrindais, o ne savo labai perdedančia vaizduote ir savimyla. Antra, apie praeitus kentė-

¹⁾ Eccli. 30, 25.

²⁾ Pilyp. 4, 4.

jimus nemanyk, o būsimų nebijok. Pagaliau, pasitikėk visai Viešpačiu Dievu ir atsiduok šventai Jo valiai.

Jei nuliūdimas tavo sielą jau apėmė, tai stenkis kuo greičiau juo nusikratyti. Pirmiausia melskis, kaip pataria šv. Jokūbas Apaštalas: „Yra kas jūsų nuliūdęs? tegul meldžiasi“¹⁾, nes, kaip saulės spindulys išblaško miglas, taip malda pašalina nuliūdimą. Pulk tada į dangiškojo Tėvo glėbį, „meskite ant Jo visą savo rūpesnį; nes Jis jumis rūpinasi“²⁾. Skubinkis su tikėjimu prie Saldžiausiojo Išganytojo, o Jo kryžiaus pavėsyje rasi atilsį nuliūdimo kankinamai sielai. Kaip kadaise Juozapas Aigipte, matydamas brolių ašaras, sušuko: „Aš esu Juozapas, jūsų brolis“, ir puolęs juos apkabino, taip Viešpats į tavo pratars nuo kryžiaus: „Aš esu Jėzus, tavo brolis“, ir prispaus tavo prie savo širdies, iš kurios teka paguodos šaltiniai. Kada šv. Liudgarda turėdavo kokius kentėjimus, bučiuodavo ji tuomet su dideliu širdies karščiu Jėzaus Širdies žaizdą ir iš čia semdavos tokios paguodos, jog visi nemalonumai darydavos jai saldūs. Gerai yra taip pat glaustis tuomet prie Sopulingosios Motinos širdies, to antro šventos paguodos židinio. Be šitų dvasinių būdų, vartok dar ir išviršinius, juo labiau, jei iš prigimties esi palinkęs

¹⁾ Jok. 5, 13.

²⁾ 1 Petro 5, 7.

į nuliūdimą, o tokie yra: gražių apylinkių lankymas, gerų knygų skaitymas, dievotas giedojimas, su meiliu draugu pasikalbėjimas, kuriam galėtum išpasakoti savo skausmus, vietos mainymas, ypač nuolatinis užsiėmimas kuo nors. Jei, visa tai darant, nuliūdimas nepraeina, tai reikia jį laikyti Dievo bausme ir todėl kantriai kentėti ir elgtis taip, lyg kad jo visiškai nebūtų. Kartais nuliūdimas yra melancholiško temperamento apraiška arba kokios ligos vaisius, tokiais atvejais reikia klaustis gydytojo patarimo.

Be nuliūdimo, saugokis taip pat neramumo, kuris paprastai su nuliūdimu eina drauge, o sukyla tada, kai netinkamai trokštame arba kokios gėrybės įgyti, arba nuo kokios blogybės išsivaduoti. Neramumo priežastis yra savimyla, besaikis ko nors troškimas, nereikalingi rūpesčiai ir prie žemiškų dalykų prisirišimas, nuodėmingas gyvenimas, galop piktoji dvasia, kuri visus būdus vartoja, kad tik sielą sudrumstų ir sukeltų joje sumišimą. Kaip nuliūdimas, taip ir neramumas yra didelė kliūtis dvasiniame gyvenime, nes jis aptemdo protą, vargina širdį, silpnina valią, o sielą padaro žaislu įvairių pageidimų, mėtančių ją į visas puses taip, kaip audra mėtė sudaužytą laivą. „Neramumas“, sako šv. Pranciškus Salezietis, „yra didžiausia blogybė, kokia tik gali ištikti sielą, išskyrus nuodėmę. Kaip streikai ir vidujiniai neramumai kenkia valstybei ir atima jai jėgas atsilaikyti prieš išorinį priešą, taip

mūsų širdis, viduje išgąsdinta ir nerami, nustoja reikalingų išlaikyti įgytoms dorybėms jėgų, o kartu jėgų priešintis tam, kuris tuo laiku stengiasi visokiais būdais, kaip sakoma, gaudyti žuvis sudrumstam vandenyje¹⁾).

Kad išvengtum neramumo, saugokis nepadorių troškimų ir prisirišimų. Jei pasitaiko sieloje troškimai ką gera pasiekti, tyrinėk visų pirma, ar tie troškimai eina iš Dievo, ar iš savimylės ir jos draugo — piktosios dvasios. Jei abejoji, melskis šitaip: „Viešpatie, jei tau patinka, tebūna taip. Viešpatie, jei tai suteikia Tau garbės, tebūna taip Tavo Vardan. Viešpatie, jei matai, kad tai man yra reikalinga arba naudinga, leisk man panaudoti tai Tavo garbei“²⁾). Jei troškimai yra blogi, atmesk juos su pasibiaurėjimu, jei geri, pavesk juos Viešpačiui Dievui, kad leistų įvykdyti tai, ką pats sielai pavedė; paskui uoliai, bet be karščiavimosi, imkis darbo, jo sėkmingumą palikdamas Dievo valiai. Iš kitos pusės, jei tau kokia blogybė gresia arba jau ant tavęs nukrito, o pašalinti jos tinkamu būdu negali, priimk ją ramiai, atsimindamas, kad Dievas siunčia jas tavo naudai, ir nenorėk būti nuo jų laisvas, kol to panorės patsai Dievas.

¹⁾ Filotea IV, 11.

²⁾ Kristaus Sek. 3 kn. 15, 1.

APIE TRIS KANTRYBĖS LAIPSNIOUS

Ne visi žmonės vienodai kenčia savo kentėjimus: vieni kenčia, kaip piktas latras, t. y., kentėjimas yra kilęs jiems iš jų kaltės ir prisideda prie didesnės jų prapulties. Kiti kenčia, kaip geras latras, t. y., kentėjimai darosi jiems atsivertimo ir atgailos priežastim. Dar kiti kenčia panašiai į patį Išganytoją, t. y., kentėjimai sustiprina juos šventume ir padidina jų nuopelnus. Teisingai yra pasakęs šv. Augustinas, kad kentėjimas yra tartum ugnis, o Dievas — tartum auksakalis, kuris kursto tą ugnį. Todėl geri apsivalo joje, kaip auksas, o pikti sudega, kaip šiaudai.

Kantrybės yra trys laipsniai. Pirmasis laipsnis yra tas, kad kentėjimuose nenusimintume, nekeiktume, nemurmėtume prieš Dievą, nepyk-tume ant artimo, žodžiu sakant, neišileistume jokio nusidėjimo, bet nusižeminę atsiduotume Dievo valiai. Šis laipsnis yra įsakytas visiems. Kas kitaip kenčia, tas nusideda ir net neužsitarnauja krikščionies vardo, anot Išganytojo: „kas neneša savo kryžiaus ir neseka manęs, negali būti mano mokytinis“¹⁾.

Nėra čia užginta jausti skausmą arba skūstis savo kentėjimais, jei tik tai nepriešinga Dievo valiai. Teisingai yra pastebėjęs šv. Pranciškus

¹⁾ Luk. 14, 17.

Salezietis, kad tikras Dievo tarnas retai tesiskundžia, o dar rečiau tetrokšta pasigailėjimo. Tie, kurie dejuoja, skundžiasi ir nori, kad jų pasigailėtų, panašūs yra į vaikus, kurie, susižeidę pirštelį, baisiai rėkia ir tada tik nurimsta, kai auklė papučia jų žaizdą arba apsimeta verkianti drauge, atjausdama labai jų sopulį. Pilnas pasaulis tokių atjautimų, kuriuose visai nėra teisybės. Paprastai kiekvienas nusiskundimas turi savyje savimylės, ilgas ir baises apipasakojimas savo kentėjimų ir nelaimių yra visuomet silpnos būdo žymė. Be to, sako tas pats šventasis, gali pasitaikyti atsitikimų, kuriuose slėpimas kentėjimų ne tik nebūtų tobulybė, bet galėtų būti net nuodėmė; pavyzdž.: jei kas, tariamai nenorėdamas skųstis, nesisakytų gydytojui savo ligos ir atmetų vaistus. Reikia tuo atžvilgiu laikytis protingai saiko. „Jei kartais esame per silpni, kad, sekdami Apaštalo patarimu, galėtume linksmiai kęsti skausmą ir didžiulius kryžiumi, tai kreipkimės su savo skausmais bent į rinktinius asmenis, į tuos, kurie ne tik mus myli ir yra verti mūsų pasitikėjimo, bet, be to, yra dar apdovanoti tvirta siela ir būdu. Silpni, dalydamiesi perdaug jautriai mūsų rūpesčiais, užuot juos sumažinę ir pasaldinę, tik labiau padidina jų kartumą; kaip išlieta į ugnį alyva didina liepsną, taip jų perdaug jautri užuojauta daro sielos skausmą didesnį ir gilesnį“.

Ar galima prašyti, kad kentėjimas nuo mū-

sų atsitolintų? Galima, nes juk ir Išganytojas meldėsi Getsemanio ūkyje: „Mano Tėve, jei tai galima, tegul ta taurė praeina pro mane“; bet tuojuo reikia pridėti: „Tačiau ne kaip aš noriu, bet kaip tu“¹⁾. Galima taip pat nukreipti nuo savęs kentėjimus, o kartais tai yra net priedermė. Taip, pavyzdžiui, kiekvienas turi šalinti pavojus, kurie gresia šeimai, taip pat ne mažiau turi vengti pavojų savo sveikatai, jei aukštesni tikslai nereikalauja aukos.

Antras laipsnis siekia aukščiau. Čia siela ne tik neaimanuoja, ne tik priima kryžių, pasiduodama Dievo valiai, bet neša jį tvirtai ir ramiai. Dar daugiau, taip sutinka su Dievo valia, jog visus malonius ar nemalonius Jo sprendimus priima vienodai ir be perstojimo kartoja: „Teesie Tavo valia“. Palaiminta siela, kuri taip kenčia, nes tame atsidavime randa saldžią linksmybę, malonią ramybę ir gausų užmokesnį. Jai pritinka Kristaus Sekimo knygos žodžiai: „Kada pasieksi tai, kad nelaimės pasidarys tau saldžios ir dėliai Kristaus jas pamils, tada būk tikras, kad su tavimi yra gerai; nes atradai rojų žemėje“. Gražiai taip pat yra pasakęs šv. Pilypas Nerietis, kad šioje žemėje nėra skaistyklos, bet tiktai dangus arba pragaras. Kas gyvenimo kentėjimus noriai kenčia, tas turi dangų, kas yra nekantrus, tas turi pragarą. Ir iš tikrųjų, kas gi

¹⁾ Mat. 26, 39.

kantrią sielą galės pajudinti? Panaši ji yra į dangaus tvirtumą, kuri visuomet yra skaisti, nors žemiau debesys skrajotų. Todėl ramiai priimk savo kryžius, nes ką ten tau padės, jei juos atmesi? Be kryžiaus negali būti — kur tik eisi, kryžius visur seks paskui tave, nes visur pats save nusineši; nors ir pavyktų vieno kryžiaus išvengti, prislėgs tave kitas, gal dar sunkesnis. Jei nenorėsi gera valia priimti kryžiaus, tai prievarta tau jį uždės, kaip Simonui Kireniečiui; tuomet neturėsi jokio palengvinimo ir jokio užmokesnio negausi. Atmink, kad kryžius gerąjį latrą išgane, o piktąjį pasmerkė, nes nuo kryžiaus nužengė pragaran, ir „kas turėjo pabaigti jo kentėjimus, padaugino juos“.

Pirmiausia, užuot bijojęs kryžiaus, atsiduok Dievo valiai ir būk pasirengęs viską kantriai nešti, ką jinais atsiųs, — ar tai neturto kryžių, ar ligos, ar našlaitybės, ar šmeižto, ar dvasinių bandymų. Kas seka Dievo valią, tas ne kryžių, bet kryžius jį neša, o nekantrūs priešingai turi jį vilkti ant savo pečių ir lenktis po jo slėgiančiu sunkumu. Jei tavo kryžius yra bausmė už nuodėmes, tai priimk jį juoba noriau, kad bausmė taptų kartu ir atgaila. Pasilik tuomet ant kryžiaus su nužemintu gailėsčiu, kaip gerasis latras, kartodamas pranašo žodžius: „Štai, Viešpatie, aš pasirengęs į smūgius“. Nesirink kryžių, nes nėra tas kantrumas tikras, kuris vienus kentėjimus priima, kitus atmeta. Tame dalyke reikia laiky-

tis šv. Pranciškaus Saleziečio įspėjimo, duoto vienai sielai: „Mano dukte, dažnai bučiuok širdimi tą kryžių, kurį uždėjo tau Išganytojas. Nesvarstyk, ar jis yra iš brangaus ir kvepiančio medžio, ar ne, nes, juo labiau jis yra kryžius, juo blogesnis jo medis ir juo nemalonesnis jo kvapas“. Jei kai kurie kryžiai atrodo tau labai sunkūs, nunešk juos prie Kristaus kryžiaus ir priimk juos iš paties Išganytojo rankų, o pasidarys tau lengvi. „Veizėk į Mozės rykštę“, sako šv. Pranciškus Salezietis: „numesta ant žemės virsta žalčiu, paimita į rankas tampa stebukladare: taip kentėjimai, žiūrint į juos paprastai, yra baisūs, bet atmenant, kad jie ateina iš Dievo valios, yra meilūs ir saldūs“.

Jei Viešpats uždės ant tavęs kryžių, padėkok Jam už jį, kaip dėkoji už palaiminimus, nes kryžius yra Dievo meilės ženklas. Todėl apkabink jį su meile ir nešk taip, kaip Viešpats Jėzus nešė savo kryžių į Kalvarijos kalną. Kada šv. Ciriakas buvo ištemptas ant pastolių ir žiauriai mušamas lazdomis, ištvėringas kankinys kartojo visą kankinimo laiką šiuos žodžius: „Garbė Tau, Jėzau Kristau, mano aukščiausiasis Viešpatie! Pasigailėk manęs nusidėjėlio, neverta tos malonės, kokią dabar gaunu, kentėdamas dėl Tavo Vardo“. Su tokiu nusižeminimu ir dėkingumu priimk visuomet ir tu kiekvieną kryžių, visai netyrinėdamas, iš kur jis ateina, ir ar jį užsitarnavai; gana to, kad tau Viešpats jį atsiuntė. Senojo

Ištatymo levitai nešė taip apsuktus indus, kad jų negalėjo matyti, o teįautė jų sunkumą: panašiai ir atsidadusi Dievo valiai siela nenori pašalinti uždangos, kuri dengia nuo jos akių Dievo ištar-
mes, tik viską priima su nusižeminimu.

Kada kenti, būk kaip uola, į kurią jūra ūžda-
ma atsimuša, o ne kaip menka skiedrelė, kurią
mažiausia vilnis nuneša, t. y. nerodyk nuliūdu-
sio veido ir būk ramus, kad niekas negalėtų pa-
žinti tave kenčiant. Neieškok tada užuojautos
žmonėse ir nekankink tave mylinčių asmenų sa-
vo kentėjimų pasakojimais, nes yra biauři savi-
myla versti kitus kentėti, dėl to kad mes ken-
čiame. Bet, iš kitos pusės, saugokis, kad tas sie-
los tvirtumas nepakeltų tavęs puikybės, todėl
slėpk kentėjimus nuo kitų, net pats nuo savęs, t.
y. nesvarstyk jų didumo. Šv. Pranciškus Sale-
zietis buvo kartą prie vienos ligonės, kuri sun-
kiausius kentėjimus tyliai ir nepaprastai kantriai
kentėjo. Norėdamas išmėginti, ar ji yra laisva
nuo garbės troškimo iš žmonių, pradėjo plačiai
kalbėti apie jos kantrybę ir ją girti. Į tai ana
ligonė atsakė: „Mano tėve, tu nematai sukilimo,
kylančio žemesnėje sielos dalyje. Iš tikrųjų, vis-
kas ten putoja ir kunkuliuoja taip, jog, jei Die-
vo malonė ir šventa Jo baimė nestiprintų manęs
aukštesnėje dalyje, jau seniai būčiau puolusi ir
pasidavusi priešui. Tikėk manim, mano tėve,
kad esu, kaip anas pranašas, kurį angelas, laiky-
damas tik už vieno plauko, nunešė į Babiloną:

taip ir mano kantrybė nesilaiko tvirčiau... Ne aš pati, bet Dievo malonė palaiko manyje tą iš-
tvermę“. Šventasis vyskupas pažino, kad tos li-
gonės kantrybės būta ne tik didvyriškos, bet taip
pat pilnos meilės ir nusižeminimo. Panašiai ken-
tėk ir tu, tylėdamas ir nusižeminęs, neieškodamas
tame žmonių garbės nei sau malonumo. Paragi-
nimas į tai tebūna Viešpats Jėzus, išnaikintas
Altoriaus Paslapyje, ir Sopulingoji Motina, sto-
vinti po kryžiumi. Jei kentėjimai ilgai truktų,
nesiduok jiems nugalimas, bet būk kaip Mozės
krūmas, kuris liepsnodamas nesudegė. Jei pats
savaime esi labai silpnas, tai pasislėpk Išganyto-
jo žaizdose ir sujunk savo kentėjimus su Jo ken-
tėjimais. Žadink, be to dar, tikėjimo, vilties ir
nusižeminimo aktus, gailestį už nuodėmes, pasi-
davimą Dievo valiai ir visišką atsidavimą Vieš-
pačiui.

Trečias kantrybės laipsnis yra tas, kad pri-
iminėtume kryžius ne tik kantriai ir ramiai, bet
taip pat noriai ir linksmai. Siela, kuri pasiekė
tąjį dorybės laipsnį, džiaugiasi gavusi kryžių; kai
jų neturi, trokšta gauti; kai troškimas yra karš-
tas, ieško kryžių. Ragina mus prie to mūsų Mo-
kytojas Jėzus žodžiu ir pavyzdžiu; nes Jis juk
kryžiaus troško ir pakėlė jį su džiaugsmu. Ragi-
na mus prie to šventieji. Jie kryžių brangina už
viską labiau. „Jei man duotų išsirinkti“, sako
šv. Jonas Auksaburnis: „ar būti su angelais dan-
guje, ar su Povilu kalėjime, išsirinkčiau pasku-

tinį; ir jei galėčiau būti arba Petru grandinėse, arba angelu, sutraukančiu jas, tai norėčiau būti Petru, o ne angelu. Viešpats iš dalies išpildė jo norus, nes jam buvo atimtas vyskupo sostas, jis liko ištremtas, ir prityrė daug ir didelių kentėjimų. Tačiau apie tai šitaip rašė šv. mergelei Olimpijai: „Mano širdis neapsakomai džiaugiasi kentėjimuose ir randa juose paslėptą turtą. Džiaukis su manim ir garbink Dievą, kad taip labai apdovanojo mane malone kentėti dėl Jo“.

Šventieji džiaugiasi kryžiumi. Apaštalai iš-eina iš tarybos linksmi, kad galėjo kentėti dėl Jėzaus. Šventas Andriejus Apaštalas su džiaugsmu sveikina kryžių: „O šventas kryžiau, kuris priėmėi paskutinį mano Mokytojo kvėptelėjimą, štai aš ateinu sudėti ant tavo pečių ilgos kelionės vargus ir įteikti tau savo nuopelnus ir savo amžinybę. O, trokštamasis kryžiau, einu prie tavęs su linksmybe ir džiaugsmu, paimk mane nuo žmonių ir atiduok mano mokytojui, kad per tavę priimtų mane, kuris mane per tavę atpirko“. Šv. Elžbieta, numesta nuo sosto ir ištremta iš tėvynės, liepia giedoti „Te Deum“, kad Viešpats leido jai kentėti. Tas džiaugsmas pareina iš to, kad šventieji karštai mylėjo Viešpatį Jėzų ir todėl noriai kentėjo su Juo ir dėl Jo.

Šventieji trokšta kryžiaus. Šv. Pranciškus Asyžietis liūdi, jei diena praslinko be kentėjimų, manydamas, kad Dievas jį pamiršęs. Šv. Magdalena Pazietė trokšta geriau gyventi, nekaip

mirti ir nueiti dangun, kad dar ilgiau galėtų kentėti, kas danguje yra nebegalima. Šv. Pranciškus Ksaveras kentėjimuose meldžiasi: „Viešpatie, neimk nuo manęs to kryžiaus, o jei šį paimsi, duok man didesnę“; šv. Teresė, sužinojusi iš Viešpaties, kad mūsų užsitarnavimas yra darbuose ir kentėjimuose, šaukia: „Viešpatie, arba kentėti, arba mirti“; švento jo Kryžiaus Jonas: „Viešpatie, kentėti ir būti pasmerktam“. Panašiai prašė kentėjimų šv. Veronika Giuliani ir gavo tą nepaprastą malonę. Išganytojas apdovanojo ją savo žaizdų žymėmis ir davė jai paragauti savo kančios skausmo. Tokia kryžiaus meilės dvasia gaivino taip pat ir kankinius. Šv. Potamienai grasina budelis, kad ją liepsias įmesti į pilną verdančios dervos katilą, o šventoji mergelė atsako: „Jei nusprendei nužudyti mane tokiu mirtimi, tai, prašau tave, padaryk man vieną malonę: nemesk manęs išsyk katilan, bet leisk pamatu, kad pažintum, kokia kantrybe apginkluoja mane mano Jėzus, ir kaip aš noriu dėl Jo kentėti“.

Pagaliau, šventieji ieško kryžiaus, kaip paslėpto turto. Kankiniai eina patys ant pastolų ir laužų, atgailą darantieji užsideda sau sunkius marinius, kiti vėl skubiai bėga ten, kur jų laukia skausmas arba panieka. Brangioji Siela, jei tu toli dar nuo tokios kantrybės, tai prašyk Nukryžiuotąjį, kad Jis duotų tau bent kibirkštėlę savo meilės, o meilė išmokys tave mylėti kiekvieną kryžių.

Dabar pereikim į platų kentėjimų lauką, kad pažintume, kaip kiekviename iš jų reikia elgtis.

KANTRYBĖ MAŽUOSE NEMALONUMUOSE

Reikia kantrybės mažuose nemalonumuose, kurių kiekvieną gyvenimo dieną turime labai daug; net didesnės reikia kantrybės, kaip dideliose, nes dideli yra reti ir garbingesni, o maži yra dažni ir pažeminą. Teisingai pasakė šv. Pranciškus Salezietis, kad dažnai didesnės reikia dorybės nešti šiaudiniam kryžiui, nekaip geležiniam. Stenkis įgyti tą dorybę, dažnai nugalėdamas savo opumą ir savimylą ir atsimindamas nuolat Dievo visuresamumą. Jeigu tau kas pasako nemalonų žodį arba gatvėje tave pastumia, jei tarnas ne tuojau paklauso arba padaro kokį nuostolį, jei valgis netinka arba negali užmigti, jei plunksna nerašo arba neduoda ramybės musė ir t. t.: nesierzink ir nepradėk tuščiai skųstis, bet prisimink, kad tą arba kitą nemalonumą prirengė tau išmėginti išmintingiausia Apvaizdos ranka. Todėl ir tuomet pasakyk nusiraminęs: „Teesie Tavo valia“.

Ypatingai, jei patirsi kokio nemalonumo iš žmonių, ar tai iš jų kaltės, ar be kaltės, nerūstauk dėl tokių jų pasielgimų ir neduok net jiems suprasti, kad jie tau įgrišo. Jei reikia juos perspėti, daryk tai su dideliu malonumu. Pasakoja šv. Dorotėjus, kad kai vienas senas atsiskyrėlis sir-

go, tai tarnaujantis jam broliukas, taisydamas pietus, vieton medaus, pripylė į valgį aliejaus. Senelis pastebėjo apsirikimą, tačiau ne tik nepasiskundė, bet suvalgė regimai gardžiai, nors ir gana biaurų valgį. Reikia, kad panašiuose atsitikimuose sulaikytum ir tu pykčio išsiveržimą; taip pat nemažiau ir tada, kai kas trukdo tau miegą arba darbą, kai elgeta įkyriai prašo išmaldos, kai turi reikalą su nuobodžiu ir pikčiurna draugu arba kai šeimynoje yra koks nors įkyrus ir nepakenčiamas narys.

Jei dėl neturto, kelionės arba kokios kitos priežasties turi kentėti badą ir troškulį, būti be miego ir t. t., nenustok ramybės nei geros nuotikos, kuri panašiais atsitikimais yra labai reikalinga. Todėl, kad lengviau galėtum susivaldyti, nebūk kokių nors patogumų arba įpročių kalynys, bet lavinkis marinimais ir grūdinkis iš anksto.

Taip pat, jei kokios nors metų dalies oras tau nepatinka, nenustok kantrybės ir nesakyk susierzinęs: „Ak! koks negeras oras!“ — nes visoks oras pareina iš Dievo, ir visi sutvėrimai yra Dievo tarnai. Pakilk mintimis prie švenčiausiosios Dievo valios, kuriai taip patiko, kad savo labui tai kentėtum ir garbintum Dievą, šaukdamas visus kūrinius: „Garbinkite lietūs ir rasa Viešpatį. . . Garbinkite visi Dievo vėjai Viešpatį. . . Garbinkite šalčiai ir karščiai Viešpatį ir skelbkite Jo

garbę bei aukštinkite Jį per amžius“¹⁾. Šv. Pranciškus Borgija kaitrą, šaltį, sniegą, audrą, badą, troškulį, laikė Dievo tarnais ir savo bičiuliais, kurie padeda jam nugalėti piktus palinkimus. Taip pat nebuvo jam didesnio džiaugsmo, kaip būti lauke per audras ir lietus, arba kai po dienos kelionės turėdavo miegoti ant saujos žabų po atviru dangumi. Jei paklausi, kas jį privedė prie tokio aukšto gyvenimo supratimo, tai atsakysiu: nusizeminimas ir sutikimas su Dievo valia. Kartą sutiko jį gatvėje senas draugas ir, matydamas jį menku drabužiu apsitačiusį ir be karališkų palydovų, nustebęs sušuko: „Kaip gi tai, Borgija, eini basas ir be draugų? Kas tau patarnauja toje biaurioje kelionėje? kas taiso pietus ir nakvynę?“ — „Tuo visu jau pasirūpinta taip, kad visur randu puikiausius valgius ir šaunias nakvynes“. „O kas gi tuo rūpinasi?“ — „Mano dvariškiai“. „Kur jie yra?“ — „Nusiunčiau juos pirm savęs“. „Kas tai per vieni?“ — „Tuoju paaikškinsiu. Kiekvieną rytą vos tik savo širdį pakeliu prie Dievo, darau šitokią pasiketinimą: Visus nemalonumus, vargus ir kentėjimus, kuriuos šiandien Dievas man siųs, priimsiu noriai, kaip bausmę už nuodėmes, būdamas įsitikinęs, kad dar didesnių esu vertas. Tas pasiketinimas yra mano dvariškis, kuris eina pirm manęs ir taip rūpestingai visa pataiso, jog aš visur esu geriau pri-

1) Šv. Augustinas.

imamas, negu esu užsitarnavęs“. — Gaivink ir tu savyje panašias mintis ir visus nemalonumus priminėk, kaip bausmę už savo nuodėmes, jungdamasis su Jėzaus Širdimi. Meilingasis Viešpats kiekvieną tavo nugalėjimą liepia užrašyti į gyvenimo knygas. Teisingai pasakė šv. Pranciškus Salezietis: „Gerai žinau, kad maži nemalonumai dėl jų daugumo ir dažnumo yra nepalyginamai įkyresni už didelius, ir kad naminiai yra nemalonesni, už svetimus; bet ir tai žinau, kad jų nugalėjimas yra dažnai malonesnis Dievui už daugelį kitų nugalėjimų, kurie pasaulio akyse atrodo dideliu nuopelnu“.

KANTRYBĖ APSIVYGLIMUOSE

Reikia kantrybės apsigyglimuose. Nerasim nė vieno, kuris pats nebūtų jų patyręs, nes žmogaus gyvenimas yra vilties ir apsigyglimų siūlas. Nepasitenkindami tikrenybe, vaizduojamės dažnai sau aukso sapnus, po kurių paprastai seka skaudus nubudimas. Tai trūksta mums jėgų savo planams įvykdyti, tai vėl žmonės mus apgauna arba priešingos mums yra aplinkybės; žodžiu sakant, nuolatiniai apsigyglimai. Tada reikia jėgų, kad neišsiveržtų dejavimo balsas, arba kad nepultume dvasia. Tų jėgų duoda mums kantrybė. Šventieji nejaučia apsigyglimo kartybės, nes neturi tuščių troškimų ir, be to, visuomet sutinka su Dievo valia. Dar daugiau, šv. Vaclovas, numes-

tas nuo sosto ir ėmestas kalėjiman, su džiaugsmu sako: „Niekad man nebuvo taip gera, kaip dabar“. Šventasis Liudvikas karalius, pralaimėjęs mūšį ir patekęs į saracėnų nelaisvę, kalba taip pat ramiai savo maldas, kaip kalbėjo prieš mūšį. Ar nori turėti tokią ramybę? Trošk tik-tai to, ko Dievas trokšta, visus savo norus, visas viltis pavesk Dievo valiai ir nieko nenutark be šito aiškaus arba slapto priedo: jei Viešpats Dievas leis. Tame dalyke atsimink, kad Dievas yra tavo Viešpats, o Jo valia yra tavo gyvenimo taisyklė. Todėl, „pridera, kad tu Dievo valią vykdytum, o ne Dievas vykdytų tavo valią“¹⁾. Puodžius gali sugadinti indą, kurį padarė, jei jis jam nepatinka. Juo labiau gali Viešpats sunaikinti tavo sumanymus ir planus, jei jie neatitinka Jo šventosios valios. Todėl, užuot dejavęs apsimylimuose, sakyk su atsidavimu ir nusižeminimu: „Teesie Tavo valia“. Ypatingai, kai apleidžia ir apvilia tave žmonės, kai už tavo geradarybes tau biauriausiu nedėkingumu moka, sakyk tada ramiai: „Teesie Tavo valia“, o už tuos žmones: „Viešpatie, atleisk jiems, nes nežino ką darą“. Pavyzdys mums yra pats Švenčiausiasis Mokytojas ir ištikimieji Jo tarnai. Štai Elžbieta, Vengrijos karalaitė, išvaryta nedoro svainio iš savo rūmų, apsigyvena su mažais vaikeliais ankštoj ir negražioj pirkelėj, kęsdama badą ir šaltį. Be to,

¹⁾ Šv. Augustinas.

tie patys, kuriems prieš valandėlę ji teikdavo gausių geradarybių, tyčiojosi iš jos. Viena moteriškė, kuri daugiausia buvo gavusi malonių, sutikusi karalaitę siauroje gatvėje, net pastumia ir pargriauna ją purvynan. Koks skaudus tai apsimylimas! Tačiau šventoji Elžbieta nukentėjo visa su džiaugsmu, garbindama Viešpatį Dievą. Apie panašų didvyrišką pasielgimą skaitome kankinių istorijoje. Julijono Atpuolėlio laikais Italų miestelyje Imolėje gyveno dievobaimingas vyras Kasijonas, kuris dideliai uoliai mokė to miestelio vaikus. Įvykus persekiojimui, Kasijonas buvo sugautas ir pastatytas prieš stabmeldį teisėją, o kadangi jis nenorėjo išsižadėti tikėjimo, buvo pasmerktas bauriausiai mirti, kaip tik buvo galima sugalvoti. Pagony s surinko vaikus, apsiginklavusius žirklėmis, peiliukais, adatomis ir kitais aštriais įrankiais, ir atidavė Kasijoną į jų rankas. Metėsi tas baisus būrys ant savo mokytojo, — vieni badė jam kojas, kiti, aukštesni, siekė nugaros ir šonų; kai parpuldavo žemėn, tuomet badė jam į akis, ausis, kaklą, krūtinę ir galvą. „Mokei mus rašyti“, šaukė jie tyčiodamiesi: „dabar rašome ant tavo odos. Juk mums liepei nė valandėlės nedykinėti, todėl negaišiname laiko ir rašome be perstojimo ant tavo odos“. Kitas vėl šaukė: „Mokytojau, jau ant tavęs didelį puslapį prirašiau, peržiūrėk jį, ar kartais nėra kokių klaidų; o jei kur trūksta kokio žodžio, arba kablelio ar taško, tai dar pridėsiu“. Dar kitas, įkibęs į jį

ir darydamas jam įvairias kančias gnaibymu ar badymu, sakė tariamai mandagiai: „Šiandien, mokytojau, neprašome tavęs padaryti pertraukos, nes ši pamoka, kurią tau duodame, yra mums maloniausia pramoga“. Ir tokiu būdu tos mažos baidyklės, kurių žiaurumas viršijo jų amžių ir jėgas, kankino Šventąjį labai ilgai, o jis, ištroškęs kentėti ir mirti dėl Kristaus, meldėsi už juos ir kalbėjo su jais kuo maloniausiai, kol jo dvasia nuėjo dangun.

Didesnės reikia kantrybės, kai nedėkingumas ir persekiojimas eina iš šeimynos narių arba iš to žmogaus, kuriam daug gera esi padaręs. Tuomet reikia prisiminti Išganytoją, Judo išduotą, ir anuos kankinius, kuriuos kartais jų pačių tėvai išduodavo mirti. Dar sunkesnis yra skausmas, jei, pažindami kieno nors darbus ir dorybes, ne tik lygūs ir žemesni, bet taip pat ir vyresni, užuot padėję, visokiais būdais trukdo veikimą. Patyrė tą skausmą šv. Kryžiaus Jonas, kai norėjo pertvarkyti savo ordeno vienuolynus Ispanijoje. Prie to buvo prieita, jog jo paties broliai vienuoliai sumušė jį ir uždarė tamsiame kambaryje. Bet šventasis vis tiek nenusigando ir nesidavė atstumti nuo pradėto darbo, o priešininkams dovanojo. Taip ir tau pritiktų daryti panašiuose atsitikimuose.

Jei Dievas neleistų tau įvykdyti tavo gerų troškimų arba kokį gerą darbą sunaikintų, nusižeminęs pagarbink Dievo valią, nes gal Viešpats

nori ne tavo darbo, o tik troškimo. Gal Dievas nori tave pavartoti kitam darbui arba, pagaliau, bando tavo pasitikėjimą. Šv. Romualdas troško važiuoti į Panoniją skelbti krikščionybės tarp pagonų, bet, kiek kartų norėjo tą sprendimą įvykdyti, visuomet sunkiai apsirgdavo. Šv. Kamilas tris kartus stojo vienuolynan ir tiek pat kartų turėjo jį mesti, nes Dievas kitus kelius jam skyrė. Šv. Juozapas Kalasantas turėjo žiūrėti į visišką savo įsteigtojo vienuolyno išnaikinimą, tačiau nenustojo pasitikėjimo ir ramumo, ir staiga tas vienuolynas atgijo.

Pagaliau, kai Viešpats Dievas neišklauso tavo maldos, užuot nuliūdęs arba Dievą savo teisman šaukęs, visų pirma giliai nusizemink. Prisimink, kiek kartų atmetei Dievą, kai beldė į tavo širdies duris, ir kiek kartų atstūmei elgetas, kai beldė į tavo namų duris; todėl teisinga, kad ir tu kartais apsivili. Nemanyk, kad Dievas nori tau keršyti, nes Jis, kaipo geras Tėvas, jei atsako, tai vien tik dėl tavo labo, kurio Jo meilė visuomet tau trokšta. Todėl teneigrista tau malda, bet melskis su dar didesne viltimi, nes Dievas tikrai tavęs išklausys; jei ne tuojau, tai vėliau; jei neduos tos malonės, kurios prašei, duos kitą reikalingesnę; jei neduos tau, duos kitiems. Nenustatinėk Viešpačiui išklausymo laiko arba dovanų saiko, bet pavesk Jo valiai savo maldos sėkmingumą, prašydamas, kad tik tai duotų, ką matys esant naudinga tavo išganymui. Melsk net, kad tavo mal-

dos neišklausytų, jei prašytum daikto, nesutinkančio su Jo valia, nes tada išklausymas būtų tau bausmė. Ar tave Viešpats išklausys, ar ne, elkis, kaip tas geras vaikas, kuris, kiek tik kartų ko nors motinos prašo, visuomet bučiuoja jai ranką, neatsižvelgdamas į tai, ar gaus, ko prašo, ar ne.

KANTRYBĖ NETURTE

Reikia būti kantriems trūkumuose ir neturte. Kai spaudžia badas ar šiaip koks vargas, norėtų išsiveržti iš lūpų: „Dieve, kodėl mane apleidai!“ Bet tikras krikščionis ne tik nedejuoja, bet, priešingai, garbina Dievą neturte, nes, nors šis yra biaurus ir pažeminęs žmonių akyse, tačiau yra malonus ir garbingas Kristuje. Senovėje jis buvo negarbingas ir baisus, bet, kai Dievo Sūnus priėmė ant savęs neturto apsiaustą, išaukštino jį, suteikdamas jam dangišką gražumą, taip kad dabar neturtas jau yra pagarbos ir meilės daiktas. Šv. Pranciškus Asyžietis susiriša su neturtu, kaip su savo sužieduotine; šv. Ignotas liepia gerbti neturtą, kaip vertą pagarbos motiną. Tūkstančiai krikščionių meta savo turtus, net sostus, kad laisva valia taptų neturtėliais. Ir nieko nuostabaus, nes, pagal aukščiausiosios Tiesos žodžius, neturtas dvasioje yra palaiminimas. Jis teikia sielai tikrą turtą, nes „ko gi neturi neturtėlis, jei turi Dievą, ir ką gi turi turtuolis, jei neturi Dievo?“. Jis teikia sielai ramybę ir laisvę, atpalai-

duodamas jį nuo prisirišimo prie šio pasaulio turtų. Jis apsaugo nuo daugelio nusidėjimų, o turtai, priešingai, daugeliui yra „piktosios dvasios pinklės“. Jis yra daugelio dorybių motina ir auklėtojas. Neturtingus dvasia galima lyginti su tais kalnais, kurie iš viršaus yra negražūs ir pliki, o viduje slepia auksą ir brangius akmenis. Jis padeda tobulintis, nes pašalina daugelį kliūčių, trukdančių sielą kilti prie Dievo. „Neturtingas dvasia panašus į palmę, kuri žemai turi maža šakų ir todėl juo labiau auga viršum“ (šv. Efre-mas). Jis palengvina išganyti sielą, nes atpalaiduoja ją nuo nereikalingų sumanymų, taip jog lengviau ir greičiau gali eiti dorybių keliu“. „Palaiminti beturčiai dvasioje, nes jų dangaus karalystė“ (Mat. 5, 3). Jei neturtas gali būti toks naudingas, tai ar skųsies, jei Viešpats tave juo apdovanojo arba apdovanos?

Tačiau retai kur tesutiksi žmogų, kuris nesi-skųstų savo neturtu, o dar rečiau tokį, kurį neturtas patobulintų. Priešingai, daugeliui jis yra susitrenkimo akmuo ir daugelio puolimų šaltinis, kaip sako šv. Raštas: „Daugelis prasikalsta dėl-liai neturto“ (Ekli. 27, 1). Todėl teisingai daugeliui krikščionių pataria šv. Augustinas melsti, kad Dievas neduotų jiems nei didelio neturto, nei didelių turtų. Kaip gi turi elgtis, kad neturtas taptų tau palaiminimu?

Visų pirma, atmink, kad neturtas ir pertek-lius pareina iš Dievo. Todėl, ką tik tau Dievas

davė, ar daug ar maža, priimk tai su dėkinga ir nuolankia širdimi. Jei davė tau daug, dalinkis su elgetomis, nes jie yra „dangaus vartų sargai“, tu turi papirkti juos, kad tave ten įleistų. Jei maža tau davė, pasitenkink ir tuo, nes „geresnis yra truputis su Viešpaties baime, negu dideli turtai, bet nepatenkina“. Ne tam atėjai pasaulin, kad krautum sau turtus, kuriuos mirtis anksčiau ar vėliau tau atims, bet vien tik tam, kad garbintum Dievą ir išganytum savo sielą. „Nes mes nieko neatsinešėm į šį pasaulį“; sako Apaštalas: „abejonės nėra, kad nieko negalima ir išsinešti“ (I Timot. 6, 7). Dirbk gerai ir noriai ne dėl to, kad būtum turtingas, bet todėl, kad tokia yra Dievo valia. Be to, prašyk duonos su vaikišku pasitikėjimu: „Kasdienės mūsų duonos duok mums šiandien“. Jei žemiškojo tėvo širdį sujudina alkano vaiko prašymas, tai ar dangiškasis Tėvas paliks nepajudintas tavo prašymais? Ar Tas, kuris rėdo lauko lelijas, kuris peni dangaus paukščius, pamirštų žmogų? Jei-gu Dievas ne tuoju suteiks duonos arba šykščiai teduos, nemurmėk, nes Jis tada tave bando. Jei lieps tau visą gyvenimą būti vargšu, nusižeminęs pasiduok Jo valiai; nes, kaip motina gina vaikui per daug valgyti, nors jį ir labai myli, taip Dievas todėl neduoda tau turtų, kad jie galėtų tau pakenkti. Kad neaimanuotum tuomet, semkis stiprybės iš Išganytojo pavyzdžio. Štai Jis, dangaus ir žemės Sutvėrėjas ir Viešpats, gimsta

iš neturtingos Mergaitės menkame tvartelyje, dirba prie varstoto, neturi, kur galvos priglausti, gyvena iš išmaldos, miršta apnuogintas ant kryžiaus ir ilsis svetimame kape. Tikrai neturtin- gas savo gimime, dar neturtingesnis gyvenime ir visų neturtingiausias ant kryžiaus. Palygink tik savo neturtą su Dievo Sūnaus neturtu, o išnyks dejavimai iš tavo lūpų.

Negana to, stenkis pamėgti neturtą, kaipo Jė- zaus — neturtingųjų Mokytojo ir Tėvo — labai brangų paminklą. Svarstyk tuo tikslu, koks lau- kia užmokesnis už neturtą, turėdamas prieš akis Evangelijos Lozorių. Pirmiau gulėjo jis di- džiausiam varge ir skurde prie turtuolio vartų, o dabar matome jį Abraomo prieglobstyje, pir- miau jo žaizdas laižė šunės, o dabar laiko ap- supę jį angelai, pirmiau buvo neturtingas, o dabar skęsta turtuose, pirmiau badą kentėjo, o dabar visko gausiai turi, pirmiau turėjo kariauti, o dabar turi pergalės vainiką. Toks užmokesnis laukia tavęs, kai pabaigsi trumpą kelionę. Tad ar neprivalai džiaugtis, kad Viešpats veda tave Lozoriaus, o ne turtuolio keliu? Mylėk karštai savo Išganytoją, nes meilė padarys tave panašų į Jį, t. y., neturtingą dvasia. Pagaliau, žiūrėk į šventuosius. Šv. Germanai, piemenei, negailes- tinga pamotė teduodavo visai dienai kąsnelį sausos duonos, o nakvynei, kai ji sugrįždavo iš lauko namo, paskyrė seną, apleistą tvartelį. Kiek tai kartų sušlapusi nuo lietaus ir sušalusi nuo

šalčio, grįždavo vargšė piemenė vėlų vakarą su banda ir, negalėdama pasirodyti troboje, ėjo nakvoti į drėgną savo urvą, kuriame jos patalas buvo mažutė saujelė supuvusių šiaudų. Taip ji praleido visą savo gyvenimą, nesiskųsdama savo varginga padėtimi, nes karštai mylėjo Viešpatį Jėzų.

KANTRYBĖ PRIEPUOLIUOSE IR NELAIMĖSE

Reikia kantrybės priepuoliuose ir nelaimėse, kuriomis mus Dievas aplanko. Dėl savo staigumo ir netikėtumo jos yra labai sunkus bandymas. Palaimintas, kuris iš jo išeis nesužeistas. Kad ištvirtumei tame bandyme, laikykis visomis jėgomis Dievo valios, kaip inkaro, saugančio tave nuo nusiminimo. Prisimink, kad Dievo sprendimai kartais esti paslaptingi ir nesuprantami, bet visuomet šventi ir išmintingi. Todėl ne kartą, kas tau atrodo nelaimė, yra laimė ir palaiminimas, nes tu žiūri tik į vieną įvykį, o Dievas žiūri į visą gyvenimą ir į tavo amžinatvę. Taip Juozapas buvo parduotas nelaisvėn ir net kalėjiman įmestas; tikrai tai pavadinsi nelaimė, nes kas gi gali būti baisesnio, kaip nustoti laisvės? Tačiau tai buvo didelė laimė ne tik jam, bet taip pat visai jo giminei ir net visiems Egipto gyventojams. Panašiai ir tu gyvenime ne kartą patirsi, kad smūgiai ir skaus-

mai rišasi su laime ir džiaugsmu. Atsimink taip pat, „kad Dievą mylintiems viskas išeina į gera“; todėl mylėk ir pasitikėk. „Palaimintas vyras, kuris turi viltį Viešpatyje, bus jis kaip medis, kuris auga prie vandens... ir nesibijos, kai ateis kaitra ir liks žali jo lapai, o ir kaitros laiku nesirūpins ir niekuomet neperstos nešti vaisius“; t. y., siela, turinti viltį Viešpatyje, kaitros arba kentėjimų laiku nenustoja ramybės, nes žino, kad, ką tik Dievas jai siųs, viskas jai persikeis į gera, todėl net nelaimėse garbina Dievą. Taip darė dievobaimingas Jobas. (Kai tik išgirdo apie savo vaikų ir ūkio žuvimą, puolė ant žemės, nusilenkė Viešpačiui ir tarė: „Viešpats davė, Viešpats atėmė; kaip Viešpačiui patiko, taip pasidarė; tebūna palaimintas Viešpaties vardas“ (Jobo 1, 21). Stenkis ir tu įgyti tokį pat nusistatymą.

Jei nelaimė yra visuotinė, pvzdž.: badas, karas, nederlius, atsimink, kad Dievas daro tai žmonių labui. Toji nelaimė yra gailestingumo įrankis, kuris tuo būdu daug sielų išgelbsti, ir yra tartum Viešpaties jubiliejus; taigi ir už tai reikia Dievui dėkoti. Ji yra teisingas plakimas, kuris per laikinę bausmę gelbsti mus nuo amžinos. Todėl reikia su nusižeminimu nusilenkti ir kalbėti, kaip tie jaunikaičiai Babilonijos krosnyje: „Teisingu teismu Tu atvedei visa tai dėl mūsų nuodėmių. Nes mes nusidėjome ir elgėmės neteisingai, atstodami nuo Tave“ (Dan. 3, 28, 29). Užuoť vertę kaltes ant kitų, priimk bent dalį

atgailos ant savęs, kad permaldautum baudžiančią teisybę. Šventieji, kaip antai, šv. Kotryna Sienietė, priežastį nelaimių, kurias Dievas siuntė pasauliui ir Bažnyčiai, priskaitydavo sau ir darė sunkią atgailą. Šv. Karolius Boromėjus įsakė daryti procesijas maro metu ir pats ėjo jos priešakyje basas su kryžiumi rankose ir virve ant kaklo.

Nenusigąsk, kai kartais ateina koks smūgis, bet ramiai sakyk: „Jei užrūstinau Tave, Viešpatie, bausk mane“. Kada žiaurus Atila savo gaujų priešakyje artinosi prie Troyes miesto, išėjo priešais jį šventas vyskupas Lupus, iškilmingais rūbais, su gausingu būriu dvasiškių ir tarė: „Kas esi ir ko atėjai?“ „Aš esu Dievo rykštė“, atsakė Atila. „Jei esi Dievo rykštė, eik ir plak mus, jei Viešpats tau leidžia“. Tie žodžiai taip paveikė šį žiaurų vadą, jog jis nepadarė miestui jokios skriaudos.

Jei netikėtas smūgis išplėšia tau turtą, vietą arba laisvę, užuoť aimanavęs ir nuliūdęs, kalbėk su Jobu: „Tebūna Viešpaties vardas palaimintas“, nes Viešpats padarė tai dėl tavo gero. Kada šv. Pranciškai atėmė dvarą, pasodino kalėjiman jos sūnų ir ištrėmė vyrą, tuomet ji, nenustodama dvasinio linksmumo, ištarė šiuos žodžius: „Dievas davė, Dievas atėmė. Džiaugiuos ta nelaime, nes taip Viešpačiui patiko. Kad ir kažin ką Dievas man siųstų, nenustosiu garbinusi Jo šventą Vardą“.

Jei tavo šeimynoje viešpatauja nesantaika, arba jei kas nors iš jos narių tolinasi nuo Dievo ir klaidžioja be šviesos kelio, gali nuliūsti, nes toks nuliūdimas yra tikros meilės ženklas. Tačiau nepridera visai nusiminti, nustoti ramybės bei pasitikėjimo Dievu. Reikia geriau visus kentėjimus tyliai kęsti, aukojant juos kaip atgailą už paklydėlius, ir karštai prašyti jų atvirtimo, ypačiai melstis į Saldžiausiąją Jėzaus Širdį ir nusidėjėlių Priebėgą Mariją. Be to, reikia laukti Dievo laiko, nes Dievas turi „savo laikus“. Jei tas laikas greitai neateitų, reikia nusižeminus atsiduoti Viešpaties valiai, garbinant teisingiausius Jo sprendimus.

Panašiai, jei Dievas atima brangų tavo širdžiai asmenį, galima lieti skausmo ašaras, nes ir Dievo Sūnus verkė prie Lozorius grabo, kad žmonių ašaras padarytų vertesnes; bet negalima visai nusiminti ir skųstis. „Ir aš panašiuose atsitikimuose verkiu“, pasakė apie save šv. Pranciškus Salezietis: „bet tai darau, Dievo garbei, visuomet ramiai ir su meiliu pasidavimu brangiai Jo Apvaizdai“. Pamėgdžioti tuomet pagonų išminčių ir išdidžiai niekinti skausmą būtų nekrikščioniška, net nežmoniška. Teisingai pasakė šv. Augustinas, kad geriau verkti ir ašaromis pagydyti širdį, negu, malšinant skausmą, padaryti ją nežmonišką. Iš kitos pusės, nepridera visai nusiminti, nes nusiminimas tik tiems pri-tinka, kurie neturi vilties. Krikščionims mirtis

juk yra tik trumpos kelionės pabaiga, su tuo skirtumu, kad vienas pabaigia keliauti ją greičiau, o kitas vėliau, bet visi turime pasimatyti amžinoje tėvynėje. Tad, jei matai kito asmens lavoną, ir skausmas spaudžia tau širdį, teskamba tavo ausyse Išganytojo žodžiai: „Nemirė, bet miega“, arba: „Kas tiki mane, nemirs amžinai“. Šv. Agnietės mergaitės, nukankintos pačiame amžiaus gražume, gimdytojai dažnai lankydavo jos grabą ir verkdamo, netekę savo mylimos dukrelės. Vieną naktį, kai jie budėjo prie jos grabo, apsi-reiškė jiems šventoji, apsupta būrelio baltai apsirėdžiusių mergelių, turinčių ant galvų vainikus, ir tarė: „Neverkite manęs, kaip žuvusios, bet džiaukitės, kad kartu su šitomis radau puikią būveinę amžinoje garbėje ir danguje esu sužieduota su Tuo, kurį visa širdimi mylėjau ant žemės“. Tikėjimas į pomirtinį gyvenimą ir viltis susijungti su mylimais mirusiais tepaguodžia visuomet ir tave.

Neprikaišiok Dievui, kam tau atėmė tą asmenį; nes argi nesame visi Dievo nuosavybė? Jei draugas paskolintų tau kokį daiktą ir po kelių metų pareikalautų, kad jam grąžintum, ar galėtum skųstis ant jo? Niekuomet. Dar privalytum dėkoti, kad taip ilgai jį pas tave buvo palikęs; tai argi teisinga skųstis ant Dievo, kad Jis paėmė tavo mylimą asmenį, kurį tau tik kuriam laikui buvo paskolinęs? Kada šv. Jadvyga sužinojo, kad jos sūnus, Henrikas Dievotasis, žuvo

kare su totoriais, su šventu ramumu tarė: „Dievas padarė su mano sūnumi taip, kaip Jam patiko. Mes neturim norėti ko kito, negu Dievas nori“. Po to meldėsi sakydama: „Dėkoju Tau, mano Dieve, kad davei man tokį sūnų, kuris mane visuomet gerbė ir mylėjo. Didelis džiaugsmas buvo matyti man jį gyvą, bet dar labiau džiaugiuos tuo, kad per šventą mirtį nusprendei pašaukti jį pas save“.

Jei kas mirė pirm laiko, tai būk tikras, kad Dievas pasiėmė jį iš pasaulio dėl jo paties arba dėl kitų gero; nes, ilgiau gyvendamas, būtų galėjęs pats savo sielą pražudyti arba kitus įtraukti pražūtin. Šv. Monigunda turėjo dvi nepaprastai gražias dukteris, kurių lavinimui ir puošimui praleisdavo tiek laiko, jog beveik pamiršdavo Dievą. Staiga mirties dalgis pakirto abi tas meilias jos širdžiai gėles. Tas smūgis bemaž neišvarė iš proto nelaimingos motinos, taip, jog iš pradžios ji šaukėsi ir troško mirties ir sau. Bet pamažu aprimo. „Kaip gi“, kalbėjo ji pati sau: „aš beprotė darau priekaištą Dievo Apvaizdai? Argi nežinojau, kad mano vaikai yra mirtingi ir turi mirti? Gal Viešpats juos paėmė dėl to, kad norėjo vaikus ir mane apsaugoti: vaikus nuo pasaulio sugedimo, o mane nuo atšalusio gyvenimo. Nuo šios dienos, o Dieve, noriu visiškai priklausyti Tau ir tik Tau kūnu ir siela tarnauti“. Taip ir padarė, nes vaikų mirtis pastūmėjo motiną į šventesnį gyvenimą.

Jei kas mirtų staiga ir be šventų sakramentų, nenusimink dėl jo išganymo, prisimindamas, kad neišsemiami yra Dievo pasigailėjimo būdai. Galėjo Viešpats duoti jam mirties valandą gailesčio kibirkštį ir jį sunaikinti viso gyvenimo nuodėmes. Todėl, užuot nusiminęs, geriau pavesk mirusio sielą Dievo gailestingumui, nes nusiminimas užnuodytų tave ir nieko nepadėtų mirusiam. Kiekviename nuotykyje, nors ir skausmingame, garbink šventą Dievo valią. Šv. Elžbieta, sužinojusi, kad jos vyras žuvo kare, taip meldėsi į Dievą: „O, mano Viešpatie ir mano Dieve! Tu žinai, kad mano vyro gyvybė man buvo brangesnė už viso pasaulio linksmybes; bet, jei Tau patiko atimti nuo manęs tą paguodą, tai atsiduodu visa širdimi Tavo šventai valiai. Jei galėčiau vieno plauko kaina prikelti savo vyrą, nedaryčiau to, jei tai nesutiktų su Tavo valia“.

Tačiau, kadangi esi reikalingas paguodos, ieškok jos pas Tą, kuris pasakė: „Ateikite pas mane visi, kurie vargstate ir esate apkrauti, ir aš jus atgaivinsiu“ (Mat. 11, 28). Jei nustojai mylimo vaiko, eik dvasioje prie Kryžiaus. Ten surasi apleistą Motiną, raudančią savo mieliausio Sūnaus, kuri išmokys tave kentėti ir išprašys reikalingų kentėjimui jėgų. Jei našlaitis ir vienas likai pasaulyje, prašyk Dievą, kad Jis būtų tavo Tėvu, ir Švenčiausiąją Panelę, kad Ji būtų tavo Motina. Šv. Teresė, nustojusi motinos, atsiklauptė prie jos lavono ir balsu meldėsi: „Pažvelk,

Švenčiausioji Panele, štai jau aš neturiu motinos, esu apleista našlaitė; Tu būk mano Motina, Tu manimi rūpinkis, Tu mane globok, iki nuvesi mane pas save“. Jos prašymas liko išklausytas,

KANTRYBĖ LIGOJE

Reikia kantrybės ligoje. Kas gi yra laisvas nuo ligų ir kas moka tinkamai jas kentėti? Beveik visi bėga nuo jų su išgąsčiu, o jei kada negali jų išvengti, kenčia su nenoru ir pasibiaurėjimu, ir todėl neturi nei paguodos, nei nuopelnų. O tačiau ligos yra nemaža geradarybė ir, „jei žmonės žinotų, kokie turtai jose slepiasi, priimtų jas su džiaugsmu“ (Šv. Vinc. Paulietis).

Liga atitraukia mus nuo nuodėmės ir traukia prie Dievo. Jei padėsi koki sunkumą ant vienos svarstyklių lėkštelės, tai kita tuoju kyla aukšty. Panašiai Viešpats Dievas apkrauna kūną liga, kad siela, labai prisirišusi prie šio pasaulio, pakiltų prie Dievo ir dieviškų dalykų. Liga taip pat atvertė daug šventųjų, pyzdž.: šv. Ignatą, šv. Kamilą Lellietį, šv. Liudviką ir t. t. Liga pašventina sielą, nes nuvalo jos netobulumus ir daro ją jautresnę Dievo malonės įtakai. Kad padarytume vaške antspaudą, pirma turime pašildyti jį ant ugnies; taip pat, jei siela norima paženklinti dievišku antspaudu ir išstbulinti doroje, turi jinai būti prie to prirengta ligomis ir nelaimėmis; tada ji pasidaro minkšta ir tinkama,

kad Viešpats įspaustų joje savo paveikslą. Tai padarė liga romietėje Blazilėje, apie kurią rašo šv. Jeronimas: „Įsižiūrėkim į mūsų Blazilę. Pirmiau visą dieną prieš veidrodį stovėjo, pynė savo plaukus į kasas ir dailino savo veidą; bet Viešpats aplankė ją trisdešimt dienų drugiu ir įmetė į kentėjimų krosnį. Štai dabar jau ji stovi prieš sielos veidrodį — Jėzų Kristų — ir melžiasi. Ta, kuri pirmiau visa širdimi buvo prisirišusi prie pasaulio, niekina dabar gyvenimo linksmybes ir, vos švintant, keliasi melstis. Ta, kuri buvo kitiems papiktinimas, šaukia dabar juos prie atgailos ir Dievo garbinimo. Ta, kuri buvo išdidi ir puiki, dabar klūpo ant plikų grindų ir nebijo sutepti savo suknelės. Ta, kuri pirmiau neturėjo laiko pažvelgti dangun, dabar po ligos visą savo džiaugsmą randa Kristuje“.

Liga sielai yra mokykla, nes moko ją, koks tvirtas ir galingas yra Dievas, kuris ir didžiausius tvirtuolius gali vienu akimirksniu nužeminti; koks silpnas kūrinys yra žmogus, kuris gyvena trumpą laiką ir tai įvairiuose kentėjimuose. Moko ją, koks nykus yra pasaulis, jei jo linksmybes mažiausias skausmas taip greit permaino į kartybes. Pagaliau, liga moko, kokia sunki yra nuodėmė, kuri ligas ir kitas bausmes užtraukia ant žmonių; koks brangus yra dangus, kad jį tokia kaina reikia įsigyti.

Galop, liga sielai yra nuopelnų laukas, nes per ją siela gali atlyginti Dievui už padarytas

Jam skriaudas ir užsitarnauti aukštą garbės laipsnį danguje.

Tad argi liga nėra geradarybė? Kai šv. Feliksui, Tėvų Kapucinų vienuolino vienuoliui, buvo patarta, kad prašytų ligos pašalinimo, jis atsakė: „Ką tu man patari? Kaip gi aš turiu šauktis Viešpaties Jėzaus pagalbos, kad atitolintų skausmus, kuriais mane aplanko? Niekuomet; nes tai nėra skausmai, bet dangiškos gėlės, kurios žydi rojuje, ir kuriomis Viešpats apdovanoja savo vaikus“ Šventieji net nuliūsta, jei Viešpats neapplanko jų su liga, o kai aplanko, tai nenori paleisti tokios brangios dovanos. Duok, Dieve, kad ir tu tokia pat akimi žiūrėtum į ligas.

Gal pasakysi: „Nebijau kentėjimų, tik viena man yra labai nemalonu ir sunku, kad ligoje negaliu melstis“. Negali melstis? Bet juk Dievas iš tavęs nori tuomet kantrybės, o ne maldos. Todėl daryk tai, kas Dievui, o ne kas tau patinka, būk tikras, kad vienas „Teesie Tavo valia“ su meile išreikštas kentėjime, daugiau turi vertės, negu šiaip kuomet nors visos valandos malda. Jei aukoji Viešpačiui savo ligą ir dvasioje bučiuoji Jo žaizdas arba persikeli valandėlei mintimi prieš Švenčiausią Sakramentą, meldies kuo geriausiai. O gal nerimauji, kad negali tada klausyti šv. Mišių, nei priimti šv. Komunijos. Tebūna tau altorius tavo lova, o Komunija — vykdymas Dievo valios.

Pasakysi: „Dēl manēs kiti kenčia“. O jei kītas kas sirgtu, ar tau skaudētu, kad kas juo rūpinasi arba dēl jo vargsta? Visai ne. Todēl matai, kad tai gali būti balsas tavo savimylas, nes dažnai tai plaukia iš troškimo visus savimi patenkinti. Kas sutinka su Dievo valia, tas priima ne tik ligas, bet ir visus su ja sujungtus nemalonus. Juk, pagaliau, jei kiti kenčia, tai turēs ir nuopelnų. Šv. Pranciškus Salezietis pasakē: „Ilgos ligos yra gera gailestingumo mokykla tiems, kurie tarnauja ligonims, ir kantrybės tiems, kurie kenčia; vieni iš jų yra po kryžiumi su Švenčiausiąja Panele ir šv. Jonu, kurie kenčia; o kiti su Išganytoju ant kryžiaus, kurio kančioje dalyvauja“.

Pasakysi: „Negaliu nieko gera daryti“. Bet juk gali kentėti; „tobulesnis dalykas yra kantriai iškęsti priešingumus, negu daryti gerus darbus“. Daugiau Dievui patiksi, pasiduodamas ligoje Jo valiai, nekaip sveikas būdamas ir daug gera darydamas. Kad išvengtumei tos pagundos, nežiūrėk į tai, ką darytum, būdamas sveikas, bet manyk, kaip gali patikti Viešpačiui ligoje.

Tačiau negalima užginčyti, kad ligą kęsti nėra lengvas daiktas, net šiek tiek tobulesnėms sieloms, ypač, jei liga yra ilga ir įkyri. Taip pat tiesa yra, kad liga maža ką padaro šventesnį. Priešingai, daugelis pasidaro blogesni, nes per ligą darosi lepūs, savimylas, opūs, palinkę skustis

ant Dievo ir žmonių, tingūs prie maldos, budėjimo ir kitų dvasiškų lavinimų, taip, jog daugelyje atsitikimų kūno liga traukia paskui save ir sielos ligą. Kas gi yra to priežastis? O gi tai, kad žmonės nemoka arba nenori tinkamai ligos pakelti. Vieni baisiai aimanuoja ir verčia viską, jei ne ant Dievo, tai bent ant tų žmonių, kurie juos prižiūri, arba ant gydytojo, ar ant pačios ligos. Kiti, tiesa, neaimanuoja balsu, bet vis tiek nekantrauja sieloje ir tyli susiraukę. Dar kiti noriai pasakoja kitiems savo kentėjimus, norėdami, kad juos užjaustų arba kad girtų jų kantrybę. Kiti nereikalauja užuojautos, tik įvairių patogumų, kad sau kiek galint pasaldintų kentėjimus. Kiti, pagaliau, kenčia be jokio suraminimo, bet karštai trokšta pagyti. Visi šie ligoniai elgiasi negerai. Tad kaip gi reikia elgtis?

Pirmiausia, ligą priimk be murmėjimo, kaip žemės skaistykklą ir kaip Viešpaties bandymą, paskirtą tau nuo amžių; bet kartu prašyk ir kantrybės kentėjime. „Kai pails mano jėgos“, taip kalbėk su Pranašu: „Viešpatie, neapleisk manęs“. Paskui pasišauk gydytoją, jei gali, ir laikykis visų jo liepimų, išskyrus nuodėmę. Tačiau pasveikimo viltį turėk vien Dievuje, nes iš Dievo pareina visi vaistai. Šv. Pranciškus Salezietis pasižymėjo nuostabia kantrybe ligoje. Kai gydytojas užrašydavo jam ką nors ir nemalonaus, jis atsakydavo: „Daryk tamsta su ligoniu, kas tamstai patinka; Dievas tamstos valiai atidavė

mane“. Paklaustas tuomet, kaip jaučiasi, nedingino nei nemažino savo kentėjimų, nes ligos didinimą laikė per žemu melu, o mažinimą — nuodėmingu neatvirumu. Taip elkis ir tu.

Kas dėl pagijimo, ar įvyks jis ir kada įvyks, pavesk visiškai Dievo valiai, kuri skiria ne tik pačią ligą, bet ir visas jos aplinkybes. Tačiau galima prašyti sveikatos tokiu tikslu, kad ją paskui galėtum sunaudoti Dievo garbei. Šv. Gertrudai ligoje pasirodė Viešpats Jėzus; vienoje rankoje Jis laikė sveikatą, kitoje ligą ir tarė: „Pasiiimk dabar“. Bet šventoji nukreipė savo akis tiek nuo vienos, tiek nuo kitos ir, puldama prie Jėzaus Širdies, sušuko: „Štai, Viešpatie, ką pasirenku. Nenoriu nei sveikatos, nei ligos, bet trokštu vien Tavo Širdžiai patikti ir vykdyti Tavo valią“. Panašiai rinkis ir tu. Jei kartais prašai sveikatos, visuomet pridurk: „Ne mano, bet Tavo valia teesie“.

Kantriai kentėk ligą ir neaimanuok, kad Dievas tave lanko; verčiau sakyk nusižeminęs: „Ačiū Tau, Viešpatie, kad mane nubaudei savo rykšte; štai bučiuoju Tavo dešinę“. Jei skausmai tau įkyri, atsimink, kad nėra nė vieno jautulio, kurio nebūtum nuodėmingai pavartojęs. Todėl dabar kūnas teatgailoja, kad buvo įrankis nuodėmei. Žiūrėk dvasios akimi į Viešpaties kančią arba, pagaliau, įsivaizduok, kad tuos kentėjimus siunčia tau Geriausiasis Tėvas išmėginti tavo meilei. Kai kartą šv. Pranciškus Asyžietis

sunkiai sirgo, broliukas vienuolis, gailėdamasis, kad šventasis taip labai kenčia, tarė: „Prašyk, Tėve, Viešpatį Dievą, kada taip smarkiai tavęs nebandytų, nes Jo ranka per daug prislėgė tave“. Tai išgirdęs, šventasis skaudžiai sudejavo ir atsakė: „Jei tavo neišmintingumo nežinočiau, pavaryčiau tave nuo savęs, kad drįsti Dievo surėdymus niekinti“. Ištaręs tuos žodžius, neatsižvelgdamas į didelius kentėjimus, puolė žemėn ir, bučiuodamas grindis, sušuko susijaudinęs: „Garbinu Tave ir dėkoju Tau, Viešpatie, mano Dieve, už visas kančias, kurias man siunti. Prašau Tave, kad atsiųstum šimtą kartų skaudesnes, jei tokia būtų Tavo valia. Neapsakomai džiaugsiuosi, kai mane bausi be pasigailėjimo, nes Tavo valią vykdyti man yra didžiausias džiaugsmas, kokį tik galiu turėti šioje žemėje“. Panašiai ir šv. Teodozijus, kai jį prikalbinėjo, kad prašytų palengvinimo, atsakė: „O ne! Tokia malda būtų nekantrumo žymė ir atimtų man vainiką“. Galima prašyti palengvinimo, jei skausmai yra labai dideli, bet reikia taip pat prašyti kantrybės ir jėgų.

Nesiskųsk žmonėms ir nekankink tų, kurie tave prižiūri, dejuodamas dėl jų patarnavimų ir perdėdamas savo kentėjimus. Šv. Klara per ilgą 28 metų ligą niekuomet neištarė nekantraus žodžio; šv. Vincentas Paulietis net didžiausiuose kentėjimuose išlaikė sielos linksmumą taip, jog niekas negalėjo pažinti jo silpnumo.

Todėl stenkis liga tinkamai naudotis. Tiesa, liga turi savo ypatingas teises, nes paleidžia nuo sunkesnio marinimosi ir ilgesnių maldų, bet, iš kitos pusės, nepataikauk per daug kūnui, nenustok visiškai melstis ir neužmiršk Dievo, kad kūno liga nepasidarytų sielos liga. Marinimasi pakeisk kantrybe, o apmąstymus — sutikimu su Dievo valia. Šventieji ligoje nedaro sau palengvinimų. Šv. Grigalius Didysis, sunkiausių kentėjimų suspaustas, nenustojė dirbęs ir, nuolat kančias kentėdamas, parašė daug svarbių veikalų. Šv. Petras Damijonas, praleidęs naktis kentėjimuose ir be miego, ėjo į sakyklą, tartum būdamas sveikiausias. Kada šv. Lauryną, Venecijos patrijarką, namiškiai norėjo prikalbėti, kad bent kelioms dienoms prieš mirtį atsigultų lovon, nes jis paprastai gulėjęs ant grindų, atsakė: „Viešpats Jėzus mirė ant kryžiaus, tai kaip gi jūs norite, kad toks, kaip aš, nusidėjėlis mirtų patogiai patale?“

Kad surastum palengvinimo ir turėtum nuopelnų, aukok viską Dievui trumpais minties pakėlimais prie Jo ir junk savo kentėjimus su Jėzaus kentėjimais. Įsivaizduok, kad seki paskui Jį į Kalvariją, arba turėk prieš akis Nukryžiuotojo ir Sopulingos Motinos, stovinčios po kryžiumi, paveikslą. Šv. Jonas kankinys, budeliui liepiant, per visą naktį išgulėjo ant ledo nuogas, o kai jį kitą dieną teisėjas paklausė, kaip tą naktį praleido, atsakė: „Dar niekuomet neturėjau ge-

resnio atilsio“; nes jis visą naktį žiūrėjo dvasioje į Nukryžiuotąjį Išganytoją. Šv. Vincentas Paulietis didžiausiuose skausmuose tik šiuos žodžius kartojo: „Mano Jėzau! O mano mieliausiasis Jėzau!“ ir tai jam buvo saldžiausia paguoda. Šv. Romualdas, darant jam sunkią operaciją, laikė rankose kryžių ir kalbėjo: „Šv. Marija, melskis už mus, vargingus nusidėjėlius“. Ieškok taip pat pagalbos ir paguodos šventoje Komunijoje, kaip tai darė šventieji. Jei pats Viešpats stiprins tavę, liga neteks savo baisumo. Ji net pasidarys tau tokia maloni, jog už ją Viešpačiui dėkosi. Palaiminta Humilija iš Florencijos didžiausiuose kentėjimuose keldavo rankas į dangų, paskui sudėdavo jas kryžium ant krūtinės ir linksma širdimi bei skaisčiu veidu garbindavo Dievą, sakydama: „Būk palaimintas, mano meile“.

Jei liga sunki, būk pasirengęs mirti, jeigu tai patiktų Viešpačiui, ir iš anksto renkis prie mirties. Pagijęs, padėkok Dievui ir sveikatą sunaudok didesnei Jo garbei. Jei nėra vilties pagyti, lauk ramiai mirties, kaip avis, vedama piau-ti, ir net su šventu džiaugsmu, kaip sužieduotinė, einanti į puotą pas mylimąjį. Su pasiilgimu veržkis tuomet pas Dievą. Taip šv. Paulė, sunkiuose skausmuose būdama, žiūrėjo į dangų ir dūsavo, kalbėdama: „Kas man suteiktų sparnus, kaipo karveliui, kad galėčiau nuskristi ir pasilsėti dangaus palapinėse“. Džiaukis viltimi, kad tuojau nukeliausi amžinon linksmybėn, kur nebus nei ligos, nei skausmų.

Šventieji tebūna tau pavyzdys, ypačiai šventoji Liudvina, kuri savo kantrumu pasiekė aukščiausią laipsnį. Turėdama penkiolika metų, bečiuožinėdama ant ledo, išsilaužė šonkaulį ir nuo tuo laiko per trisdešimt metų nesikėlė iš lovos. Per paskutiniuosius septynerius metus buvo staibo ištikta taip, jog tik galvą ir kairę ranką galėjo šiek tiek pajudinti. Ligoti viduriai dažnai išleisdavo sugedusį kraują, varvantį pro lūpas, nosį ir ausis. Žaizdose veisėsi kirmėlės, o galvoje buvo toks skausmas, lyg kas į ją būtų vėnis kalęs. Prie to prisidėjo dar akmens liga, jaknų sukietėjimas, kankinantis karštis, troškulys ir didžiausias nusilpimas. Kiekvieną valandą galima buvo tikėtis mirties. Netrūko taip pat išvidinių bandymų ir žmonių apkalbų. Prieš pat mirtį išilaužė pas juos galvažudžiai ir baisiai ją sumušė, kad jos vainikas būtų pabaigtas. Ši šventoji siela visa tai kentėjo ramiai ir net pamėgo kentėjimus. Žiūrėdama į nukryžiuotąjį Išganytoją, dažnai kartojo: „Dar daugiau, mano Viešpatie, dar daugiau kentėjimų siųsk man, jei tokia Tavo valia, tik kartu su tuo didink ir savo malones“. Kitu atveju ji pasakė: „Jei tik vieną „Sveika Marija“ sukalbėjus galėčiau atgauti sveikatą, nenorėčiau to daryti nei trokšti“. Iškentėjusi penkiasdešimt trejus metus, nuėjo pasiimti sau nupelnytą vainiką.

KANTRYBĖ ŠMEIŽTUOSE IR PERSEKIOJIMUOSE

Dažnai persekioja mus žmonių neapykanta, nors mes jos ir nesam užsipelnę. Pavyduoliai arba kerštingi žmonės trokšta mums nelaimės, plėšia mums garbę, daro mums kliūčių, skriaudžia, kartais net įmeta kalėjiman arba veda prie kartuvių. Tada tai reikia didelės meilės ir didelės kantrybės, kad neatsimokėtume pykčiu už pyktį, kerštu už kerštą.

Dažniausiai pasitaiko apkalbos ir šmeižtai. Argi jie yra toks blogas daiktas, kaip žmonės apie juos mano? Evangelija sako kitaip. Tiesa, brangi mums yra mūsų garbė, skaudu mums jos netekus, bet argi vienas žmonių žodis gali mums ją atimti? Niekuomet, nes žmogus iš tikro yra toks, koks jis yra Dievo akyse. Todėl, jei Dievas apie mus gerai mano, tai ar pritinka mums nerimauti dėl žmonių sprendimų, kurie taip dažnai mainos ir taip yra nepastovūs? O pagaliau, juk ir žmonės greičiau ar vėliau turės pagerbti dorybę. „Rūkas“, sako šv. Pranciškus Salezietis: „galų gale nukrinta žemėn, ir tada saulė pasirodo visame savo spindėjime; panašiai yra ir su dorybe, reikia tik kantrybės. Perlas pasiliks perlu, nors jį ir purvan įmestume, o dulkė pasiliks dulkė, nors ją ir į padanges iškeltume“. Dar daugiau, mūsų Mokytojas Jėzus Kristus kentėjimą, šmeižtą vadina palaiminimu: „Palaiminti,

kuomet jums piktžodžiauja ir persekioja jus, ir meluodami sako visa pikta prieš jus dėl manęs“ (Mat. 5, 11). Todėl, jei Viešpats nori kokiai nors sielai parodyti savo ypatingą meilę, leidžia išbandyti ją šmeižtams. „Jei kokia nors siela“, sako šv. Alfonsas Ligouri: „visai Dievui atsidavė, tebūna tikra, kad netrukus taps paniekinimų ir persekiojimų daiktu“. Palaimintam Henrikui Suzoniečiui kartą pasirodė Angelas ir tarė: „Iki šiol pats save varginai, kaip tau patiko, dabar vargins tave kiti, kaip jiems patiks“. Kai kitą dieną palaimintas Henrikas žiūrėjo pro langą, pamatė šunį, draskintį gabalą audeklo, ir išgirdo savo viduje balsą: „Taip žmonių liežuviai draskys tave“. Ir, iš tikrųjų, netrukus apskundė jį, kad jis apvogęs bažnyčią, o truputį vėliau, kad esąs slaptas klaidžiatikis ir pilnas veidmainybės ištvirkėlis. O kas baisiau, kad jo paties draugai tuo patikėjo.

(Kaip gi privalai laikytis, kai tave šmeižia?)

Pirmiausia, kęsk visa kantriai, nes už tai laukia užmokesnis. Laikykis ramiai ir su šventu Pranciškum Saleziečiu kalbėk: „Visas šias šmeižtų audras pavedu Dievo Apvaizdai; tesiunta jos sau arba tenurimsta, kaip Viešpačiui patiks. Audras ir giedrą lygiai myliu“. Silpnos ir per daug savo garbės ieškančios sielos nepaprastai šaukia ir negali sau rasti ramybės, bet garbingos sielos, trokštančios vien Dievui patikti, mato, kad Dievas regi jų nekaltumą ir daugiau

rūpīnasi jū geru vardu už jas pačias. Todėl ramiai ir su pasitikėjimu atsiduoda Jo apsaugai. Kada šv. Pranciškų Salezietį apšmeižė, jis, užuot nuliūdęs, pakėlė linksmai akis į dangų ir taip meldėsi: „Garbingiausiasis ir teisingiausiasis Tėve, štai atėjo bandymo valanda Tavo tarnui. Be Tavo valios, be Tavo surėdymo nieko neatsitinka žemėje. Gera man, kad gėda apdengė mano veidą, nes tai verčia mane ieškoti linksmybės pas Tave, o ne pas žmones. O didžiausios pagarbos vertasis Tėve! į Tavo rankas pavedu savo garbę ir savo viską. Tvirtai viliuos, kad tiek rūpinsies mano garbe, kiek reikalinga tai Tavo garbei ir Tavo žmonių gerovei. Daugiau nieko netrokštu“. Paskui buvo ramus, vadovaudamasis ta mintimi, kad apkalbos yra iš žodžių sudaryti kryželiai, kuriuos išblaško vėjo pūstelėjimas.

Todėl nesikamuok, netekęs garbės, nes ne tu pirmas eini tuo keliu. Ėjo juo Dievo Sūnus, ėjo taip pat ir šventieji. Net garsių ir garbingų vyrų neaplenkė šmeižtas. Šv. vyskupą Joną Aukšaburnį apskundė viešai, kad jis esąs palaidūnas bei žmonių turto aikvotojas, ir net palygino jį su Judu; šv. Atanazą apskundė sinode, kad jis esąs svetimoteris, raganius ir piktadarys; šv. Genovaitę pavadino ragana, o šv. Sikstą, popiežių, šventvagių. Kiek šmeižtų ir šiandien kenčia teisingi Viešpaties tarnai, kiek jų iškentėjo žymus ir šventas Kristaus vietininkas Pijus IX!

Kai žmonės tave šmeižia, tu pats nesipūsk, bet

nusižemink, atsimindamas, kad esi nusidėjęs ir kad, kaip toksai, kiekvieną pažeminimą nusipelneš. Dėkok Dievui, kad laikiniu pažeminimu išvaduoja tave nuo užgėdinimo savo teisme, o primindamas šmeižtus atgailos dvasia, nesigink visiškai, jei to nereikalauja tavo užimamoji vieta, šeimynos gerovė ar Bažnyčios arba artimo meilė. Taip darė šventieji. Šv. Vincentą Paulietį apšmeižė Prancūzų karalienei. Kai karalienė jam tai pakartojė, jis atsakė: „Esu didelis nusidėjęs“. Kitą kartą, kai jau jis buvo kunigas, apskundė jį, būk jis savo draugui pavogęs pinigų; sau apsiginti jis tepasakė tiek: „Dievas mane geriau pažįsta“. Šventieji net mėgsta tokį pažeminimą. Kai kartą šv. Pranciškų Salezietį neteisingai apšmeižė, būk jis parašęs begėdišką laišką vienai nedorai moteriškei, tas šventasis vyras sušuko: „O, kad niekuomet nebūtų susektas mano nekaltumas, bet visuomet pasiliktų paslėptas slaptame amžinos Išminties kambaryje!“ Kaltininką, kuris tą laišką padirbo, jis galėjo traukti atsakomybėn, tačiau per trejus metus tylėjo, kol pagaliau pats šmeižėjas, staiga mirdamas ir baisių kančių suspaustas, prisipažino, kad tai — jo kaltė.

Geriausias prieš šmeižtus ginklas yra tylėjimas. Šv. Romualdai buvo prikišama, kad jis esąs baisus paleistuvys. Jo mokiniai tuo patikėjo ir todėl nuteisė jį; vieni norėjo jį pakarti, o kiti gyvą sudeginti; visi balsavo už tai, kad jis

būtų nužudytas. Šventasis kentėjo tylomis ir tylėjimu nugalėjo, nes netrukus Dievas parodė jo nekaltumą. Bet kada tylėti? Jei kas iš nežinojimo arba iš piktos valios apšmeižia tave, ir tu aiškiai matai, kad tavo gynimasis nėra būtinas nei Dievo garbei, nei artimų išganymui, bet, priešingai, kad tavo tylėjimas dar gali vieną ir kitą padauginti. Jei matai, kad nenustosi reikalingos sėkmingam veikimui garbės: tada geriau yra tylėti. Dažnai greičiau išsiteisinsi tylėjimu, nei kaip garsiu gynimusi. „Tylėjime ir viltyje“, sako Pranašas: „bus jūsų tvirtybė“.

Bet, jeigu tikrai ir pamatuotai sprendi, kad tylėjimas gali pakenkti Dievo garbei arba sielų išganymui, kad dėl to kai kurie pradės niekinti dorybę arba valdžią, kad seks tomis klaidomis ir nedorybėmis, kurias pasaulis tau primeta — žodžiu, jei iš to ivyks papiktinimas, tada reikia gintis, nes taip darė ir šventieji. Šv. Kunigundą apskundė neteisingai jos vyrui Henrikui, kad ji esanti jam neištikima moterystėje. Iš pradžios kilni moteriškė tylėjo, o tylėjimas ir jos pačios liepimas, kad niekas jos negintų, patvirtino karaliaus įsitikinimą. Tada jos dvasios vadovas privertė ją nusikratyti to šmeižto, kuris visame krašte galėjo iššaukti didelį papiktinimą. Šv. Kunigunda paklausė ir pasidavė ugnies bandymui, kas tuomet buvo įprasta, o Viešpats Dievas apgynė ją.

Tačiau nesigink, niekindamas arba šmeižda-

mas kitus, nevartok užgaunančių ir pikty žodžių, nesigink tam, kad atkeršytum, bet kad parodytum savo nekaltumą ir paskui galėtum tylėti. Šv. Kotryna Sienietė ilgą laiką rūpinosi viena vėžiu sergančia moteriške, o ši nedėkinga moteris baisiai apšmeižė ją, būk ji nustojusi nekaltybės. Angeliška mergaitė tik tiek pasakė save gindama: „Iš Viešpaties Jėzaus malonės esu mergaitė“; paskui tylėjo ir, kaip pirma, rūpinosi ta moteriške, kuri, meilės nugalėta, atšaukė šmeižtą.

Kad tos dorybės įgytum, žiūrėk į tylintį Išganytoją. Neišmatuojamos didybės Dievas ir Šventųjų Švenčiausiasis apšmeižtas, išniekintas, išjuoktas pikčiausių žmonių, o tačiau tyli. Kuo gi yra tavo nusižeminimas, palyginus jį su Kristaus nusižeminimu? Jeigu Jis kenčia tylėdamas, argi tu negali taip pat? „O, jei bent kartą tobulai įeitumei į Kristaus širdį ir bent ką paragautumei iš Jo didžios meilės: tada nesirūpintumei savo pataikavimais, bet geriau džiaugtumeis išskentėjęs kiekvieną skriaudą; nes Jėzaus meilė mokina žmogų patį save niekinti“.

Panašiai reikia kęsti viešus persekiojimus, kaip antai: išjuokimus, niekinimus, nedorų žmonių kerštus, net kalėjimą ir mirtį.

Kristaus tarnas turi kęsti persekiojimus, nes pats Viešpats, pasakė: „Jūs būsite visų nekenčiami dėl mano vardo“ (Luk. 21, 17). „Jei jie mane persekiojo, persekios ir jus“ (Jon. 15, 20). Tai yra tikras Dievo tarnų bandymas, ir nėra

tinkamesnio būdo, kuriuo būtų galima atskirti pelus nuo kviečių Kristaus Bažnyčioje, kaip iškentėjus pažeminimus ir priešingumus; kurie ištvermingai ir kantriai kenčia, yra kviečiai, kurie baidos ir bėga, tie pelai. Savo kentėjimais Dievo tarnai gali didžiuotis, nes didelė yra garbė kentėti dėl Kristaus, didesnė, negu būti apaštalu, didesnė, negu būti daktaru ir evangelistu, didesnė, negu būti karalium ir pasiekti garbės viršūnę, didesnė, negu galėti sulaikyti saulės bėgimą, negu išvarinėti velnius, negu sėdėti danguje Dievo dešinėje ir turėti užėjus vieną iš sostų, ant kurių sėdi apaštalai“ (Šv. Jonas Auksaburnis). Deimantais spindinti karūna nepuošia tiek galvos, kaip karūna, nupinta iš išjuokimų ir pažeminimų. Ne tiek garbės padaro rankoms auksas, kiek nešiojamos ant jų grandinės dėl Jėzaus Kristaus. Todėl šventieji džiaugiasi ir dėkoja Dievui, kad leidžia jiems kentėti dėl jų pačių garbės; daugelis jų gieda padėkos himnus, eidami į kartuves ir laužus.

Tiesa, galima pašalinti gresiančius pavojus ir persekiojimus, galima taip pat tinkamu būdu gintis. Juk skaitome, kad ir šventieji slapstėsi kartais nuo budelių persekiojimo arba teisme įrodinėjo savo nekaltumą. Tačiau dažnai Dievo garbė ir Bažnyčios gerovė reikalauja, kad tvirta širdimi stotume prieš priešininkus ir atliktume sunkią priedermę, nors tektų nustoti gyvybės. Taip pasielgė šv. Stanislovas vyskupas ir daug kitų.

Jei Viešpats ir tau siųs persekiojimus, pasiduok linksmai Jo valiai. Nesiskųsk tada, kad neteisingai tave persekioja, nes, kaip sako šv. Alfonsas Ligouri, nepasieks tas tobulybės, kuris nenori nešti kitokio kryžiaus, kaip tik tą, kuris jam atrodo teisingas ir garbingas. Jei šv. Petras kankinys būtų skundęsis kalėjime, kad jis ten įmestas be kaltės, jam Viešpats Jėzus būtų atsakęs: „Kokią gi kaltę padariau aš, kurį prikalė ant kryžiaus ir nuteisė mirti už žmones?“ Todėl, užuot aimanavęs, geriau kalbėk su kankiniais Epiktetu ir Astionu: „Viešpatie Jėzau, Tavo valia teisipildo manyje“, ir būk tikras, kad visos priešininkų pastangos virs tavo sielos nauda. Nebijok nei žmonių, nei paties pragaro, nes Dievas padės tau kariauti. Kai šv. Polikarpas turėjo lipti ant laužo, išgirdo iš dangaus balsą: „Polikarpai, būk tvirtas ir nesvyruok dvasia“. Ir į tave Dievas panašiai kalba, todėl nenusimink. Jei tavo širdis drebėtų, žiūrėk į kabantį tarp dviejų latrų Išganytoją ir svarstyk atlyginimą, kuris laukia tavęs danguje. Šv. Steponas, mušamas akmenimis, pakėlė dangun savo akis, kur pamatė stovintį Jėzų, t. y. pasirengusį sutikti savo tarną ir uždėti vainiką ant jo galvos. Tai prisimindamas, gaivink savyje viltį į būsimą vainiką, dovanok persekiotojams ir dėkok Viešpačiui, kad leidžia tau kentėti dėl Jo Vardo.

Gal būf, neteks tau garbė nešioti grandines arba būti ištremtam dėl Kristaus. Bet užtat nuo

mažesnių persekiojimų nebūsi laisvas, nes, kaip pasakė Apaštalas: „visi, kurie nori gyventi maldingai Kristuje Jėzuje, kentės persekiojimą“ (2 Timot. 3, 12). Ypač lengvai gali tave sutikti pikti pasityčiojimai ir išjuokimai tų žmonių, kuriuos erzins doras tavo elgimasis, o net pasipriešinimai gerų, kurie ne kartą be piktos valios trukdys įvykdyti tavo gerus sumanymus. Gali taip pat atsitikti, kad patirsi nuo žmonių viešų įžeidimų arba skriaudų; žiūrėk tada, kad nepradėtum svyruoti dvasia ir kad nenorėtum atkeršyti savo priešininkams, kurių pagalba Viešpats bando tavo ištikimybę ir kantrumą. Jei tokiais atvejais širdis nekantrautų, ir norėtųsi tau atsilyginti jiems tuo pačiu, prisimink, kaip Išganytojui sudavė veidan pas Aną, ir tuos paniekinimus, kuriuos kentėjo kankiniai ir išpažintojai. Vienas jų, šv. Petras Alkantarietis, keliaudamas su draugu vienuoliu, apsinakvojo vienuose namuose ir tuojau atsigulė ant grindų, nes buvo nuvargęs ir jautėsi esąs nesveikas. Tuo tarpu jo mūlas, kurio užmiršęs nepririšo prie lovio, įpuolė daržan ir ėdė mindžiojo daržoves. Pamačiusi tai, namų šeimininkė taip supyko, jog paskutiniaisiais žodžiais pradėjo plūsti šventąjį ir net išplėšė jam iš po galvos apsiaustą. Šventasis dėl to susižeidė, suduodamas galvą į kietas grindis. Tačiau jis ne tik nesupyko, bet netgi puolė ant kelių ir prašė šeimininkę, kad dovanotų. Nieko tai nepagelbėjo; o kai atvažiavo vienas bajoras, Pranciškus Guzmanas, ir pagrū-

mojo jai mirtimi, jos pasiutimas staiga dingo. Tada šventasis stojo jos ginti; be to, prižadėjo dar atlyginti jai skriaudas. Tuo sujudinta, šeimininkė puolė jam į kojas ir meldė dovanoti.

Jei panašiam atsitikime negalėtum pakilti prie tokio didvyriškumo, kaip švento Petro Alkantariečio, tai bent stenkis sulaikyti pykčio išsiveržimą ir neužsidegti noru atkeršyti. Ar galima gintis tokiais atvejais? Galima, kad tik tinkamu būdu ir be neapykantos, nes juk ir Išganytojas, gavęs veidan, budeliui tarė: „Jei aš netiesą kalbėjau, įrodyk, kad tai netiesa; jeigu gi tiesą, kam mane muši?“. Bet dažnai daug geresnis ir tobulesnis daiktas yra iškentėti išniekinimą tylomis ir padėti jį prie Nukryžiuotojo kojų.

KANTRYBĖ VIDUJINIUOSE ARBA DVASINIUOSE BANDYMUOSE

1. Apie dvasines linksmybes

Kad galėtume pažinti ir įkainoti dvasinius kentėjimus, reikia pirma ištirti, kas tai yra dvasiniai malonumai. Kas gi yra tie malonumai? Ar tik tas saldumas, kurį jaučiame besimelsdami? Ne, ne vien jis, bet ir maldos dovana, tai yra, išplitimas širdies ir sielos susitelkimas, kuriame rimsta geidulių triukšmas ir nutilsta pasaulinių minčių neramumas. Toliau, vidujinė jėga eiti ir siekti prie viso to, kas gera. Pagaliau,

meilės karštis ir kilimas prie Dievo, o iš čia šventas džiaugsmas, kuris, nors turi savo buveinę sieloje, tačiau išsilieja ir į kūną, nes pasireiškia karštu atsidūsėjimu, saldžia ašara ir širdingu žodžiu. Kokie gi tokių malonumų vaisiai? Jų vaisiai yra gausi šviesa, didelė jėga ir karštas užsidegimas; siela noriai mąsto apie Dievą, trokšta Dievą pasiekti, dirba dėl Dievo, atsiduoda Dievui ir tai su tokiu džiaugsmu, kad jokia auka jos nebaido, joks kryžius negąsdina, kad net skausmas atrodo jai saldus, o pažeminimas — mielas.

Kokie tų malonumų šaltiniai? Pirmiausia, Viešpats Dievas, kuris ištikimas ir meilias sielas kartais girdo saldybe. Antra, linkusi prie malonumų mūsų prigimtis, kai gauna pajusti ką nors malonaus. Tesutinka, pavyzdžiui, ką nors laimė arba tegauna kas linksmą naujieną, tuojau prasiplės jo širdis ir prisipildys džiaugsmo, su kuriuo jungiasi tam tikras maldingas ūpas, taip jog siela noriai ir nuoširdžiai meldžiasi. Pagaliau, tų malonumų šaltiniu gali būti piktoji dvasia, kuri kai kada pamėgdžioja sieloje Dievo veikimą ir sukelia joje kažin ką panašu į dvasinį malonumą, kad tuo būdu apsvaigintų sielą puikybe, panertų ją tinginystėje ar pastūmėtų prie besaikio marinimosi ir atgailos.

Tad kaip pažinti, iš kur pareina tie malonumai?

Dvasinio gyvenimo žinovai paduoda šias taisykles. Jei tie malonumai nėra nuolatiniai, jei

apšviečia protą ir paskatina valią prie marinimosi ir darymo gerų darbų, jei sielą daro nuolankesnę ir atsargesnę, jei gimdo kantrybę, tvirtumą ir kryžiaus pamėgimą, o artimui paklusnumą ir meilę, — tada galima pasakyti, kad pareina iš Dievo. Priešingai, jei pasireiškia tiktai jausmai ir trunka ilgai, jei siela neišsineša iš jų gausesnės šviesos ir didesnio uolumo, bet darosi baili, išsiblaškiusi, apsnūdusi, išlepusi, savimyla ir užsispyrusi; jei prie jų netinkamai prisiriša arba kyla puikybėn, laikydama save Dievo išrinkta, — tada yra velnio darbas. Malonumai, einantieji iš prigimties, tuoju išnyksta drauge su išpūdziais ar vaizdais, kurie juos iššaukė, ir nepada- ro sielos geresnės.

Kam Dievas tų malonumų teikia?

Visoms sieloms, kurios trokšta Jam tarnauti, kad paragautų lašelį laimės, panašios į tą, kuria naudosis per amžius danguje. Bet ne visoms lygiu saiku, nes vienoms duoda pilną taure, kitoms vos kelis lašus teikia. Kartais gausiau apdovanoja sielą, ką tik įeinančią į tobulybės kelią, o kartais jau šventą ir išmėgintą sielą. Pavyzdžiui, šv. Pilypas Nerietis taip gausiai dieviškų linksmybių gaudavo, jog girdėta jį šaukiant saldžiame pagavime: „Eik nuo manęs, Viešpatie, eik nuo manęs, nes esu mirtingas žmogus ir negaliu pakelti šitokio dangiškų linksmybių gausumo“. Pa-

našiai meldėsi šv. Teresė: „Viešpatie, arba praplėsk mano širdį, arba atsiimk savo linksmybes“.

Kodėl Dievas tuos malonumus teikia? Savo garbei ir sielos naudai, kad atitrauktų ją nuo pasaulio ir patrauktų prie savęs ir kad sustiprintų ją dideliems darbams bei kryžiams. Kaip Viešpats Jėzus pirma savo mokinius nusivedė ant Taboro kalno, paskui į Getsemanio daržą, kad garbės ir galybės reginys prirengtų juos prie silpnumo ir pažeminimo reginio, taip Viešpats Dievas pirma apsupa sielą savo glamonėjimais, kad tuo būdu patrauktų ją į kryžiaus kelią ir tame kelyje išlaikytų.

Jei toks yra tų malonumų veikimas ir tikslas, tai kas gi galėtų jų nebranginti? „Klysta visi“, sako žymus dvasinio gyvenimo mokytojas Alvarzas Pazietis: „kurie dvasinius malonumus nelabai tebrangina, netrokšta jų savo maldose ir jų netekę nenuliūsta. Tuo jie parodo nepažinę savo patyrimu tos įvairios ir didelės naudos, kurią jie teikia“. Taigi, ar galima jų trokšti? Galima, tik reikia per daug nesikarščiuoti. Tų malonumų troškimas nėra žymė netvirtos ir silpnabūdės sielos arba per daug jautrios dvasios, bet yra žymė tvirto ir protingo žmogaus, kuris pažįsta savo silpnumą ir trokšta to, kas jam padeda lengviau skristi prie Dievo ir atlikti didvyriškus darbus. Juk pats Dievas pataria sielai būti linksmai Šventame Rašte, o Pranašas sako apie save, kad jam

lengviau įsakymų keliu eiti, nes Viešpats praplė-
tęs jo širdį. Tačiau reikia saugotis per daug karš-
to troškimo, nes, pirmiausia, tie malonumai nėra
pati tobulybė, o tik tobulybei įgyti priemonė, be
kurios siela gali apsieiti. Antra, tie malonumai,
nors ir yra Dievo dovana, gali pasidaryti žalingi
sielai panašiai, kaip stiprus vynas, kuris žmogaus
jėgas gali tam kartui padauginti, bet taip pat
gali ir nugirdyti. Kiek daug sielų suvartojo juos
savo pražūčiai!

O ar galima jų prašyti? Galima, kad tik su
atsidavimu Dievo valiai. Šventas Bernardas lie-
pia jų prašyti. „Prašyk“, sako jis vienuoliui:
„kad tau būtų duota dievotumo šviesa, giedri die-
na ir sielos ramybė, kurioje, kaip atitarnavęs ka-
reivis, būtum be vargo ir linksma širdimi bėgtum
Viešpaties įsakymų keliu“. Prašyk ir tu dvasi-
nių malonumų, bet visuomet pridėk: „jei Tau,
Viešpatie, taip patinka“; o tikro dievotumo pra-
šyk stačiai ir be sąlygų. Šventoji Teresė prisi-
pažįsta, kad tik kartą savo gyvenime teišdrįsusi
prašyti dvasinių malonumų, bet tuojuo pajutusi
gėdą ir nusižeminimą. Paprastai ji prašydavo
nuodėmių dovanojimo ir tobulos meilės malonės,
laikydama jau ir šiaip dideliu pasigailėjimu tai,
kad Viešpats leido jai stovėti savo akivaizdoje. O
kaip gi prisirengti priimti tuos malonumus? Rei-
kia apvalyti širdį ir išsižadėti pasaulio malonumų,
nes, kaip Viešpats Jėzus tik tada davė savo vyno
Kanos vestuvėse, kai pritrūko jo jaunavedžiams:

taip pat ir mums tik tuomet duoda dvasinių malonumų, kai pasaulio malonumus paniekiname.

Kaip dvasiniuose malonumuose elgtis? Jei tavo Viešpats apdovanoja dvasiniais malonumais, nestumk jų nuo savęs, sakydamasis esąs nevertas, nes toks nusižeminimas būtų veidmainiškas ir netikras, bet priimk juos linksma širdimi ir dėkodamas Viešpačiui. Iš kitos pusės, saugokis išdidžių minčių, esą, tau Viešpats juos todėl suteikęs, kad tu esąs tobulesnis už kitus, nes panašus pūtimasis priverstų Dievą atimti savo dovanas. Verčiau nusižemink, manydamas, kad Viešpats tavo silpnumą stiprina savo linksmybėmis ir, kaip mažą vaiką, skanumynais vilioja tave prie savęs. „Sūnau“, persergsti Kristaus Sekimo autorius: „naudingiau tau yra ir ramiau maldingumo dovaną slėpti, nesididžiuoti ja, nedaug apie ją kalbėti, ne per daug ją pasitikėti, bet dar daugiau save niekinti ir, kaipo nevertam suteiktos, bijoti“¹⁾. O juo gausiau išlieja ant tavęs Viešpats savo malonių srovę, juo giliau nusižemink, sakydamas: „Kas gi aš esu, kad teikeis, Viešpatie, pažvelgti meiliai į mane?“ Su nusižeminimu junk šventą baimę, nes nėra sėkmingesnio būdo dvasiniams malonumams gauti, gautiems išlaikyti, prarastiems atgauti, kaip nusižeminimas ir Dievo baimė. „Palaimintas vyras, kuris visuomet bijo“. Todėl bijok, kai malonė nuo tavęs šalinasi, bijok taip pat, kai grįžta.

¹⁾ Kristaus Sekimas kn. III sk. VII, 1 eil.

Dvasiniuose malonumuose laikykis nuosaikiai; tai yra, iš vienos pusės, per daug prie jų neprisi-rišk, nes tie malonumai nėra Dievas, prie kurio vien reikia prisirišti. Nevartok jų per daug go-džiai, nes tai labai kenkia sielai. Iš kitos pusės, neskrajok aukštai, tai yra, nesiimk savo valia di-desnių marinimusi arba atgailų. Neapsikrauk daugybe lavinimų, nedaryk Viešpačiui Dievui per-daug karštų pasižadėjimų, o juo labiau įžadų, nes, kai ana ugnis užges, gali užėti nenoras juos vyk-dyti. „Dažnai tai yra piktos dvasios pinklės“, sako šv. Alfonsas Ligouri: „kuri, matydama sielą ap-dovanotą daugeliu malonumų ir atsiduodančią Viešpačiui Dievui, stumia ją prie besaikių marini-musi, kad ji sunaikintų sveikatą, ir tarnavimas Dievui pasidarytų jai nebegalimas“. O tu stenkis gerai sunaudoti tuos malonumus ir, kaip anuomet Juozapas, būdamas Aigipte, taip ir tu derliaus me-tais rink dvasinius grūdus bado laikui. Stenkis su jų pagalba pažaboti netikusius palinkimus, nu-malšinti savimylą ir įgyti dorybių, ypačiai kry-žių pamėgimą. Aukok tada save Viešpačiui, pasi-žadėdamas kiekvieną darbą ir kiekvieną kentėji-mą noriai priimti iš Jo rankų.

Pagaliau, jei Viešpats pradeda trauktis, melsk, kad tavęs neapleistų. „Pasilik su manimi, Vieš-patie“, prašyk Jį, kaip anuomet prašė mokiniai: „nes jau temsta, nes rūpesčių ir gundymų tamsa mane apsiaučia“. „Būk nusižeminęs ir ramus, o Jėzus bus su tavim. Būk maldingas ir tylus, o Jė-

zus pasiliks su tavim“¹⁾). O kai Viešpats visiškai pasitrauks, nenusimink, nes kitaip negali ir būti. Žemė juk nėra dangus, ir tik danguje siela galės gerti be perstojo iš saldybės šaltinio ir džiaugsis, regėdama savo Mylimąjį. Čia tas Mylimasis kartais prisiartina ir leidžia pamatyti saldų savo veidą, bet tuojau vėl pasišalina ir pasislepia nuo sielos, o kartais net rodo jai rūstų veidą. Kaip reikia tuomet elgtis, tuojau pamatysime.

2. Kantrybė sausroj ir dvasiniame apleidime

Jei Dievas atima sielai savo malonumus, siela įkrinta į sausumą. Kaip tai įvyksta? Štai, Dievas atima vidurinę šviesą — ir siela tuojau paskęsta baisiose tamsybėse, kuriose tešviečia vien tikėjimo žvaigždėlė, nepažįsta Dievo kelių, nežino, kur eina ir kaip eina, ar meili Dievui ar ne, ar žengia priekin ar atgal. Dievas atima jėgas — ir siela tuojau pasijunta esanti silpna ir net visai be jėgų taip, jog mažas šiaudelis, rodos, yra didžiausias sienojas. Dievas atima ugnį ir saldybę — ir sielą tuojau apima šaltis, tai yra, kyla joje atšalimas Dievui, baimė susitikti bei nepasitikėjimas artimu ir nepasitenkinimas savimi. Dėl to jos malda yra be karščio ir susitelkimo, išpažintis be gailėsčio jausmo, Šv. Komunija be troškimo, darbas be noro. Ji pati yra panaši į akmenuotą žemę, jos gyvenimas — į kelią per tyru-

¹⁾ Kristaus Sekimas Kn. II sk. VIII eil. 3.

mas, kur vėjas nešioja įkaitintas smiltis, o nėra nei lašo vandens, nei medžio šešėlio pavėsiui. Tai ir yra sausumas.

Sausumas gali būti dvejopas: prigimtas ir antgamtinis. Pirmasis gimdo kažkokį, tačiau neilgai tveriantį sielos aptemimą ir kažin kokį nenorą dvasinių dalykų. Antrasis meta sielą į didelę tamsybę, kuri trunka ilgai ir kaskart vis labiau tamsėja. Siela tokioje padėtyje jaučiasi, iš vienos pusės, labiau atitraukta nuo kūrinių, o labiau užsiėmusi Dievu, kurį trokšta tobulai mylėti, bet, iš kitos pusės, prisipažįsta silpna esanti savo troškimams įvykdyti dėl savo pačios netobulumo ir klaidų, kurios, kaip jai rodos, užtraukia ant jos Dievo rūstybę.

Šitos sausros yra įvairių laipsnių. Kartais Dievas atima sielai dvasinius malonumus, bet neatiima jai to įsitikinimo, kad ji Dievą ir Dievas ją myli; tada kentėjimai yra pakeliami. Bet, kai Dievas nori sielą tobulai nuvalyti, tuomet atima jai ir tą paguodą ir įmeta ją į dvasinio apleidimo skaistyklą.

Tada sielai rodosi, kad Dievas už jos nuodėmes atmetęs ją ir prakeikęs, kad Jo rūstybė visu sunkumu ją slegianti, kad jau nėra jai vilites nei dovanojimo, kad visos jos maldos, šventos Komunijos ir geri darbai esą biau rūš Viešpačiui Dievui. Tada ji nedrįsta akių pakelti dangun, nei atverti lūpų maldai, net nei Dievo vardo ištarti; dvasinis gyvenimas daros jai kankyne. Pasiklausykim,

kaip tą padėtį iš savo patyrimo aprašo šv. Tere-
sė: „Pasitaiko sieloje toks sausumas ir tokie ap-
leidimai, jog jai rodos, kad niekuomet Dievas ne-
buvo jos atmintyje, ir kad ji neprivalanti apie Jį
mąstyti... Tokia siela yra perimta baimės ir
viša, kas sakoma jai nuraminti, nieko nepadeda,
nes jos protas taip yra aptemdytas, jog negali
tiesos pažinti. Tiki tik tai, ką jai rodo tuo metu
viešpataujanti sielai vaizduotė, ir užsiiminėja be-
protiškomis mintimis, kurias jai pakiša velnias;
nes Viešpats leidžia tuomet velniui kelti sieloje
įvairias mintis, kurios ją draskyte drasko, pavyz-
džiui, kad esanti pasmerkta pragaran ir t. t. Sie-
la dėl to jaučia tokį gyvą ir nepakeliamą skaus-
mą, jog ji nebent galėčiau palyginti su pasmerktų
jų kančiomis. Būdama toje padėtyje ji negali
rasti jokios paguodos. Jei paims į rankas gimtą-
ją kalba rašytą knygą, nieko nesupranta, lyg ne-
pažintų nė vienos raidės. Jei meldžiasi lūpomis,
nė tuomet ne laikas minties maldai, jai rodos,
kad ji nieko nekalbėjusi, ir ji net nesupranta to,
ką kalba“.

Nekalbame čia apie „tikrąją sausrą“, su ku-
rios pagelba Dievas nuvalo išrinktas sielas prieš
pakeldamas jas į aukštesnį tobulybės laipsnį, bet
tik apie „saurą išviršinę“ arba jausmų sausrą,
kaipo dažniau ir įvairiu būdu pasitaikančią pas-
dievotas sielas. Kokia tos sausros priežastis?

Kartais kūno ligos, ypač dirksnių, arba dori-
niai kentėjimai, pavyzdžiui: skaudūs apsimylimai,

šmeižtai ir persekiojimai. Pagaliau, peržengimas saiko pasninkuose, nemige ir darbe — yra betarpė priežastis, kad siela netenka valandėlei noro užsiimti dieviškais dalykais, o ypač jaučia šaltumą maldai.

Dažnai sielos nusižengimai, būtent: pasipūtimas ir puikybė, neištikimumas Dievo įkvėpimams, apsnūdimas gerame, budėjimo trūkumas, netikęs sunaudojimas dvasinių malonumų, ieškojimas žemiškų linksmybių, prisirišimas prie kūrynių, laisvas išsiblaškyimas, žodžiu sakant, visos sąmoningai daromos lengvos nuodėmės užtraukia panašią padėtį, nes naikina Dievo įkvėpimus bei šventus jausmus ir, vietoj to, gimdo tamsybę ir sausrą. Bet deja, daugumas sielų per savo kaltę sulaiko Dievo malonumus, arba gautus pameta ir net patenka į dvasinį atšalimą, kuris tuo skiriamas nuo sausumo, kad sausumas, kaipo Dievo bandymas, pasireiškia jausmuose ir nesiduoda mūsų pastangoms pašalinti. Tuo tarpu atšalimas turi savo buveinę valioje, kyla iš mūsų pačių kaltės ir ne tik gali, bet ir turi būti pašalintas.

Dažnai tokių kentėjimų priežastis yra piktoji dvasia. Ji visas jėgas įtempia, kad atimtų mums norą melstis (o malda juk gana teisingai pavadinta „velnio botagu“), kad sukeltą nenorą eit šv. Komunijos, pasibaisėjimą marinimais ir apsnūdimą Dievo tarnavime. Ji tuo pačiu tikslu pripildo vaizduotę biauoriais vaizdais, protą — nepadoriomis mintimis ir širdį — piktais jausmais.

Pagaliau, pats Dievas yra priežastis vidujinių bandymų, o Jo sumanymai tuomet pilni meilės ir išminties. Dvasinių mokytojų nuomone, Viešpats Dievas šitokius bandymus, bent didesnio laipsnio, siunčia tik toms sieloms, kurias nori pakelti prie tobulesnio su savimi susijungimo, o siunčia jų labui.

Kaip gi pažinti, kad sausumas yra Dievo bandymas? Štai, tada siela, nors kenčia, kryžiaus prislėgta, bet nenustoja kantrybės ir pasitikėjimo Dievu. Ji nejaučia palinkimo prie dieviškų dalykų, pavyzdžiui, maldos ir šv. Komunijos, bet jų nemeta ir trokšta kaskart tobuliau Dievui tarnauti; neturi dieviškų malonumų, bet neieško žemiškų. Kartais yra statoma į didesnes pagundas, bet juo labiau bijo nuodėmės. Tuo tarpu, jei veltas yra sausumų priežastis, sieloje sukyla didelis pasibiaurėjimas dievotais lavinimais, per didelė baimė arba net neviltis, pagaliau, tvirtas noras atsiduoti pasauliui ir grįžti į senus nusidėjimus, o pagundos esti nepaprastai didelės ir baisios.

Bet kodėl gi Dievas siunčia panašius bandymus? — Savo garbei ir sielų naudai.

Kaip jau anksčiau sakiau, dieviški malonumai, nors yra šventi ir geri, tačiau gali pasidaryti žalingi sielai. Nes, visų pirma, siela lengvai pasitenkina karštais jausmais, kuriais tuomet dega, o nesirūpina gerais darbais ir tuo būdu klaidingai supranta dievotumo esmę. Lengvai linksta prie anų malonumų, o per tai netenka dvasinės laisvės

ir grynios intencijos, nes tarnauja Dievui nei dėl Jo paties, bet dėl Jo dovanų. Lengvai taip pat pameta nusižeminimą, nes juk nejunta savyje geidulių pasipriešinimo, bet, priešingai, jaučia karštį ir lengvumą daryti gerus darbus, marintis, dirbti ir kentėti. Siela gali pradėti manyti, kad jau pažabojusi netikusius geidulius ir įgijusi tobulų dorybių, laikydama Dievo malonės veikimą savo pačios jėgomis, o dievišką šviesą ir malonumus — savo pačios dorybėmis; dažnai, slaptai didžiūdamasi savimi, mano, kad jau toli pažengusi Dievo keliu, — kad priklausanti prie išrinktųjų sužieduotinių, kurios gali manyti turinčios teisių tūliems palengvinimams. Teisingai sako šv. Pranciškus Salezietis, kad susijaudinimas, ašaros ir malonumai maldoje ne visuomet yra tobulo dievotumo žymė. Priešingai, ne kartą jie panašūs į smarkų lietų, kuris, užėjęs karštą vasaros dieną, krinta dideliais lašais, bet neįsisunkia žemėn ir padeda dygti ir augti tik grybams, nes neįeina į sielos gilumą ir nedaro jos geresnės, tik gimdo netvarkingus savimi didžiavimosi grybus. O kad siela negyventų apsnūdime arba apjakime, tokiam žalingame jos pažangai tobulybėje, Viešpats atima jai tas nepaprastas dovanas, ir siela tuojau pamato, esanti niekas, nieko neturinti ir nieko negalinti. Ji supranta, kad, viena palikusi, yra silpnybė ir skurdas, ir iš to įgauna nusižeminimo. Skaitome, pavyzdžiui, kad šv. Klarą Montefalconietę Viešpats nubaudęs už vieną tokį pa-

sididžiavimą, atimdamas malonumus ir dangišką šviesą per penkiolika metų. Panašiai sako apie save šv. Bernardas: „Puikybė atsirado manyje, todėl nusigrėžė nuo manęs Viešpats“.

Kartais Dievas trokšta tuo būdu paslėpti nuo sielos jos pažangą tobulybės kelyje, kad ją išlaikytų nusižeminime, arba nori taip pat sutvirtinti sielos tikėjimą ir viltį. „Nereikia“, sako šv. Bonaventūra: „pasitikėti taip labai malonumais, kurių patyrėme, kaip viltimi Dievuje ir tikėjimo tikrumu, kadangi Dievas, atimdamas malonumus, nori mus pamokyti, kad mes privalome daugiau remtis Šventojo Rašto teisingumu ir tikėjimo mokslu, negu savo, nors ir tikriausiu, patyrimu“.

Kartais vėl Dievas nori sielą išmėginti arba apvalyti. „Kai ištirpytas metalas dega“, sako šv. Jeronimas: „negalima pažinti, ar tai sidabras, ar auksas, ar kitas koks metalas, nes ugnyje turi ugnies spalvą: taip ir malonumų laiku negalima pažinti, kokia iš tikro yra siela, nes kiekviena yra karšta“. Tik, kai ugnis užgęsta, ir malonumai praeina, kai ateina bandymai ir kentėjimai, tuomet pasirodo, kuri siela yra tikrai Dievui atsida- vusi. Be to, sielos meilė malonumuose paprastai nėra tobula, nes siela daugiau myli Dievą dėl malonumų, o ne dėl Jo paties. Todėl, kad siela tarnautų Dievui dėl Dievo, kaip mylinti sužieduoti- nė, o ne kaip samdininkė už skatiką malonumo, arba, kaip sako šventieji, kad išnaikintų pačią sa- ve, atima jai Viešpats tą malonumą, o siunčia

sausumą ir apleidimą. Tai daro tuo tikslu, kad sielą užgrūdintų, nes pataikavimai padarytų ją išlepusią; tai vėl, kad sutvirtintų joje meilę arba sužadintų dangaus pasiilgimą. Jei siela nuolat skęstų malonumuose, rodytusi jai, kad jau esanti tėvynėje ir, nebetrokdama kito dangaus, šauktų, kaip anuomet šv. Petras ant Taboro kalno: „Viešpatie, gera mums čia būti“. Kartais tais bandymais Dievas tiria išrinktuosius savo tarnus, ar mokės gerti iš Jo taurės ir nešti Jo kryžių, kol paves jiems savo meilės turtus ir suteiks nepaprastų malonių, ypač dvasinės tobulybės malonių.

3. Kaip laikytis dvasiniuose kentėjimuose?

Visų pirma, reikia sužinoti, iš kur tie kentėjimai eina. Jei apsnūdimo priežastis yra kūno kentėjimai, reikia rūpintis vartoti tinkamus tam vaistus, pasirūpinti geresnėmis gyvenimo sąlygomis, o ypač nesunaikinti savo jėgų per dideliu darbu, kad dėl to siela nenukentėtų. Jeigu kentėjimai yra doriniai, tada reikia ieškoti paguodos pas Dievą ir žmones, o tuo tarpu daryti tai, kas tame atsitikime galima. Šv. Teresė pataria neversti savęs varu ilgai melstis, bet vietoj to labiau užsiimti dvasiniu skaitymu ir gailestingais darbais. Jei sausumas yra tinginystės ir mūsų neištikimumo vaisius, reikia atsiprašyti Viešpatį Dievą nužemintoje išpažintyje, pašalinti priežastį ir paskui su atnaujintu uolumu imtis darbo.

O jeigu yra Dievo bandymas, tada reikia elgtis šitaip:

Pirmiausia, nenusimink, nes Viešpats tavęs visiškai neapleido, bet tik tariamai, ir ne ant visados, bet tik valandėlei ir tai tavo naudai, kaip pats sako: „Valandėlei, trumpam laikui aš palikau tave ir dideliu pasigailėjimu aš surinksiu tave. Užsidegimo valandą aš truputį paslėpiau nuo tavęs savo veidą ir pasigailėjau tavęs amžinu pasigailėjimu“ (Izaijo 54, 7—8). Kai kartą šv. Angelė iš Foligno skundėsi sausumo laiku, kad Viešpats ją paliko vieną, išgirdo vidujinį balsą: „Ne, dukte, nepalikau tavęs, bet dar labiau dabar tave myliu. Tėvas, mylįs sūnų, duoda jam maisto su saiku ir neleidžia jam gerti vieno vyno, bet įpila vandens, kad gėrimas būtų sveikintis: taip Dievas, trokšdamas patraukti sielą prie savęs, įmaišo jai į malonumus nelaimių, nes kitaip toji siela galėtų save pražudyti“. Jei ir tau bus atimti malonumai, nenusimink, bet kantriai ir nusižeminęs lauk Dievo aplankymo.

Gal būt, tuo kankinies, kad tokiaime padėjime nemyli Dievo? Tai žinok, kad myli, tik to nejunti; nes kas kita yra mylėti, o kas kita jausti, kad myli, kas kita padaryti gerą darbą, o kas kita būti tikrai įsitikinusiam, kad jį padarei. Tas įsitikinimas teikia mums pasitenkinimo ir malonumo, bet dvasinė nauda plaukia iš darbo. Sausroje Dievas darbu esti patenkintas, bet neduoda mums malonumo, kuris plaukia iš to dar-

bo, kad tuo būdu nuvalytų mūsų intenciją ir padaugintų mūsų nuopelnus. Todėl sausumo padėtis sielai yra naudinga, nes tuomet jos meilė yra grynesnė ir sujungta su auka: „Daugiau malonumo“, sako šv. Leonardas: „padaroma Dievui vienu veiksmu, atliktu dėl Jo, vadovaujantis vien tikėjimo šviesa, negu šimtu veiksmų, atliktų sielos jautrumė, prie kurio paprastai prisimaišo savimyla, nors kartais vos pastebima“; o šv. Pranciškus Salezietis sako, kad vienas maldos žodis sausumo laikų daugiau turįs vertės Dievo akiivaizdoje, kaip šimtas maldų malonumo laikų. Jei kas nors, norėdamas tave aplankyti, eina pėsčias kelias dešimtis mylių blogu keliu ir lietui lyjant, tai ar ne didesnę rodo tau meilę, negu kuris nors kitas, kuris iš arti atvažiuoja patogiam vežime ir gražiu oru. Taip pat ir siela, eidama prie Dievo dideliame varge ir vidujinių kentėjimų audroje, tvirtesnę rodo Jam meilę, negu tuomet, kai malonumai ir Dievo malonės ją tartum vežimu veža. Todėl tą sielą taip pat ypačiai Dievas myli, kaip tėvas myli sūnų, kuris nuo Jo visa, nors ir nemalonumus, priima ramia širdimi ir linksmu veidu. Tokia siela nešioja ant savęs antspaudą, kuris liudija ją patinkant Dievui; nes „nėra“, pasakė šv. Aloyzas: „kito tokio aiškaus ženklo pažinti, ar kas yra šventas ir ar priklauso išrinktųjų skaičiui, kaip tas, kad dievotai gyvendamas žmogus yra kankinamas apleidimų ir skausmų“.

Taigi ar verta nusiminti, kai Viešpats tokių bandymų atsiunčia? Greičiau reikia džiaugtis. Jei marmuras galėtų prabilti, ar skustų jis, kad akmens tašytojas daro iš jo gražią statulą: taip pat ar teisingai skustų siela, kad dangaus Viešpats bandymų kalnu tašo iš jos puikų savo Dievybės paveikslą ir tobulą savo malonės išdirbinių. Todėl atsiduok ramiai Dievo valiai ir sakyk: „Jei nori, kad būčiau tamsybėse, būk už tai palaimintas, o jei nori mane turėti šviesoje, taip pat būk palaimintas. Ar teiksies mane linksminti, ar panorėsi „bausti, būk lygiai palaimintas“. Visomis jėgomis saugokis aimanavimo ir neramumo ir elkis, kaip ligonis gydytojo priežiūroje. Kada šv. Rožę Limietę Viešpats aplankė baisia sausuma, ji nepametė vidujinės ramybės ir kartojo ne kartą šiuos žodžius: „Nors mane Viešpats užmuštų, Jame viltį turėsiu“.

Norėdamas įgyti panašų nusistatymą, atsimink, kad tikrai meilei nesvarbu malonumai ar jausmai, bet tikras ir tvirtas tarnavimas, o antra, būk įsitikinęs, kad tau, kaip vėjavaikiui sūnui, vieton glamonėjimų, verta duoti botagų; arba remk tobulybę darbais ir nusižemink prieš Dievą. „Viešpatie“, gali tada sakyti: „nesmi užsitarnavęs Tavo suraminimo, nei Tavo įkvėpimo: todėl teisingai darai, palikdamas mane varguose ir skausmuose. Net jeigu jūras ašarų išliečiau, dar nebūčiau vertas Tavo suraminimo“¹⁾.

¹⁾ Krist. Sek. Kn. III, 52, 1.

Sausume ir apleidime nenustok meldėsis ir ne-trumpink maldų, nors ir kažin kokios sunkios ir nemalonios atrodytų. Kad ištvertumei maldoje, nežiūrint į vidujinį atšalimą, junkis su Viešpačiu Jėzumi, kuris iš meilės tau, kad duotų tau pavyzdį, ėjo tuo tamsiu ir baisiu apleidimo keliu. Ir kaip Viešpats Jėzus Getsemani darže ilgai meldėsi, nors nejautė malonumo, taip ir tu nemesk maldos, nors negalėtumei nė lašo jausmo išspausti iš kietos širdies. Tegul tau tada rodos, kad esi statula, puošianti Dievo šventyklą.

Taip pat nenustok vaikščioti prie šv. Komunijos, nors ir nejauti jos troškimo, nei nematai jos vaisių; nes, kaip ligonis ima jėgas iš maisto, nors nejaučia jokio gardumo, taip ir siela, vertai valgydama dangišką Duoną, pati nejausdama auga ir tvirtėja dvasiniame gyvenime. Nepamesk paprastųjų savo lavinimų ir gerų darbų; ypačiai būk ištikimas mažuose ir kasdieniniuose dalykuose, kad prisirengtum prie didesnių. Šv. Kotryna Sienietė, neatsižvelgdama į sausumą ir pagundas, atlikinėjo visas savo dievotumo praktikas, taip save ragindama: „Vargše tarnaitė, ar tu užsitarnauji bent kokių malonumų? Ar nenorėtum visą gyvenimą tamsoje ir nelaimėse praleisti, kad tik nebūtum paskandinta? Pasišventei Dievui tarnauti ne tam, kad turėtum visuomet šiame gyvenime malonumų, bet kad per amžius turėtum Dievą danguje. Todėl įgauk drąsos ir ištverk ištikimai, kaip tai esi kalta savo

Viešpačiui ir Mokytojui“. Jei trokšti palengvinimo, tai neieškok jo sutvėrimuose, nes nerasi, o nuliūdinsi Viešpatį Dievą, kuris trokšta, kad būtum ant kryžiaus be suraminimo. Jeigu Dievą pamestum, o grįžtum į pasaulį, liktum panašus į keleivį, kuris dideliame šaltyje puola į sniegą ir saldžiai užmiega, bet užmiega jau amžinai.

Nesiskųsk žmonėms dėl sausumo ir vidujinių bandymų, nes tai būtų „karališkos paslapties“ išdavimas. Tačiau gali ir net privalai atidengti savo kentėjimus dvasios vadovui ne tiek dėl to, kad rastumei palengvinimo, kiek dėl to, kad pamokytų tave, kaip privalai juose elgtis. Juo taip pat reikia pasitikėti ir visai jam atsiduoti, nes jis turi būti tavo Mozė kelionėje per tyrus.

Kai susumas ir apleidimas tau atrodo labai ilgas ir nemalonus esąs, gali melsti, kad Viešpats tau parodytų vėl savo saldų veidą: „O Jėzau, keliaujančios sielos paguoda“, taip šauk su šv. Laurynu: „ateik, ateik, nes be Tavęs nėra linksmos dienos nei valandos, nes Tu — mano džiaugsmas ir be Tavęs tuščia mano namuose“. Pirmiausia melskis taip, kaip meldėsi Išganytojas Getsemani darže: „Tėve, jei nori, atimk šitą taurę šalin nuo manęs“; nes už tokią maldą Dievas dažnai atlygina, gražindamas vidujinius malonumus. Kad sujudintum Dievo Širdį, klabink per Marijos Širdį ir, be to, būk gailestingas ir mokėk atjausti savo brolių vargus, nes Viešpats yra be galo geras ir maloningas tai sielai, kuri,

nežiūrėdama savo kentėjimų, neatsisako pareikšti užuojautos kenčiantiems. Jei Viešpats ne tuojau išklausytų, nenusigąsk. Elisas išprašė iš Dievo lietaus, bet tik pasimeldęs jau septintą kartą: taip pat, kai tavo siela išdžius, kaip žemė be vandens, prašyk ilgai, prašyk karštai, kad Viešpats Dievas sudrėkintų ją dangišku vandeniui. Šventieji tokiuose kentėjimuose išbūdavo kelerius ir net keliolika metų, pavyzdžiui, šv. Antanas, šv. Pranciškus Serafiškas, šv. Angelė, šv. Teresė, šv. Magdalena Pazietė ir t.t. O jei net ir visas tavo gyvenimas būtų viena bandymų ir kentėjimų juosta, atsiduok Dievo valiai, nes „tavo kelias yra Dievo rankoje“, o Dievas žino geriau, kuris kelias tau yra išganomiasias.

4. *Kantrybė pagundose*

Dievas, norėdamas išrinktą sielą tobulai apvalyti, vartoja tam ne tik sausumą ir apleidimą, bet taip pat ir pagundas. Tada geiduliai, kaip paleisti nuo grandinės šunes, užpuola sielą ir padaro ją sau žaislu; puikybė ją išpučia, pageidimas degina, pyktis kandžioja, nusiminimas tąso, tinginystė slegia. Užaina pagundos tokios biaurios, kaip pragaras, ir tokios smarkios, kaip viesulas, kuris pagriebia sielą, tartum lengvutį lapelį, ir mēto ją į visas puses taip, jog ji pasijunta neturinti jėgų kovai ir noro gintis. Jai rodos, kad ji esanti pragare, kad esanti piktoji dvasia. Tas bandymas yra sunkiausias ir skaudžiausias.

sis, nes siela mano, kad nuolatos sutinkanti su pagundomis; iš čia eina joje neramumas, kartais net neviltis. Be to, tokios pagundos nesiduoda niekaip pašalinamos, bet, kaip staiga atėjo, taip netikėtai ir dingsta; užpuldinėja įkyriai ir iš visų pusių taip, jog siela yra baisios netvarkos ir išnaikinimo reginys.

Kodėl gi Dievas leidžia panašius bandymus? Savo garbei ir sielų naudai. Būtent, Viešpats leidžia išrinktą sielą gundyti, kad parodytų joje malonės pergalę. Taip leido gundyti Jobą, kad pasirodytų, ką gali nuveikti teisingas tarnas, Dievui padedant. Leidžia gundyti tuo tikslu, kad išmokytų sielą nusižeminti. Kai siela ilgesnį laiką eina Dievo keliu ir ragauja saldžios ramybės, lengvai įsikalba, esanti nesutepta ir laisva nuo sugedimo, kuri padarė nuodėmę; arba kad jau įgijusi angelišką skaistumą ir pasiekusi dangų ant žemės. Iš to lengvai gema didžiavimasis savimi, budėjimo trūkumas ir tingėjimas Dievui tarnauti. Todėl, kad ištrauktų sielą iš to apjaukimo, kad atidengtų jai josios prigimties sugedimą ir priverstų ją budėti ir kovoti, o vienkart prie šventos baimės ir pasitikėjimo, leidžia Viešpats, kad ją pagundos užpultų. Kartais vėl Viešpats Dievas pagundomis palaiko sielą nusižeminiame. Kaip Izraelitų palapinė viduje buvo turtinga ir graži, o iš viršaus buvo apdengta paprastomis odomis, taip Dievas pagundomis uždengia nuo sielos jos dvasinius turtus, kad nepakiltų

puikybėn. Kartais Dievas leidžia tas pagundas tam, kad sielą sutvirtintų ir patobulintų dorybėse, kurios įgyjamos ne ramybe, bet kova. Kaip pilį iš tos pusės stiprinama, iš kurios tikisi užpuolimo, taip toji dorybė darosi pastoviausia, kuri išlaiko daugiausia užpuolimų. Galiausiai ir tuo tikslu, kad padaugintų sielos nuopelnus, kad pripildytų ją gausių dovanų — atlyginti už nugalėjimą arba padaryti iš jos tinkamą įrankį di-deliems ir šventiems darbams.

5. *Kaip laikytis pagundų laiku?*

Jei būtum panašioje padėtyje, nesiskusk, nes jau matei, kad Dievas leidžia ją tavo naudai. Samsonas užmuša pastojusį jam kelią liūtą, o iš jo nasrų vėliau išima medaus korį: taip pat ir pagunda, kaip liūtas, pastoja kelią į tobulybę, bet, kai ją nugali, iš jos gauni dvasinio malonumo ir saldybės. Pagundų nebijok, nes visos tos netikėjimo ir nusiminimo mintys, visi tie pykčio, neapykantos arba neskaistybės jausmai yra piktos dvasios gundymas ir sugadintos prigimties sujudimas, — todėl nėra nuodėmė, kol valia jiems priešinasi. Tiesa, to priešinimosi nejunti ir kaip tik dėl to kankiniesi, bet toji baimė, kad nenusidėtum, tas nuliūdimas, kad galėjai nusidėti, yra geriausias įrodymas, kad nenusidėjai. Dažnai pakalnėje siaučia audra, o tuo tarpu kalno viršūnėje gražiausia giedra; taip pat ne kartą jautulių dalyje siunta geiduliai, siaučia pagundos, o

sielos aukštumose, kur viešpatauja valia, karaliauja saldi ramybė ir šventas su Dievu susivienijimas. Neišgąstauk ir nenuliūsk net tada, kai pagundos esti labai audringos arba ilgai trunka, nes tai — žymė, kad piktoji dvasia tavęs bijo, jei savo pyktį taip labai įtempia, ir kad su pagunda nesutikai. Jei būtum sutikęs, tai pagunda būtų nurimusi taip, kaip šuo nustoja loti, kai jį įleidžia į namus.

Kad galėtum pagundų nebijoti, pirma pripažink savo negalią ir skurdą ir paskui su visu pasitikėjimu atsiduok Dievui. Kalbėk tada su dievotu „Kristaus Sekimo“ autorium: „O! už vis labiau palaimintoji Malone . . . ateik, nuženk prie manęs, nuo ryto pripildyk mane savo linksmybės, kad nuo nuvargimo ir sustingimo nesusilpnėtų mano siela. Jei mane įvairūs skausmai gundys ir vargins, „nebijosiu nelaimių, nes Tu esi su manim“ (Ps. 22, 4). Malone Tavo yra mano jėga, patarimas ir pagalba mano. Ji stipresnė už visus priešus ir išmintingesnė už visus išminčius“¹⁾. Šv. Joana Pranciška Šantal, smarkių pagundų užpulta, rašė savo dvasios vadovui šv. Pranciškui Saleziečiui: „Esu suspausta baisių pagundų ir dvasinių kentėjimų; prieš juos neturiu kito įrankio, ar palengvinimo, kaip tik, kad be perstojimo kreipiu savo žvilgsnį į Dievą ir puolu su vaikišku pasitikėjimu į Jo glėbį“. Mels-

1) Krist. Sekimas. Kn. 3. sk. 52, 5.

kis taip pat į šv. Panelę Mariją, nes Jinai gundomus pridengia savo globos apsiaustu. Tai patyrė šv. Pranciškus Salezietis. Besimokydamas Paryžiuje, ilgą laiką jis jautė dvasios sausumą, sujungtą su įvairiomis pagundomis ir su baime, tikrai lygia nevilčiai. Labiausiai jį kankino ta mintis, kad viskas, ką tik jis daro, yra nemeilu Dievui, nes jis jau esąs paskirtas pasmerkimui. Vieną kartą, kai tos pagundos buvo didesnės, nuėjo jis į šv. Stepono iš Grėso bažnyčią ir, puolęs ant kelių prieš Dievo Gimdytojos paveikslą, maldavo per Jos užtarimą malonės, kad bent šiame pasaulyje mylėtų Viešpatį Dievą visa širdim, jei jau negalės Jo mylėti amžinybėje. Kartu atkalbėjo maldą: „Atsimink, o Geriausioji Panelė“. Vos tik ją pabaigė, štai tuoju pajuto, kaip sėkminga yra Dievo Gimdytojos pagelba, nes pagunda pasišalino, o jaunikaitis atgavo pirmąsias sielos ramybę ir linksmumą.

Neapleisk tada paprastųjų maldų ir dievotų lavinimų, nes kitaip pats išmestum iš rankų ginklą ir piktoji dvasia lengvai galėtų tave nugalėti; nors tavęs ir nenugalėtų, gana jau jai būtų to laimėjimo, kad atitraukė tave nuo maldos. Tačiau nedaryk jokių pasižadėjimų, nes, kaip sudrumstame vandenyne nieko negalima matyti, taip pat ir pagundų sudrumsta siela negali suprasti Dievo valios. „Nuliūdimų ir sumišimų metu“, sako šv. Ignatas: „nepridera daryti jokio nutarimo, priešingo pirmesniems nutarimams,

ir nieko gyvenime nekeisti, o ypačiai nesurišti savęs jokiais įžadais“.

O kaip panašias pagundas nugalėti? Visų pirma, turėk tvirtą nusistatymą niekuomet nerūstinti Dievo ir dažnai jį panaujink. Kai pagunda spaudžia, kreipkis trumpa malda į Dievą, o paskui būk ramus. Pagundai praėjus, ne-tyrinėk baimingai, ar sutikai, bet, sužadinęs gailę už visus galimus puolimus, atsiduok su visišku pasitikėjimu dvasios vadovo sprendimui.

Jei tas bandymas ilgai truktų, manyk gerai ir laikyk tai aiškiausiu įrodymu, kad Viešpats tavimi rūpinasi ir gamina tau gausių dovanų; „nes ypatingesnių pagundų laikas yra laikas ypatingesnių malonių“, sako dvasinio gyvenimo mokytojas Faberis. Pagaliau, ramink save ir tuo, kad tuo pačiu keliu ėjo šventieji. Šv. Joana Pranciška keturiasdešimt vienerius metus kentėjo baisiausius kentėjimus: nuolatinę baimę ir smarkiausias pagundas. Jos gyvenimas buvo nuolatinis kentėjimas ir vienas vidujinis kryžius. Šv. Grigalius Nazianzietis ir šv. Jeronimas, nežiūrind atgailos gyvenimo ir gilios senatvės, patyrė įkyrių ir nešvarių pagundų, šv. Ugoną kankino piktžodžiaujamos mintys, šv. Kotryną Sienietę — nepadorūs vaizdai, šv. Magdalena Pazietę — kūno geiduliai ir nusiminimo pagundos, palaimintą Enriką Suzo ištisą dešimtį metų kankino ta mintis, kad jis yra Dievo atmestas. Tačiau, nežiūrint viso to, šventieji visuomet garbino išmin-

tingiausius Dievo sprendimus, ir tu juos garbink taip pat.

6. *Kantrybė netobulumuose ir puolimuose*

Nemažas yra trokštančiai tobulybės sielai kentėjimas, kai ji negali pasidaryti tobula tiek ir tuomet, kaip pati norėtų; ne kartą taip pat pradeda dėl to nerimauti ir nuliūsti. Iš kur gi tas kentėjimas pareina? Dažniausiai iš savimylės. Būtent, yra sielų, kurios su užsidegimu rėdosi dorybės rūbais, bet nėra laisvos nuo savimylės. Jos trokšta būti lyg kokiais angelais ant žemės, trokšta niekuomet iš savo atminties neišleisti Dievo, nepažinti jokių išsiblaškymų, nepatirti jokių pagundų, nejausti nemalonumo arba pasibiaurėjimo. Bet, priešingai, trokšta vaizduotę turėti užimtą šventų paveikslų, širdį degančią meilės ugnimi, valią — sparnais kylančią į Dievą, žodžiu sakant, trokšta pasiekti aukščiausią tobulybės viršūnę. O kai tie jų perdėti norai neįvyksta, kai pajunta savo silpnumą, skurdą ir prigimties sugedimą, kai pamato, kad, užuot greitai žingsniuėjusios prie Dievo, vos velkasi su dideliu vargu pažeme ir į akmenis žeidžia sau kojas, tada įpuola į nusiminimą, susierzinimą ir nuliūdimą. Kad to išvengtumei, sutik ir šiame atvejuje su Dievo valia ir todėl trošk tik tos tobulybės, kurios Dievas iš tavęs trokšta, ir vien dėl to, kad Dievas jos trokšta. Nenorėk vienu akimirksniu pasidaryti tobulas,

nes tai yra negalima; o jeigu būtų galima, tai būtų labai pavojinga, nes lengvai galėtų pakilti puikybėn ir tapti Liucipieriu. Nenusimink, jei negali nusikratyti kai kurių netobulybių; dažnai Viešpats Dievas tyčia palieka sielai kai kurias klaidas ir netobulybes, kad priverstų ją nuolat kovoti ir budėti, kad parodytų jai žmonių silpnumą ir malonės reikalingumą, arba kad uždengtų nuo jos akių jos šventumą ir tuo išlaikytų ją nušizeminime.

Darbuokis visomis jėgomis, kad jos netobulumus išnaikintum, bet, nepasisekus taip, kaip norėtumei, nenustok ramybės ir kantrumo, kuri reikiama rodyti ne tik artimui, bet ir sau pačiam. Svarbus yra šv. Pranciškaus Saleziečio išpėjimas vienai sielai: „Norėtumei nusikratyti netobulybės, ir aš taip pat to norėčiau. Bet neramumas, kuri iš to jauti, kelia įtarimą, kad tavo troškimas nėra geras. Taip, iš tikrųjų, nėra jis grynas, nes kelia neramumą. Neapkęsk savo netobulybių dėl to, kad yra netobulybė, bet mėk jas dėl to, kad duoda tau pažinti savo menkumą ir silpnumą ir kad teikia tau progos lavintis dorybėse, o Viešpačiui Dievui — parodyti savo gailestingumą“. Jei Viešpats davė tau išdirbti kietą ir akmenuotą žemę, tai yra atkaklią ir nepalinkusią prie dorybės prigimtį, nenustok noro dirbti, nes, juo sunkesnis bus darbas, juo gausesnis bus atlyginimas. Ypatingai saugokis tos minties, būk tau tobulybę pasiekti esąs negalimas daly-

kas, nes toks netekimas vilties paprastai yra piktos dvasios darbas. Ji, negalėdama patraukti sielos į nuodėmę, stengiasi bent sulaikyti ją tobulybės kelyje, įkalbinėdama jai, kad būtų per didelis drąsumas ir puikybė siekti prie tobulybės viršūnių, kurias buvo pasiekę šventieji, kad tau gana esą būti ir žemesniame laipsnyje. Ir ne kartą pasitaiko, kad siela duodasi pagauti ant tos netikro nusižeminimo meškerės.

Dažnai Viešpats Dievas leidžia siekiančiai prie tobulybės sielai įpulti į mažas nuodėmes, nors siela jų ir nemėgsta, kad tuo būdu išmokyti ją nusižeminimo. Kada faraonas priešinosi Dievo valiai, galėjo jį Dievas nubausti, užleisdamas liūtus arba žalčius, tačiau to nepadarė, bet išrinko menkus sutvėrimėlius, — muses ir varles; ir kodėl gi taip? — kad labiau pažemintų išdidų faraoną. Taip pat einančiai prie tobulybės sielai dažnai leidžia įpulti į mažas nuodėmes, kad pamatyti, kokia esanti silpna, jei tokios mažos pagundos negali nugalėti.

Tų puolimų priežastis iš dalies yra mūsų toks didelis silpnumas, jog — kaip jau kitur sakiau — be ypatingos Dievo malonės negalima išvengti visų lengvų nuodėmių.

Tą silpnumą jaučia net tobulos sielos. „Nemanykit“, sako šv. Teresė: „kad tos išrinktos sielos, kurios karštai trokšta ir nutaria vengti mažiausios netobulybės, būtų laisvos nuo visų klaidų ir prasižengimų. Tiesa, tos nuodėmės tē-

ra lengvos, nes nuo mirtinų išsisaugo nesuteptos, nors ir čia nėra visai tikros, kad nebeturėtų bijoti“. Ir tu nepasitikėk per daug savimi, bet būdėk nuolatos, o kai pulsi, tuojau kelkis ir eik toliau Viešpaties keliu, stengdamasis pataisyti tai, kas buvo sugadinta. Venk, kiek galėdamas, mažiausių nuodėmių, o ypatingai nuodėmių, daromų sąmoningai, bet, iš kitos pusės, saugokis neramumo ir nuliūdimo; nes, kas panašiuose atsitikimuose sumišta ir nuliūsta, sako šv. Aloyzas, tas tuo pačiu pasirodo dar nepažįstas savęs.

Priešingai, kas save jau pažino, tas žino, kad jo širdis yra laukas, kuris daigina erškėčius. Juo labiau saugokis užsidegimo ir pykčio, kuriam panašiuose atsitikimuose kai kurios sielos pasiduoda. „Tai yra“, kaip sako šv. Pranciškus Salezietis: „asmenys ypačiai jautrios sąžinės ir pilni geros nuomonės apie save taip, jog laiko save tobulais, todėl nerimauja, kai pastebi savyje kokias nors klaidas arba netobulumus. Galima jas palyginti su neprotingais išlepėliais, kurie visuomet yra labai susirūpinę savo sveikata, menką negalavimą laiko didele liga ir, nuolatos vartodami vaistus, iš tikro patys naikina sau sveikatą“.

Pasitaiko, kad net dievotai sielai, kuri per daug apie save pradeda manyti ir tingėti, Viešpats Dievas leidžia įpulti į sunkią nuodėmę, kad ją tuo būdu ištrauktų iš puikybės arba atšalimo. Dievas čia elgiasi taip, kaip tas gydytojas, kuris,

negalėdamas išgydyti ligos, esančios žmogaus viduje, išveda ją paviršium biaurios voties pavidaile ir paskui votį perpiauna. Taip Viešpats padarė su Dovidu, Petru ir daugeliu kitų. Šventieji moko, kad kartais net naudinga yra puikuoliams įkristi į sunkią ir matomą nuodėmę, kad išmoktų save niekinti ir savęs bijoti. Taip gailestingiausias Dievas pačias nuodėmes vartoja, kaip paraginimą geriau ir ištikimiau tarnauti; nes, kai siela apsvarsto savo nuodėmių baisybę ir Dievo gailestingumo didybę, įgauna didelio nusižeminimo ir gyvesnės meilės, daros atsargesnė ir atsižada savo valios, kuri įstūmė ją į tokį pažeminimą ir nelaimę. Niekuiomet Dovidas nebūtų turėjęs tokio gilaus nusižeminimo, jei nebūtų nusidėjęs, nei Magdalena tokios karštos meilės, jei nebūtų jai Viešpats taip daug nuodėmių dovanojęs. Iš tikrųjų, „Dievą mylintiems viskas išeina į gera“. Bet kaip šitokiame atsitikime laikytis?

Pirmiausia, nepyk ant savęs, nes tuo pačiu parodytum paslėptą savo puikybę, duodamas suprasti, kad laikai save geresniu, negu esi. Be to, pyktis dėl padarytos nuodėmės yra didesnė blogybė, kaip pati klaida todėl, kad paskui save traukia nuliūdimą ir vilties netekimą. Kaip apsisaugoti nuo to pykčio? O gi nereikia neapkęsti nuodėmės dėl to, kad mes galėjome į ją įpulti ir sužepti sielą, bet dėl to, kad jinai priešinasi Dievo valiai ir yra Švenčiausiojo Majestoto įžeidimas;

toks gailestis bus gilus, bet drauge ramus ir nužeminantis. Šv. Pranciškus Salezietis pataria nusidėjus paklausti savo širdį, ar ji, nežiūrint puolimo, turi tvirtą ir gyvą norą Dievui tarnauti. Jei-gu atsakys teigiamai, tuomet reikia įspėti ją meiliai ir ramiai, taip jai kalbant: „Mano širdie, mano drauge, Dievo vardu būk tvirtesnė, žiūrėkime į priekį, žiūrėkime į save ir kilkime prie Dievo, kuris yra vienintelė mūsų parama“. Užuoat ant savęs rūstavęs, giliai nusižemink, išpažindamas, kad esi nusidėjėlis, nes toks nusižeminimas yra labai naudingas sielai. „Žmogus“, sako šv. Teresė: „daugiau nupelno per vieną dieną, kurioje, jausdamas savo menkumą ir nuodėmes, nusižemina prieš Dievą, kaip per daugelį dienų besimelsdamas“. Jei tave sutiktų kokia gėda dėl padarytos nuodėmės, priimk ją su džiaugsmu, bet nuodėme biauėėkis visa siela ir gailėėkis už ją, kaip už išniekinimą, padarytą Viešpaėiui Dievui.

Antra, nenusimink taip, lyg jau nebebūtų tau dovanojimo; juk neveltui kabo ant kryžiaus Išganytojas, o po kryžiumi stovi nusidėjėlių priėbėga — Marija. Net pasikartojantieji puolimai teneįstumia tavęs nusiminiman, nes Viešpaties gailestingumas neturi galo. „Nors kažin kokios gausingos ir baisios būtų tavo nuodėmės, sako dievobaimingas rašytojas Liudvikas Blozijas: „niekuomet nenustok vilties ir nemanyk, kad jos negali būti atleistos“. Puolei? Kelkis ir grįžk

prie savo sielos Gydytojo, o rasi sau atvirą Jo gailestingumą. Puolei antrą kartą? Antrą kartą kelkis, vaitok, šauk, o priims tave tavo Išganytojo pasigailėjimas. Nupuolei trečią, ketvirtą ir penktą kartą? Kelkis vėl, verk, dūsauk ir nusizemink, o Dievas tavęs neatstums; nes niekuomet nepaniekino ir nepaniekins sutrintos širdies, niekuomet neatmetė ir neatmes to, kuris per tikrą atgailą prie Jo bėga. Kol tu nenustosi keltis, tol Dievas taip pat nenustos tavęs priiminėti... ir tavo piktumas bei silpnybė niekuomet nebus tokie dideli, kad prašoktų Dievo gailestingumą, kuris neturi nei saiko, nei ribų.

Užuot nusiminęs, juo labiau pasitikėk Dievu, juo didesnė yra tavo nelaimė ir skurdas. Nemočas vaikščioti vaikas dažnai parpuola ir, negalėdamas atsikelti, tiesia rankas į motiną, kuri tuoju skuba jam pagelbėti: Dievas myli tave labiau, negu motina savo kūdikį, taigi, kai tik parpuoli, tiesk savo rankas į Jį ir maldauk pagalbos, o būsi išklausytas. Kaip tėvas pasigaili vaikų, sako pranašas Dovidas, taip Viešpats pasigaili tų, kurie Jo bijosi, nes Jis žino mūsų prigimtį, atsimena, kad mes — dulkės (Ps. 102, 13—14). Pasitikėk Dievo gailestingumu, sakydamas su patriarku Jobu: „Nors Jis ir užmuštų mane, juo tikėsiuos“ (Jobo 13, 15).

Trečia, nenustok dirbęs, nemanyk, būk kelias tobulybėn tau esąs uždarytas. Štai, šv. Petras išsigynė savo Mokytojo, o tačiau gavo aukštą

vieta ant žemės ir didelę garbę danguje. Todėl ir tu, nežiūrint praėjusiojo tavo gyvenimo nuodėmių ir neištikimybės, gali pasidaryti šventas. Šv. Jonas Auksaburnis ramina mus sakydamas, kad niekas neturi nusiminti dėl savo išganymo. Nors esi muitininkas, bet gali būti evangelistas, nors esi piktadaris, bet gali tapti apaštalu. Todėl nesakyk: „Jau viskas mano prarasta, aš tiek Dievo malonių pragaišinau, jog jau jokios malonės nesu vertas“; nes toks nusižeminimas, kuris atima viltį ir ramybę, kuris prislegia sielą ir apsiaučia ją tamsybių ir liūdesio debesiu, yra velnio darbas. Šventas nusižeminimas pasireiškia visai kitaip. Jis, nors liepia gailėtis už nuodėmes ir save niekinti, tačiau kelia sielą vilties sparnais ir uždega joje šventą darbštumo ugnį.

Todėl su nusižeminimu, viltimi ir gailėsčiu eik išpažinties, bet nereikalauk tikrumo, kad Viešpats tau dovanojo, nes toks tikrumas būtų žalingas. Kada viena moteriškė prašė šv. Grigalių Didįjį, kad užtikrintų Dievą dovanojus jai nuodėmes, šventasis tarp kitų pasakė šiuos žodžius: „Žinok, dukte, kad nesirūpinimas gimdo tinginystę. Todėl netrošk šiame gyvenime užtikrinimo, kad Viešpats tau viską atleido, nes per tai galėtumei pasidaryti nerūpestinga ir apsnūdusi. Parašyta: „Palaimintas žmogus, kuris visuomet bailus“ (Patarlių 28, 14); ir vėl: „Tarnaukite Viešpačiui baimėje ir džiaukitės jam su drebėjimu“ (Ps. 2, 11). Todėl mūsų siela visą gy-

venimą turi būti surakinta baime, kad vėliau galėtų naudotis tikrumu ir džiaugsmu be pabaigos“.

Užuot ieškojęs tikrumo, visuomet šventai bijok ir nuolat gailėkis; baimė padarys tave atsargesnį, o gailestis išnaikins nuodėmės nuodus ir nuvalys sielą. Viešpats Jėzus teikėsi tai apreikšti šv. Gertrudai palyginimu: „Kaip mėgiantis švarumą žmogus, vos tik pamatęs ant rankos dėmę, tuojau ją nuplauna, o nuplaudamas dėmę, taip pat numazgoja drauge vieną ir kitą ranką: taip siela, plaudama gailesčio ašaromis vieną dėmę, nusivalo visa ir meilesnė darosi mano akyse“.

Tuo būdu net nuodėmės Dievas panaudoja sielos naudai. Žodžiu sakant, Viešpats Dievas sielą į tobulybę veda taip, kaip senovėje vedė izraelitus iš Aigipto Pažadėtojon Žemėn. Aigipto nelaisvė reiškia nuodėmės nelaisvę, kurioje vaitoja daugybė nelaimingų sielų; medum ir pieną tekanti Kanaano žemė vaizduoja palaimintą ir be galo gražią tobulybės šalį. Kai Viešpats veda sielą į tą šalį, elgiasi su ja paprastai taip, kaip su išrinktąja tauta. Aną tautą veda per Raudonąją jūrą, paskui veda per tuščią ir nevaisingą dykumą, kur pasmerkia bastytis per keturiasdešimt metų, tačiau duoda jai Mozę valdytoju, o šviesos ir rūko stulpą vadovu, siunčia jai manos, duoda iš uolos vandens, liepia pastatyti palapinę ir paskelbia savo įstatymus. Be to, priverčia izraelitus kariauti su kaimyninėmis tautomis, kurias vieną kartą jie nugali, o kitą kartą patys

smūgi kenčia, destis, ar klauso Dievo valios, ar Jam priešinasi. Pagaliau, po keturių dešimčių klajojimo metų įeina Izraelio tauta į Pažadėtąją žemę, bet čia, vietoje poilsio, laukia ją naujos kovos. Net Kanaano žemę paėmus, Jeruzalėje pasilieka jebuzėjai, o pasieniais tyko kiti žiaurūs priešininkai. Todėl izraelitai nuolatos turi budėti ir dažnai griebtis ginklo.

Taip pat ir siela pereina dvasiniame gyvenime dykumas, kur pakelia įvairius bandymus ir kentėjimus, bet toje kelionėje turi šviesos ir rūko stulpą, t. y. tikėjimą, Mozę, t. y. vadovą, sandoros skrynią, t. y. Švenčiausią Paną, ir maną iš dangaus, t. y. Švenčiausiąjį Sakramentą bei nuolatinę Dievo globą. Siela privalo nuolat kovoti. Tose kovose kartais ji nugali, o kartais puola, destis, ar laikosi Dievo, ar remiasi vien savimi. Net tuomet, kai įeina į tobulybės šalį, negali nustoti budėjusi ir nėra nuo kovų laisva, nes ir tuomet aplink ją nuolat suka jos priešininkai — nedoras pasaulis ir piktoji dvasia. Ji turi priešininką net savo nariuose, kuriuo yra pikti geiduliai ir savimyla. Laiminga siela, jei nuolat buodi ir maldos ginklą laiko rankose; tada nugali savo priešininkus ir praplečia savo ribas. Bet, kai tik užmiega arba nusigręžia nuo Dievo, tuojau užpuola priešininkai ir paima ją nelaisvėn. Ką gi jai tuomet daryti? Reikia kreiptis su nužemintu gailesčiu į Dievą, o Jis išvaduos ją, kaip tiek kartų vadavo Izraelį.

7. *Kantrybė kituose dvasiniuose kentėjimuose.*

Nustojimas dvasios vadovo ir skrupulai.

Kitas dvasinis kentėjimas yra nustojimas dvasios vadovo, kuris per ilgesnį laiką buvo ištikimas draugas, gynėjas, suramintojas ir sielos tėvas. Tas kentėjimas yra skaudus, ypač tuomet, kai pirmesniojo dvasios vadovo negali pakeisti joks kitas, nes sielai rodos, kad ji yra kaip ta našlaitė, be globos palikta, ar kaip aklas elgeta, pamestas ant slidaus tako. Todėl ne kartą nuiliūsta, svyruoja, nerimauja, net atšala dvasiniame gyvenime. Ar teisingai? Nėmaž ne. Tiesa, sielai, trokštančiai eiti tobulybės keliu, vadovas yra būtinai reikalingas, ir taip pat reikalingas yra pasitikėjimas vadovu, bet ar teisinga aiškuoti arba, kas yra dar blogesnis daiktas, pamesti tobulybės kelią, jei Viešpats atima vadovą? Argi Dievas tuomet nustoja būti sielos tėvu ir vadovu? Argi negali suteikti kito vadovo arba vidujiniu įkvėpimu vesti sielą, kaip vedė atsispyrėlius tyruose? Juk padaryti mus šventesnius nėra vadovo darbas, bet paties Dievo.

Todėl nenusimink, jei nustotum vadovu, bet ir tada garbink išmintingiausią Dievo valią, būdamas tvirtai įsitikinęs, kad visa tai įvyko tavo naudai. Gal vadovo neapsižiūrėjimas ar pataikavimas ar per didelis prie jo prisirišimas trukdė tavo sielai žengti priekin, ir todėl Viešpats Dievas suteikė tau malonę, jį atimdamas. Jeigu

manai, kad atėmimas buvo bausmė už tavo nusikaltimus, tada priimk bausmę kantriai ir su atsidavimu Dievo valiai, o nuginkluosi Jo rūstybę ir išprašysi sau tolesnę Jo globą. Šiaip ar taip, neprisirišk per daug ir žmogiškai prie vadovo, nors kažin koks būtų mokytas ir šventas, bet, remdamasis visų pirma Viešpačiu Dievu, prašyk Jį visomis jėgomis, kad Jis pats vestų tavo sielą ir pats išrinktų tau vadovus.

Skaudus kentėjimas yra taip pat skrupulai. Skrupulais suprantame nepagrįstą arba nereikalingą bailumą sąžinės, matančios priedermę ar nuodėmę ten, kur jos visai nėra, ir nuolat abejojančios ir besirūpinančios. Jei tokia padėtis reiškiasi sielos atsivertimo pradžioje, tai gali būti jai naudinga, nes lenkia ją prie tobulesnio nusivalymo ir didesnio atsargumo; bet vėliau daros labai žalinga liga.

Kuo toji liga pasireiškia? Skrupulinga siela mato nuodėmę ten, kur jos nėra, ir ten mirtiną nuodėmę, kur tėra tik lengva; kai turi ką nors daryti, svyruoja ir abejoja, ar tai yra gera ar pikta; ką nors jau padariusi, kankinasi, kad gal suklydusi. Eidama išpažinties, negali padaryti sąžinės apyskaitos, nes viskas jai rodosi nuodėmė; per išpažintį sakosi net pagundas, su kuriais nesutiko, nemokėdama atskirti pagundos nuo nuodėmės, tai vėl pasakoja menkas ir nieko nereiškiančias aplinkybes, kurias laiko svarbiomis. Po išpažinties yra dar neramesnė, nekaip

buvo prieš ją, manydama, kad neturėjusi gailės-čio arba ne viską išpažinusi; todėl bijo eiti prie Dievo Stalo ir vėl grįžta pas išpažinties klausytoją. Pirmiau buvusias išpažintis laiko negeromis, todėl kiekviena jos išpažintis yra visuotinė. Visuomet klausia patarimo, o niekuomet nenusiramina; vieno išpažinties klausytojo jai negana, todėl maino juos, kaip ligonis gydytojus, bet nė vieno neklauso, nes mano, kad nė vienas nesuprato jos padėties.

Kokios tos ligos priežastys? Dažnai paniuręs ir karštas būdas, ypač tuomet, kai labiau marinemasi, arba esant silpnai sveikatai. Toliau eina nežinojimas priedermių ir įsakymų, taip pat nepažinimas žmogaus prigimties ir dvasinio gyvenimo, iš ko kyla klaidingi įsivaizdavimai, kad dievotas žmogus turįs būti laisvas nuo silpnybių, klaidų, išsiblaškymų, pagundų ir geidulių sukilimo, žodžiu, nuo pirmgimės nuodėmės vaisių. Kartais skrupulų priežastis yra puikybė, prisi-dengusi dievotumo skraiste ir niekinanti kitų patarimus, kartais skaitymas perdaug griežtų dvasinių knygų, arba besaikis marinimasis ir budėjimai naktimis. Kartais pats Dievas siunčia sielai panašų bandymą, kad duotų jai progos atlikti atgailą už praėjusiojo gyvenimo nuodėmes, išlaikytų ją nusižeminime, palenktų prie didesnio budėjimo ir tobuliau apvalytų. Kartais pagaliau piktoji dvasia, Dievui leidžiant, kelia sieloje didelę baimę, užpuldinėja ją, stumdama nusimi-

niman ir pakišdama nešvarius vaizdus ir žodžius. Kartu stengiasi taip pat jai įkalbėti, kad ji neverta melstis ir Dievui tarnauti, kad viskas jos jau prarasta.

Jei siela yra kantri, nusižeminusi ir paklusni išpažinties klausytojui, tada didelis skrupulingumas išeina jai į gera; bet priešingu atveju padaro nemaža nuostolių, nes skrupulai atima sielai linksmumą, džiaugsmą, jėgą ir tvirtybę, o įmeta ją į nuliūdimą. Dažnai net paskandina ją nusiminime; jei yra stiprūs ir ilgai trunka, gali privesti lig pamišimo arba noro nusižudyti. Jie sulaiko sielą nuo gero, rodydami jai nuodėmę kiekviename žingsnyje; nukreipia nuo svarbių pareigų, o verčia užsiimti menkniekiais; baido nuo maldos bei šv. Komunijos ir veda prie dvasinės tinginystės. O kadangi išdirba klaidingą sąžinę, tai darosi daugelio nuodėmių šaltiniu; ir teisingai yra pasakęs mokytas Gersonas, kad per daug baili ir skrupulinga sąžinė kartais yra žalingesnė už palaidą, nes skrupulinga sąžinė — tai kelias be galo, kuris vien tik vargina ir kankina, o į tikslą, t. y. išganymą neveda. Skrupulinga siela neteikia nei Dievui garbės, nei žmonėms naudos, nei sau laimės. Dievas nemėgsta tarnavimo su didžiausiu neramumu ir baimės perimta širdimi; žmonės piktinasi jos keistumais ir yra nubaidomi nuo dievoto gyvenimo, ji pati sau ir kitiems tampa nepakeliama našta. Viena tik piktoji dvasia, kuri mėgsta žvejoti drumsta-

me vandenyje, turi iš to džiaugsmo ir naudos. Todėl reikia bijoti tos silpnybės, juo pavojingesnės, kad jos nematyti, nes, kaip beprotis niekuomet netikės, kad jis yra beprotis, taip skrupulinga siela nenori prisipažinti esanti skrupulinga.

Jei nori tos silpnybės išvengti, stenkis pažinti savo priedermes, kad visuomet galėtum atskirti, ką griežtai privalai daryti ir nepadarius bus nuodėmė, o kas tau yra tik patariama, kaip priemonė prie tobulybės siekti. Savo gyvenimo vadovu turėk teisingą ir tikrą sąžinę, t. y. tokią, kuri tvarkosi Dievo įstatymais, ir visuomet klausyk jos balso; nes, nors sąžinė klysta be tavo kaltės, sakydama ką nors pikta esant gera, jei elgiesi pagal jos balsą, — nenusidedi; nes darai tai, ką laikai esant leista, — o Dievas žiūri ne į išviršinį tavo pasielgimą, bet į širdį. Priešingai, jei sąžinė sakytų tau ką nors esant pikta, nors iš tikro pikta nebūtų, negalima to daryti, nes tau tai būtų pikta, ir todėl tavo veiksmas būtų nuodėmingas. Jei suprasi, kad tavo sąžinė yra klaidinga, stenkis ją pataisyti. Jei, norėdamas ką nors daryti, nežinai, ar tai gera ar pikta, tokiame atsitikime nedaryk, nes kitaip laisva valia stotum į pavojų nusidėti. Stenkis pirmiau iširti dalyką ir sąžinę padaryti tikrą, svarstydamas įstatymus, galiojančius šiuo atveju, arba klausdamas patarimo mokytų ir šventų žmonių. Jei po gero tyrinėjimo įsitikini, nors ir ne visai bo jokios baimės, kad tai, ką manai

daryti, nėra nuodėmė, gali tai daryti, bet turėdamas tvirtą pasiryžimą, kad niekad to nedarytum, jei tai būtų nuodėmė. Nepamiršk, kad neriša toks įstatymas, kurio būvimu teisingai abejojama. Dviem priedermėm susiduriant, pasitark su patyrusiais žmonėmis, ypač su išpažinties klausytoju, o jei tai yra negalima, pasirink svarbesniąją priedermę; jei viena ir kita atrodo lygiai svarbios, pasiimk, kuri tau patinka. Jei pasirinkti negalima, pvzdž., kai turi apleisti šventų Mišių klausymą, kad patarnautum ligoniui, tarnauk ligoniui ir nebijok nuodėmės, nes nėra nuodėmės ten, kur nėra laisvo pasirinkimo.

Kad išvengtum skrupulų, turėk gerą dvasios vadovą ir kiekvieniame svarbesniame dalyke pasitark su juo; nes nėra pavojingesnio dalyko sąžinės dalykuose, kaip laikymasis savo nuomonės ir tvarkymasis pagal savo valią. Jei tą silpnybę jau turi, o tai išspręsti gali tik išpažinties klausytojas, vartok nuo jos šiuos vaistus.

Visų pirma, klausyk be atodairos ir akiai savo išpažinties klausytojo, visai atsiduodamas jo sprendimui, nes tas vaistas yra svarbiausias ir būtinai reikalingas. Aklam žmogui nieko kita nelieka daryti, kaip vien pasiduoti ištikimam vadovui ir su viltimi sekti, kur jis ves. Patekusi į skrupulus siela yra taip pat akla, kaip anas žmogus, nes nemato savo dvasios kelio; todėl teklauso savo dvasios vadovo, kurį jai Viešpats išrinko; o juo labiau, kad, kaip sako šv. Pily-

pas Nerietis: „kas yra paklusnus savo išpažinties klausytojui, tas žengia be pavojaus ir už savo darbus neturės jokios atsakomybės“. Tas paklusnumas turi būti toks tobulas, kad siela neturėtų savo nuomonės nei valios; tada pereis laimingai per tamsybių šalį. Taip pataria šventieji ir taip elgiasi jie patys, už ką gauna gausų atlyginimą. Palaimintoji Stefanija Sonciano buvo labai bailios sąžinės, tačiau visai paklusni savo dvasios vadovui. Kartą apsireiškė jai Viešpats Jėzus ir, pagyręs tokį jos paklusnumą, leido jai prašyti kokios nors malonės. Šventoji Jam į tai atsakė: „Viešpatie, nieko kito netrokštu, kaip tik Tave“. Taip pat skaitome, kad vienas vienuolis taip buvo kankinamas baimės, jog nedrįso net laikyti šv. Mišių. Tačiau, šv. Bernardui liepiant, jis stojo prie altoriaus ir, kaipo atlyginimą už paklusnumą, staiga vėl atgavo vidujinę ramybę.

Ir tu taip pat atsiduok savo dvasios vadovui, ypač jei esi linkęs prie tuščios baimės, o žengsi be pavojaus Dievo keliu. Dvasios vadovo žodžiais pasitikėk, kaip Evangelija, ir vykdyk jo paliepinimus, neatsižvelgdamas į savo skrupulus, kuriuos reikia laikyti niekais. Jei išpažinties klausytojas tikrina, kad eini geru keliu, tikėk jo žodžiais; jei tvirtina, kad šiame arba kitame atsitikime nėra nuodėmės, tikėk, kad nėra; jei liepia tau būti ramiam, nusiramink; jei liepia eiti prie šv. Komunijos arba prie išpažinties, eik. Žodžiu sakant, klausyk jo akiai, o neišsikalbink,

kad gal tavęs nesuprato arba kad perdaug gerai apie tave mano, nes šv. Kryžiaus Jonas sako, „kad netikėjimas išpažinties klausytojo žodžiais yra puikybės ir tikėjimo stokos žymė“.

Be to, atminti ir vykdyti kai kuriuos išpėjimus. Venk tinginiavimą, nes, anot Gersono, tinginio širdis yra tartum malūnas, kuris, neturėdamas ką malti, trina savo paties ratus; kovok su liūdnumu, „nes daug žmonių užmušė liūdnumas, o nėra jame naudos“; saugokis būti vienas ir venk gilių susimąstymų, verčiau ieškok draugijos mandagių ir dorų bei linksmų žmonių, kad darbo nuvargintą arba linkusią prie tamsių minčių sielą išblaškytum ir atgaivintum.

Dabar pakalbėkim apie dalykus, kurie gali sukelti tau skrupulų. Jei abejoji dėl praeitų išpažinčių gerumo, atlik išpažintį iš viso gyvenimo, o po to nė nebe prisimink apie praeitus nusidėjimus, kaipo jau paskandintus Dievo gailestingumo jūroje, nebent tik tuo atveju, jei galėtum prisiekti, kad kokios nors nuodėmės neišpažinai. Nemanyk, kad, dažnai išpažindamas tas pačias nuodėmes, atgausi sielos ramybę. Priešingai, kaip sergą akimis žmonės, juo daugiau jas trina, juo didesnę skausmą jaučia, taip skrupulingi žmonės, juo dažniau išpažįsta tas pačias nuodėmes, juo didesnę jaučia neramumą.

Jei tavo skrupulų šaltinis yra pagundos, su kuriomis bijai sutikti, atminti, kad tos piktos mintys ir vaizdai, kuriuos tau vaizduotė piešia,

nors kažin kokie būtų baisūs ir biaurūs, nėra nuodėmė, kol jiems priešinasi valia; o kad tavo valia priešinasi, tai rodo tas liūdesys ir ta baimė, kurią jauti pagundų laiku. Todėl nebijok tų minčių ir nekreipk į jas dėmesio, kaip nekreipi dėmesio į bepročio šūkavimus. Nesikan-
kink taip pat, jei tave užpuola piktažodingos arba šlykščios mintys prieš Dievą, šv. Panelę ar šventuosius, nes jos ne kartą neaplenkia ir užkliudo taip pat nekaltas ir tobulas sielas; užuot su jomis kovojęs, biaurėkis jomis ir kreipk savo dėmesį kur nors kiton pusėn.

Jei tavo baimės priežastis yra paprasta išpažintis, neužmiršk, kad išpažintis nėra kokia nors sielos kankynė, bet saldžiausias palengvinimas, ir kad gana joje tokio stropumo, kokį žmonės įdeda kituose svarbiuose dalykuose. Todėl nevargink savęs nuodėmių išradinėjimu, nes tik tas reikia išpažinti, kurios po geros sąžinės apyskaitos ateina į galvą, o kokios vienos nuodėmės užmiršimas neatima mums išpažinties sakramento vaisių. Nesirūpink, ar pakankamas buvo tavo gailėtis, nes Viešpats Dievas nereikalauja daugiau, kaip tik tiek, kad biaurėtumeis nuodėmėmis dėl Dievo ir nutartum jų vengti. Reikia, kad gailėtis būtų vidujinis ir eitų iš valios, o nėra reikalo, kad jis pasireikštų jausmais arba net ašaromis. To nereikia. Tavo džiaugsmui paduodu čia žodžius šv. Pranciškaus Saleziečio: „Jau tuo pačiu gailėtį turi, kad trokšti jį turėti. Iš tikrųjų jo

nejauti, bet taip pat juk nematai ir nejauti ugnies po pelenais, o tačiau ji ten yra“. Kaip tik gausi išrišimą, nemastyk daugiau apie tą išpažintį ir nesirūpink, ar viską išpažinai, bet ramiai eik prie Viešpaties stalo. O jeigu prieš tai prisimintum sau kokią nors nuodėmę, išpažink ją kitoje išpažintyje, neatidėdamas šv. Komunijos.

Jei maldos laiku kai kada nenorėdamas išsi-
blaškai, nenusigąsk to, nes tai nėra nuodėmė, nes
čia nėra valios sutikimo. Nekartok tų perskyri-
mų, kuriuos atkalbėjai be atidos. Jei turi atlikti
kokią nors priedermę arba gerą darbą, tenesulai-
ko tavęs baimė, kad gali nusidėti, arba kad ta-
vo intencija yra negryna, bet pakelk mintis į Die-
vą ir paaukok Jam savo darbą, o paskui daryk
jį negaišuodamas, nes geriau yra padaryti ką
nors gera, nors ir netobulai, nekaip visai neda-
ryti.

Trumpai sakant, kiekviename gyvenimo žings-
nyje būk linksmas, nes Dievas, kuriam tarnauji,
nėra kerštingas tironas, kuris vien tykotų ker-
šyti sielai ir duoti jai pajusti savo rūstybę, bet
yra ramybės Dievas ir didelio gailestingumo Tė-
vas.

KANTRYBĖ MIRTIES VALANDĄ

Paskutinis kentėjimas, o kartu ir visų kentė-
jimų antspaudas, yra mirtis. Ar mirtis yra blo-
gybė? Nedorėliams ir netikintiems ji yra bai-

siausioji blogybė, nes pabaigia visas jų linksmybes bei džiaugsmus ir nepalieka jokios vilties. Todėl pats mirties prisiminimas užnuodija jų saldybių taure ir, kaip baisi baidyklė, be perstojo persekioja. Norėtų jie apie ją nemanyti, norėtų visai užmiršti; bet, kadangi tai yra negalima, tai bent įkalbinėja sau, kad su mirtimi viskas baigiasi, kad anapus grabo nesą kito gyvenimo, nei amžinybės, nei teismo, nei pragaro, kad jų galas būsiąs toks pat, kaip ir gyvulių. Vargšai žmonės, pavydi gyvuliams jų likimo, o jo pasiekti negali! Priešingai, tikrasis krikščionis vadiną piktu tik nuodėmę, o mirtį laiko palaima pagal šv. Rašto žodžius: „Palaiminti mirusieji, kurie miršta Viešpatyje“ (Apr. 14, 13). Mirtis jam yra tik tiltas, jungiąs laiko krantą su amžinybės krantu, yra išvadavimas iš nelaisvės, poilsis po darbų ir kovų, klajonės ir ištrėmimo pabaiga, o grįžimas į mylimą tėvynę ir į Tėvo namus, kur turi amžinai susijungti su Dangaus Tėvu, su Saldžiausiąja Motina Marija ir su broliais šventaisiais. Todėl jam mirtis atrodo kitaip.

Mirtis savaime, iš tikrųjų, yra kažin kas gąsdinąs; ir nenuostabu, nes ji yra bausmė už nuodėmę. Tie skausmai, kurie paprastai lydi paskutinę valandą, tas staigus perkirtimas visų ryšių, jungiančių žmogaus sielą su žeme, tas pasiilgimas ir gailestis to, ką čia mylėjo, ta kankinanti netikrybė dėl pomirtinio gyvenimo, ta baimė Dievo teismo, turinčio nuspręsti, kokia bus am-

žinybė, pagaliau tos pagundos ir piktosios dvasios antpuoliai, kankinantieji žmogaus sielą prieš mirtį, — visa tai daro mirtį baisią net tobuloms sieloms. Skaitome apie šv. Arsenijų, kad, mirdamas, jis gaudžiai verkęs, o kai vienas brolis jį paklausęs: „Kodėl verki, Tėve, ar taip bijai mirties, kaip ir kiti žmonės?“ — šis atsakęs: „Prisi pažistu, kad visas drebu iš baimės, o ta baimė neapleido manęs niekuomet, kaip tik atėjau į tyrus“. Šv. Andriejus Avelinietis mirties valandą taip pat turėjo sunkiai kovoti su pikta dvasia taip, jog visi ten esantieji buvo perimti baimės. Palaimintoji Margarita Marija tokią jautė prieš mirtį baimę, jog, visa apsiliejusi ašaromis, pagriebė kryželį ir, spausdama jį prie širdies, susuko: „Jėzau, pasigailėk!“

Bet, iš kitos pusės, pavyzdys Viešpaties Jėzaus, kuris pats mirė visų apleistas, kad mes nebūtume apleisti, viltis Jo gailestingumo, Švenčiausios Panelės ir Angelo Sargo globa, šventųjų sakramentų pagalba ir Bažnyčios suraminimai atima mirčiai daug baisumo, o šventesnėms sieloms daro ją net lengvą ir meilią. Tokia buvo mirtis šv. Juozapo, kuris užmigo ant Jėzaus ir Marijos rankų. Tokia buvo mirtis Švenčiausios Dievo Gimdytojos, o teisingiau sakant, laikinis nusileidimas, po kurio tuojau įvyko šviesnis ir garbingesnis patekėjimas — ėmimas į dangų. Tokia buvo mirtis šv. Rožės, kuri dviem valandom prieš mirtį iš pagavimo atsigavo ir ta-

rė išpažinties klausytojui: „O, mano Tėve, koku didžiu džiaugsmu apdovanoja Viešpats Dievas savo šventuosius amžinybėje! Ir aš einu žiūrėti į veidą savo Dievo, kurį visą savo gyvenimą troškau matyti“. Tokia buvo mirtis šv. Mikalojaus iš Tolento, kuris prieš mirtį ilgą laiką girdėjo angelų giedojimą, arba palaimintos Salomėjos, kuri matė prie lovos Švenčiausiąją Panelę, arba Stanislovo Kostkos, šv. Jackaus ir daugelio kitų.

Tad ar reikia mirties bijoti? Reikia, bet tik tam tikru atžvilgiu, ne todėl, kad ji yra baisi pati savaime, bet todėl, kad jos laikas nežinomas ir kad nėra žinomas mūsų likimas po mirties. Taigi, labiau reikia bijoti nuodėmės, nes ne pati mirtis, tik bloga mirtis, t. y. mirtis nuodėmėje, yra nelaimė ir neatitaisoma, baisiausia nelaimė, nes po jos eina amžinybė be Dievo. Bet ar galima krikščioniui mirties trokšti?

Trokšti mirties tam, kad nenorime nešti gyvenimo kryžiaus, ir, be to, skųstis ir aimanuoti yra ne tik netobulybė, bet net nuodėmė, nes ižeidžia Dievo Apvaizdą, kuri mūsų pačių naudai deda ant mūsų kryžius. Tačiau galima trokšti mirties, kad išvengtume gyvenimo vargų ir kentėjimų, jei tai daroma ramiai ir atsiduodant Dievo valiai; nes tiek daug pikto sutinkame gyvenime, jog, palyginus su juo, mirtis atrodo mums esanti labiau vaistas, nekaip bausmė. „O, mano Dieve“, šaukia šv. Augustinas: „ar galima pavadinti gyve-

nimu tokią padėtį, kurioje garbė kelia mus pui-kybėn, skausmai kankina, karštis degina, drėgmė naikina, maistas išpučia, pasninkai silpnina, patogumai išlepina, nuliūdimas vargina, rūpesčiai drasko, nesirūpinimas snaudulį įvaro, turtai pakelia, neturtas prislegia, skausmas ir nelaimė žudo?“ Kai šventą vyskupą Simeoną kankino, jis taip meldėsi prieš mirtį: „O palaiminta valanda, kurią budeliai duos man paskutinį smūgį, nes būsiu paleistas nuo kančių ir bandymų, kurie iš visur mane apsupa“. Ypač, kai trokštama mirties, kad nereiktų matyti Dievui ir Bažnyčiai daromų skriaudų, troškimas yra geras. Taip Elijas pranašas, matydamas tikrojo Dievo paniekinimą, išverstus aukurus ir nukankintus pranašus, metėsi pilnas nuliūdimo po kadugio krūmu ir meldė: „Gana man, Viešpatie, atimk mano gyvybę“ (3 Kar. 19, 4). Galime taip pat trokšti mirties, kad išvengtume gyvenimo pagundų, ir net naudinga yra dažnai maldoje prašyti: „Viešpatie, jei dar kada turėčiau Tave įžeisti, paimk mane iš šio pasaulio, nes noriu verčiau mirti, nei kaip Tau netarnauti“. Iš tikrųjų, didelė vargšė yra ta mūsų siela: eidama prie Dievo, kiekviena me žingsnyje sutinka pinkles priešų, kurie arba viliojimais vilioja, arba gąsdina baidymais; tamsybės apsupa ją, vylius klaidina, silpnumas vargina ir geiduliai tampo. Tokiu būdu ji nuolat turi bijoti, kad nepultų į bedugnę ir nenustotų Dievo. Nuo tų pavojų išvaduoja ją mirtis ir to-

dėl mirtis jai yra laukiamas svečias. Tačiau reikia tvarkyti visus tuos laukimus ir saugotis savi-mylos vylių.

Pagaliau, galima trokšti mirties dėl to, kad sugrižtume tėvynėn ir susijungtume su Dievu. Šis troškimas yra tobulesnis už pirmąjį ir antrąjį, nes eina iš meilės. Taip troško šv. Povilas: „Trokštu mirti ir būti su Kristumi“ (Pilyp. 1, 23); taip troško ir kiti šventieji. Šv. Ignotas, vien atsiminęs mirtį, apsiliedavo saldžiomis ašaromis. Šv. Teresė, mušant laikrodžiui, kiekvieną kartą sakydavo: „Štai jau valanda mažiau iki mirčiai“; o kai mirtis prisiartino, ji šaukė su džiaugsmu: „O mano kūno mirtie, tu esi mano gyvenimo pradžia; skubėk, artinkis greičiau, nes esi labai laukiamas pasiuntinys“. Šv. Pranciškus Asyžietis mirtį vadino seserimi ir savo mylimąja; šv. Kotryna Genujietė jausmingai šaukė ją, vadindama saldžia, viliojančia ir mieliausia; šv. Aloyzas ir šv. Jonas Berchmanas, sveikindami mirtį, gieda: „Te Deum“; šv. Laurynas Justiniani sako stovintiems prie jo lovos: „Nusišluostykite ašaras, nes dabar linksmybės laikas“; šv. Marija Ugnietė mirties valandą iš visos širdies gieda: „Aleliuja“; šv. Jeronimas šaukia: „Sveikinu tave, mirtie, mieliausioji sesuo ir geriausioji drauge“.

Tačiau nepamiršk, kad šventieji, nors troško mirties, tačiau buvo toli nuo nekantrybės ir neramumo, ir tai dėl to, kad ir šiame troškime sutik-

davo su Dievo valia. Šv. Kotryna Genujietė, būdama kartą gedulingosė pamaldosė, staiga panorėjo mirti, bet tuojuo nusiramino ir tarė: „O, mano Meile! nieko kito daugiau nenoriu, vien Tavęs ir to, ko Tu nori“. Stenkis ir tu įsigyti tokį nusistatymą, kad mirtį ir gyvenimą lygiai būtum pasirengęs priimti iš Dievo rankų, nes toks sutikimas su Dievo valia mirties valandoje sielai yra labai naudingas ir gali pakeisti atgailą. Net šv. Alfonsas Ligouri sako, kad, jei, priimdamas viską gyvenime, kaip einantį iš Dievo, priimsi tuo pačiu būdu ir mirtį, prisitaikindamas prie Jo dieviškos valios, tai tavo išganymas bus tikras ir mirsi, kaip šventas.

Sutik su Dievo valia dėl mirties laiko ir būdo, vieno tik prašydamas, kad mirtum Viešpatyje. Kai kartą seserys vienuolės klausė šv. Gertrudą, ar nebijotų mirti be šventų sakramentų, šventoji atsakė: „Visa širdimi trokštu būti pastiprinta prieš mirtį šventais sakramentais, tačiau drįstu savo Viešpaties ir Dievo Apvaizdą statyti aukščiau už visus sakramentus ir manau, kad jai atsidavimas yra geriausias prisirengimas prie mirties. Nesvarbu man, ar mirtis ateis palengva, ar netikėtai ir staiga, bet kad tik būtų brangi akyse To, pas Kurį tikiuosi nueiti. Nes, ar šiokia ar kitokia būtų mano mirtis, visą savo viltį dedu Dievo gailestingume, be kurio pražūčiau amžinai, net jei ir visas mano gyvenimas būtų vien rengimasis prie mirties“. Tačiau galima ir reikia prašyti tos

malonės, kad mirties valandą galėtum priimti paskutinius šv. sakramentus.

Sekdamas šventųjų pavyzdžiu, nebijok per daug mirties, juo labiau, kad mirties valandai tau yra užtikrinta Jėzaus ir Marijos pagalba, jei gyvendamas jiems tarnausi; bet iš kitos pusės, saugokis taip pat tos lengvamanybės, kuri mirtį laiko menku daiktu, nes nuo jos pareina amžinybė. Be to, dažnai atmink, kad reiks mirti, nors ir kažin kaip tolimas rodosi tas laikas. Šv. Bazylius liepė vienam savo namiškiui, kad jam dažnai, o ypač viešųjų darbų metu, šnibždėtų ausin: „Mano tėve, tavo grabas dar nepabaigtas“. Taip pat šv. Jonas Elgetaujantis, dar gyvas būdamas, liepė iškasti sau duobę, bet neleido jos pabaigti, kad būtų nuolatinis jam įspėjimas. Ir tu mirtį laikyk esant artima; rytą manyk nesulauksiąs vakaro, o vakarą — rytą jau galėsiąs gulėti ant lentos. Taip pat naudinga yra dažnai mąstyti apie paskutinius dalykus ir kas mėnuo vieną dieną pašvęsti prisirengimui prie mirties. Dievobaimingas vienuolis Volfgangas Grafanegas kiekvieną vakarą teikdavo sau mintyje Paskutinį Patepimą. Visų pirma, jis dėdavo kryžių ant kaktos, sakydamas: „Per šį šventą kryžių ir didžiausią savo gailestingumą teatleidžia man Viešpats nuodėmes, kurias padariau mintimi, protu, valia ir vaizduote“. Tą patį kartodavo ir visiems kitiems pajautimams. Budėk ir tu nuolat, atsimindamas, „kad Viešpaties diena taip ateis, kaip vagis naktį“ (1

Tesal. 5, 2); kitaip galėtų tave sutikti likimas „atmestųjų panų“, kurios, sužieduotinio laukdamos, užmigo, o tuo tarpu jų lempos užgeso.

Todėl prisirenk iš anksto prie mirties, o geriau sakant, gyvenk taip, kad kiekvieną valandą būtum prisirengęs mirti. Iš vienos pusės, nuplauk visas praeitojo gyvenimo nuodėmes gera išpažintimi iš viso gyvenimo ir atlygink padarytasias skriaudas, o bausmę už nuodėmes pašalink atlaisais ir atgaila. Iš kitos pusės, rink gerus darbus, kad nenueitum prieš Dievo sostą su tuščiomis rankomis. Skubinkis, nes gyvenimas trumpas, kaip diena, ir prabėga strėlės greitumu; todėl neeikovk laiko ir nedaryk nieko tokio, ko mirties valandą gailėtumeis, bet, priešingai, viską daryk, atmindamas mirtį ir teismą.

Be to, melsk laimingos mirties malonės, melsk ietimi pervertąją Išganytojo Širdį ir prašyk užtarimo Švenčiausiosios Motinos, šv. Juozapo ir šv. Barboros, ypatingų mirstančiųjų užtarėjų. Šv. Stanislovas Kostka, sunkiai sirgdamas Vienos mieste, panorėjo priimti paskutinę šv. Komuniją; bet tai buvo sunkus daiktas, nes gyveno įkietėjusio klaidatikio namuose, o jo brolis buvo per daug šaltas žmogus, kad užsiimtų tuo dalyku. Tada susirūpinęs kreipėsi jis maldomis į šv. Barborą, apie kurią buvo skaitęs, kad niekas nemirs be Švenčiausiojo Sakramento, kas nuoširdžiai ją garbins. Ir kaip nuostabiai patyrė tai jis pats! Jam apsireiškė šv. Barbora, o prie jos du ange-

lu, nešančiu Švenčiausiąjį Sakramentą, kurį su pagarba jam padavė. Netrukus po to apsireiškė jam Švenčiausioji Panelė ir vienoj valandėlėj sugražino sveikatą.

Kai liga yra pavojinga, nelauk paskutinės minutės, bet tuojau šaukis kunigo, kad, kiek galėdamas geriau, galėtum atlikti išpažintį, priimti šv. Komunią ir Paskutinį Patepimą. Jei turi ūkį arba šeimą, tai sutvarkyk taip pat naminius reikalus ir tiems, kuriuos apleidi, palik paskutinį palaiminimą, o juos pavesk Dievo globai.

Kai artinasi mirtis, priimk ją ramiai iš Viešpaties rankų, nors mirtum didžiausiuose skausmuose, po ilgos ligos, pusiau savo amžiaus, dideliame apleidime ir be dvasinės pagalbos. Šv. Pranciškus Salezietis, būdamas trisdešimt penkerių metų, pavojingai susirgo, tačiau nė valandelei nenustojė dvasios linksmumo. Kai kažinas iš pašalinių pasakė jam, kad jis privalęs prašyti sau sveikatos, jei ne tarnauti Bažnyčiai, tai bent daryti atgailai, šventasis atsakė: „Anksčiau ar vėliau, bet mirti vis tiek reiks, ir, koku tik laiku tai atsitiktų, visuomet būsime reikalingi didelio Dievo gailestingumo... Kas greičiau pabaigs savo gyvenimo kelionę, to lengvesnis laukia atsiskaitymas“. Pasiduok ir tu Dievo valiai, ir kai mirtis pažvelgs tau į akis, žadink tuomet savyje gyvo tikėjimo, nesvyruojančios vilties, gilaus gailesčio, Dievo pasiilgimo, o ypač Jo meilės aktus. Taip darė šventieji. Pavyzdžiui, šv.

Augustinas su ašaromis kalbėjo atgailos psalmes; palaimintasis Česlovas šaukė: „Jėzau, karštai Tavęs trokštu, teikis priimti mane į Savo glėbį“; šv. Pranciškus Salezietis prieš mirtį dažnai kartojo: „Viešpatie, nuplauk nuo manęs mano nuodėmes“, ir tai valandai davė šį patarimą: „Geros mirties lova čiuziniu privalo turėti meilę; bet, be to, reikia dar dviejų priegalvių — nusizeminimo ir vilties, kad mirtume, nužemintai atsiduodami Dievo gailestingumui“.

Jei skausmai smarkiai kankina, bėk prie Viešpaties žaizdų ir prie sopulingosios Dievo Motinos. Šv. Karolius Boromėjus, mirdamas, liepė prieš save pastatyti Nukryžiuotojo Išganytojo paveikslą, kad, mąstydamas apie Jo mirtį, pasaldintų ir pašventintų savąją. Šv. Andriejus iš Avellino mirties valandą turėjo smarkiai kovoti su pagundomis. Jis nenuleido savo akių nuo šv. Panelės paveikslo ir, Jai padedant, kovą laimėjo,

Taip pat turėk rankose kryžių ir ražančių su atlaidais, o ant kaklo agnasėlį arba šventas relikvijas, ypač savo patrono, į kurį melskis, prašydamas jo užtarimo. Be to, šaukis angelų globos, ypač Angelo Sargo, kad pridengtų tave nuo piktosios dvasios antpuolių, šv. Rapolo, kad nuvestų tave į amžinybės šalį, ir šv. Mykolo, kad, kaipo dangaus dvariškis, parodytų tave savo ir tavo karaliui, kuris yra viso pasaulio Sutvėrėjas ir Teisėjas.

Paskutiniuose gyvenimo valandose nebesirūpink žeme, bet vien Dievu ir siela. Netrošk nieko kito, kaip tik Dievo gailestingumo, ir netark kitų žodžių, kaip tik saldžius Jėzaus ir Marijos vardus. Savo akių nenuleisk nuo Nukryžiuotojo ir Sopulingosios Jo Motinos, kol nustos plakusi tavo širdis, ir mirties miegas užmerks tau akis. Jei taip elgsies, tai tavo mirtis bus „brangi Viešpaties akivaizdoje“ (Ps. 115, 15—10).

PRIEMONĖS KANTRYBEI ĮGYTI

Tokiu būdu, mes jau perėjom platų kentėjimų lauką. O, kiek daug jame auga skaudžių ir sunkių kryžių, kuriuos Viešpats savo išmintyje ir meilėje uždeda ant Adomo vaikų pečių! Tur būt, ir tu nesi nuo jų laisvas; todėl ir tau reikia kantrybės; bet kaip jos įgyti?

Visų pirma, prašyk Dievą, kad suteiktų tau kantrybės, bet kantrybės šventos, kuri būtų skatinama Dievo meilės, kantrybės vispusiškos, kuri apimtų visus skausmus, visus kryžius, kantrybės vyriškos ir ištvermingos, kurios ir didžiausi kentėjimai negalėtų pajudinti. Tokia kantrybė yra tokia nuostabiai didi ir graži dorybė, jog šventieji tėvai vadina ją kankinių motina ir karūna, tikėjimo tvirtovė, meilės bičiule ir visų daiktų karaliene. Tokia kantrybė yra Dievo dovana, dovana tokia brangi, jog teisingai pasakė šv. karalius Liudvikas: „Labiau dėkoju Dievui už kantry-

bę, kurią suteikė man nelaisvėje, nekaip už tai, jei būčiau paėmęs Saracėnų kraštą“. Prašyk tokios kantrybės, nes pats Dievas ragina tai daryti: „Šaukis į mane sielvarto dienoje; aš išgelbėsiu tave, ir tu pagerbsi mane“ (Ps. 49, 15), o Viešpats Jėzus duoda tau pavyzdį, nes, kai pradėjo liūsti ir ilgėtis, nuėjo melstis.

Antra, apmaštinėk skausmus ir kantrybę kankinių karaliaus Jėzaus, kankinių karalienės Marijos ir didžiųjų kryžiaus mylėtojų. Jei nukris ant tavęs koks nors kryžius, tuojau nešk jį dvasioje po Jėzaus kryžium, ir jis nustos daug sunkumo ir kartybės. Jei tavo kentėjimai atrodo tau labai sunkūs, žiūrėk, ką iškentėjo mūsų Mokytojas ir Išganytojas. Tu guli skausmų patale, bet nepalyginamai baisėnis buvo kryžiaus patalas; esi neturtingas, bet Jėzus buvo neturtingesnis iš meilės tau; pralošei bylą ir nustojai turtų, bet Jėzui nuplėšė paskutinį rūbą; paliko tave draugai, Jėzų vienas mokinyš išdavė, kitas Jo išsigynė, visi atsitraukė; nuplėšė tau garbę, tai pat padarė Dievo Sūnui; persekioja tave pasaulis, bet gyvybės tau dar neatėmė; tad argi gali skųstis? Kai šv. Juliją plakė rykštėmis, šitaip ji meldėsi tos kančios laiku: „Būk per amžius palaimintas, mano Išganytojau, už neapsakomą malonę, kurią reiški savo tarnaitėi! O, kad galėčiau dalyvauti visuose kentėjimuose, kuriuos Tu dėl manęs iškentėjai! Bet koks skirtumas! Tau erškėčių vainiku galvą subadė, o man tik truputį plaukų teiš-

rovė; mane plakė, o Tavo švenčiausią kūną gabalais draskė geležiniai botagai; mane keikia, o Tave piktžodžiavimais ir šmeižtais pasotino“. Tas mąstymas ir savo kančių lyginimas su Kristaus kančiomis davė jai nuostabios tvirtybės.

Atsimink ir tai, kad nuo kryžiaus niekas nėra laisvas, ir kad savo nuodėmėmis ji užsitarnavai. Kas turi pavojingą ir skaudžią žaizdą, tas nebijo duotis gydytojui piaustyti ir deginti, kad tik ją pagydytų; taip pat, kas jaučia savo sieloje nuodėmės padarytą žaizdą, tas turi ramiai ir kantriai kęsti ugnį ir kentėjimų peilį. Todėl, kai Viešpats tau atsiųs kokį nors kryžių, tuojau pamanyk: greičiau tas kryžius man yra geradarybė, o ne bausmė, nes užsitarnavau sunkesnę. O, koks geras yra Viešpats, kad mažais kentėjimais apsaugo mane nuo amžinos kančios arba bausmės skaistykloje! Šventai Margaritai karalienei, jau mirties patale gulinčiai, pranešė, kad tą pačią dieną mūšyje su priešais žuvo jos vyras ir sūnus Edvardas. Išgirdusi tą liūdną žinią, ji pakėlė akis į dangų ir tarė: „Garbė Tau, Viešpatie, kad atsiunti man mirstančiai tokį liūdėsį, nes tuo nori nuvalyti nuo manęs nuodėmes“.

Atmink, kad kentėjimai praūžia taip greit, kaip vasaros audra arba patvinęs upelis, ir kad nėra mūsų jėgoms nepakeliami. Kaip geras muzikantas neįtempia per daug stygų, nes kitaip jos nutrūktų, taip Viešpats Jėzus neduoda tokių kryžių, kurie sielą palaužtų; o jeigu kartais siela pa-

lūžta, įkrinta nusiminiman, tai todėl, kad remiasi savo silpnumu, o neieško Dievo pagalbos.

Atmink, kad viskas pareina nuo Dievo, kaip laimė, taip ir nelaimė; jei kartais kentėjimų taurė atrodytų tau perdaug karti, prisimink tai, kad tau ją duoda Dievo ranka, ir pasaldink ją ta mintimi: Dievas taip nori. „Tikrai kantrus“, sako „Kristaus Sekimo“ autorius: „nepaiso, kas jam kentėjimų užduoda — ar geras ir šventas žmogus, ar niekšas ir ištvirkęs. Bet kiek nors, kada nors ir nuo kokio nors sutvėrimo atsitiks jam kokia priešingybė, visa tai iš Dievo rankų maloniai priima ir, kaipo didį nuopelną, brangina“ (Krist. Sek. 3 kn. 19, 3).

Atmink, kad kentėjimuose padeda tau savo malone Išganytojas ir nuolat yra prie tavęs, kad padėtų nešti tau kryžių. Šv. Jurgis kankinys, kęsdamas baisius kankinimus, išgirdo iš dangaus balsą: „Jurgi, nebijok nieko, nes aš esu su tavim“; ir tą valandėlę atsistojo prieš jį didingas ir apvilktas spindinčiais, kaip saulė, rūbais vyras, kuris jį pasveikino ir padrąsino. Taip pat ir tau, kenčianti siela, sako Viešpats: „Nebijok, nes aš nuolat esu su tavim“.

Atmink, kad nieku kitu neparodysi tiek meilės Viešpačiui Dievui, kaip noriai pakeldamas kentėjimus dėl Jo, ir kad, iš antros pusės, nėra geresnės priemonės noriai pakelti kentėjimams, kaip meilė Tam, kuris mus taip labai mylėjo, kad už mus kentėjo ir mirė. Todėl šv. Kryžiaus

Jonas kantrybę teisingai pavadino meilės dukterimi.

Atmink, kad kentėti mums yra didelė garbė, nes tuo daromės panašūs į kančių karalių Kristų, ir gausus lobis, nes kentėjimai yra perlai mūsų laukiančios karūnos, kurią Viešpats po visų šio gyvenimo kovų uždės ant mūsų galvos. Kai šv. Agapitui po ilgų kankinimų galvą apipylė degančiomis žarijomis, jis sušuko: „Tedega galva, kurią Viešpats apvainikuos garbe. O, kokia graži bus mano karūna ir kaip puikiai ji spindės ant žaizdų, gautų dėl Jėzaus Kristaus!“ Tokią karūną rengia Viešpats ir tau, jei ištvermingai ir kantriai neši savo kryžių.

Dažnai pasiaukok maldoje Viešpačiui ir pasižadėk Jam nuolankiai priimti iš Jo rankos visus kentėjimus, kokius tiktai gali tau atsiųsti, ir kurie tavęs tikrai laukia, kad, kai kryžius nukris, nerastų tavęs neprisirengusio. Bent kalbėk dažnai: „Viešpatie, teesie Tavo valia; ką tik su manim darysi ir ką tik man siųsi, už viską būk palaimintas“. Bet, iš antros pusės, neieškok pats sau kryžių, ypač jei esi silpnos dvasios, pvzdž., rūpindamasis per daug ateitimi, nes ateitis dar nėra tavo, o kai bus jau tavo, nebus tokia baisi, kaip ją piešia vaizduotė. Per didelis rūpinimasis ateitimi yra dabarties, arba esamojo laiko nuodai, nes sielą padaro nepasitenkinusią gyvenimu ir mažina ar net visai atima pasitikėjimą Dievu, kuris tavęs ir toliau neišleis iš savo globos, kaip

ir lig šiol neišleido. Todėl pavesk savo ateitį Viešpačiui Dievui, būdamas pasirengęs priimti visa, ką tik Jo išmintis ir meilė tau siųs; stenkis gerai praleisti šią dieną, nes „kiekvienai dienai gana jos vargo“ (Mato 6, 34).

Be to, kantriai kęsk mažus nemalonumus, kad užsigrūdintum didesniems, ir visuomet būk malonės padėtyje, kad turėtum iš kentėjimo nuopelnų amžinajam gyvenimui. O jei kryžius skaudžiai tave prislegia, ir trokšti palengvinimo arba atgaivinimo, tai ieškok jo pas saldžiausiąjį Išganytoją, nes Jis, anot šv. Bonaventūros, yra vynuogė, kurią suspaudė kryžiaus spaustuvai, kad iš jos išbėgtų saldžios paguodos vynos; ieškok pas Nuliūdusiųjų Palinksmintoją Mariją, nes „Ji yra debesis, pridengias mus nuo sopolų karščio“; ieškok maldoje, nes ji yra skambinimas kanklėmis, palinksminas sielą; ieškok šventoje Komunijoje, nes Ji yra „galingųjų Duona“ ir saldžios paguodos mana.

T U R I N Y S

	Psl.
Kas tai yra kryžius ir kokie esti kryžiai	5
Dėl ko Dievas duoda kryžius	7
Kryžiaus meilės bei kantrybės vaisiai	14
Pikto nuliūdimo ir neramumo vaisiai	19
Apie tris kantrybės laipsnius	27
Kantrybė mažuose nemalonumuose	36
Kantrybė apsivylimuose	39
Kantrybė neturte	44
Kantrybė priepuoliuose ir nelaimėse	48
Kantrybė ligoje	55
Kantrybė šmeižtuose ir persekiojimuose	65
Kantrybė išvidiniuose, arba dvasiniuose bandymuose	74
Kantrybė mirties valandą	119
Priemonės kantrybei įgyti	130

GERŲ KNYGŲ PIGIAI GAUSITE, ĮSIRASĘ Į

Šv. Kazimiero Draugijos narius

Kiekvienas narys Lietuvoje kasmet gauna Draugijos išleistų knygų už 10 litų su persiuntimu. Amerikoje — už 16 litų.

Duodamosios knygos yra iš anksto paskelbiamos laikraščiuose ir Kauno Kalendoriuje.

JEIGU PASKELBTOSIOS KNYGOS NARIUI NEPATINKA, jis gali pasirinkti kokių tinkamas kitų knygų (ne vadovėlių) iš Šv. Kazimiero Draugijos leidinių, viso už 10 litų. Leidinių sąrašas gaunamas dovanai. Pasirenkant maldaknyges, tenka primokėti už įrišimą.

Knygos nariams siunčiamos dukart per metus: pirmame pusmetyje ir antrame pusmetyje.

Narių mokestis: 1) Metinis narys moka kasmet po 5 litus, Amerikoje — 2 doler. 65 c. su persiuntimu. 2) Amžinasis narys įmoka 175 litus, kurių atsiimti nebegali. Amerikiečiai moka 60 dol. 3) Tikrasis narys, arba pajininkas, įmoka 250 litų (Amerikoje — 85 dol.), kuriuos, prireikus, gali atsiimti; atsiėmęs nebelaikomas Draugijos nariu. 4) Garbės nariu pripažįstamas asmuo, kuris yra ką įžymu padaręs Draugijos naudai arba paaukojęs Draugijai ne mažiau, kaip 500 litų (Amerikoje — 170 dol.).

Sprendžiamąjį balsą visuotiniuose susirinkimuose turi tiksliai tikrieji, amžinieji ir garbės nariai.

Draugijos nariai gali gauti daugybę atlydų. Už gyvus ir mirusius Draugijos narius yra laikoma daug šv. Mišių.

Plačiau apie Draugiją, apie narių teises bei pareigas (kurios yra labai lengvos) rasite Šv. Kazimiero Draugijos įstatuose, kurie dalijami dovanai, tik persiuntimui reikia pridėti pašto ženkielį. Taip pat reikia pridėti pašto ženkielį, norint gauti atsakymą laišku.

ADRESAS: Šv. Kazimiero Draugija, Kaunas, Rotušės Aikštė 6.